

613 072

๑๗๓๓๐

Y. 3

การศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาสุศึกษาในประเทศไทย

ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2531

ปริญญาโท

ของ

คุณหญิง ศุภารัตนะกุล

18 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุศึกษา

ตุลาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174253

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....
(อาจารย์ ดร.ธนวรรณ อัมสมบูรณ์)
ประธาน

..... กรรมการ
(อาจารย์เชษฐ์ ปรีชารัตน์)

คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร.ธนวรรณ อัมสมบูรณ์)
ประธาน

..... กรรมการ
(อาจารย์เชษฐ์ ปรีชารัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.พรสุข หุ่นรินทร์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่.....๙..... เดือน.....สิงหาคม..... พ.ศ..2534..

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ดี ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.ธนวรรธน์ อิ่มสมบูรณ์ ประธานควบคุมปริญญาโท อาจารย์เชษฐ์ ปริชารัตน์ และอาจารย์ ดร.พรสุข หุ่นรินทร์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้ให้ความแนะนำ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ผศ.สุจินต์ ปริชามารภ ผศ.ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร อาจารย์ ดร.กาญจนา รุ่งตรานนท์ และอาจารย์ นภาพร มีธยมางกูร ที่ได้ให้การเสนอแนะปรับปรุงในชั้นการสอบเข้าโครงการปริญญาโท ผู้ดูแลระหัดในการจัดพิมพ์ปริญญาโท ได้แก่ อาจารย์เอี่ยมพร หมอนสี ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ.โอกาสนี้ด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความแนะนำและให้กำลังใจมาโดยตลอดจาก อาจารย์ อรอนงค์ พัฒนพงษ์ไพบูลย์ และอาจารย์ ไพจิตรต์ อภัยจิตต์ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณชาญ สุวารรณะกุล ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ข้อมูลทั้งหมด นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณนรุศม์ สุวารรณะกุล ที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

ความดีทั้งหมดของปริญญาโทฉบับนี้ ขอมอบให้ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ซึ่งมอบชีวิตที่สดใสแก่ผู้วิจัย และมอบให้อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติ จนทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาชั้นมหาบัณฑิตนี้...

คุณหญิง สุวารรณะกุล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	สภาพปัญหา	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	6
	ความหมายของคำที่เกี่ยวข้อง	6
	สุขศึกษาในสถานศึกษา	16
	ชื่อเรื่องปริทัศน์พันธ์เกี่ยวกับขอบข่ายสุขศึกษาในสถานศึกษา	32
	สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข	36
	ชื่อเรื่องปริทัศน์พันธ์เกี่ยวกับขอบข่ายสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข ...	43
	สุขศึกษาในชุมชน	44
	ชื่อเรื่องปริทัศน์พันธ์ในขอบข่ายสุขศึกษาในชุมชน	50
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
	ประชากร	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	53
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	58
	การจัดกระทำข้อมูล	59

บทที่	หน้า
4 ผลการรวบรวมข้อมูล	60
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัย	61
ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานศึกษา	73
ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข	118
ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน	124
ข้อมูลเกี่ยวกับการสรุปผลของงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา	132
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	149
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	150
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	150
อภิปรายผล	152
ข้อเสนอแนะ	162
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	163
บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก	171
ประวัติย่อของผู้วิจัย	220

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของงานวิจัย จำแนกตามขอบเขตงานสุขศึกษา ตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย	64
2	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามสถาบันที่ผลิตและตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	65
3	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำแนกตามสถาบันที่ผลิตและตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	66
4	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำแนกตามสถาบันที่ผลิตและปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	67
5	ปริมาณงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา จำแนกตามวิธีการวิจัย	68
6	จำนวนและร้อยละของวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จำแนกตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัยและปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	71
7	จำนวนและร้อยละของการวิจัยเชิงทดลอง จำแนกตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัยและปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	72
8	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเกี่ยวกับขอบเขตสุขศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามเนื้อหาและสถาบันที่ผลิตงานวิจัย	74
9	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยสุขศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง	76
10	ปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการพิเศษ จำแนกตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	78
11	ปริมาณงานวิจัยด้านโครงการพิเศษ จำแนกตามขอบเขตพื้นที่และระดับสถานที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	80
12	ปริมาณงานวิจัยด้านการเรียนการสอนสุขศึกษา จำแนกตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย ...	82
13	ปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขศึกษา จำแนกเป็นจำนวนและร้อยละตามระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	83
14	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว จำแนกตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	85

15	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว จำนวนตามเขตพื้นที่วิจัยและระดับ สถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	87
16	ปริมาณงานวิจัยด้านเพศศึกษา จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย	89
17	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านเพศศึกษา จำนวนตามเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	91
18	ปริมาณงานวิจัยด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย	93
19	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ จำนวนตามเขตพื้นที่และ ระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	95
20	ปริมาณงานวิจัยด้านโภชนาการ จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย	97
21	ปริมาณงานวิจัยด้านโภชนาการ จำนวนตามเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาของกลุ่ม ตัวอย่าง	99
22	ปริมาณงานวิจัยด้านการนิเทศ จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย	101
23	ปริมาณงานวิจัยด้านการนิเทศ จำนวนตามเขตพื้นที่	102
24	ปริมาณงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษาและด้านโครงการสนับสนุน จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทำ วิจัย	104
25	ปริมาณงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษาและด้านโครงการสนับสนุน จำนวนตามระดับสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	106
26	ปริมาณงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษา และด้านโครงการสนับสนุน จำนวนตามเขตพื้นที่ที่มีการ ศึกษาวิจัย	108
27	ปริมาณงานวิจัยด้านทันตสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อและ โรคไม่ติดต่อ การดำเนินงาน สุขศึกษา บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาคและสรีรวิทยา และสุขภาพ สิ่งแวดล้อม จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย	110
28	ปริมาณงานวิจัยด้านทันตสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อและ โรคไม่ติดต่อ การดำเนินงาน สุขศึกษา บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาคและสรีรวิทยา และสุขภาพ สิ่งแวดล้อม จำนวนตามระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	113

29	ปริมาณงานวิจัยด้านทัศนสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ การดำเนินงาน ศึกษา บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาคและสรีรวิทยา และสุขภาพ สิ่งแวดล้อม จำนวนตามขอบเขตพื้นที่ที่มีการศึกษาวิจัย	116
30	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำนวนตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	119
31	ปริมาณงานวิจัยด้านประสิทธิภาพการจัดโปรแกรมสุขศึกษา จำนวนตามเนื้อหาที่ใช้ใน การวิจัย	121
32	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำนวนตามเขตพื้นที่วิจัยและ หน่วยงานที่ศึกษา	123
33	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำนวนตามขอบเขตเนื้อหา และตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย	125
34	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำนวนตามเรื่องที่ใช้ในการวิจัย	127
35	ปริมาณงานวิจัยด้านสาธารณสุขมูลฐาน จำนวนตามชื่อเรื่องที่ใช้ในการวิจัย	129
36	ปริมาณงานวิจัยด้านสาธารณสุขมูลฐาน จำนวนตามเนื้อหาที่มีการศึกษาวิจัย	130
37	ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำนวนตามหน่วยงานที่ศึกษา และตามขอบเขต พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	131

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ.	หน้า
1 แผนภูมิกองทุนนมัยโรงเรียน	25
2 การแบ่งส่วนราชการของกองสุศึกษา	27
3 แผนผังของ โครงการสุศึกษาแห่งชาติ	28
4 การแบ่งส่วนราชการของกองส่งเสริมสุศึกษาและสุภาพ	29
5 แบบบันทึกข้อมูล	58
6 จำนวนงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา จำนวนตามสถาบันที่ผลิต	61
7 กราฟแสดงงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา ตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย และสถาบันที่ผลิต	63
8 กราฟแสดงปริมาณงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา จำนวนตามวิธีการวิจัย และตามสถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	70

สภาพปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสาธารณสุข (กองแผนงานสาธารณสุข. 2530 : 2-7) การดำเนินงานสาธารณสุข จำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถของประชาชน ซึ่งต้องอาศัยการศึกษาคือเป็นสำคัญ (กองสาธารณสุข. 2530 : 4) ถึงแม้ว่าปัจจุบันคนไทยจะมีภาวะทางสุขภาพดีขึ้น แต่คุณภาพชีวิตยังไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากปัญหาทาง เศรษฐกิจ ความยากจน การศึกษา การประกอบอาชีพ และที่สำคัญคือปัญหาทางด้านสุขภาพ

ปัญหาทางด้านสุขภาพ อันได้แก่ความเจ็บป่วยต่าง ๆ ซึ่งล้วนเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้องในด้านการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ จะนำไปสู่ภาวะการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคพยาธิ กามโรค วัณโรค และอุบัติเหตุต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ และต้องรีบดำเนินการแก้ไข เพราะในแต่ละปีจำนวนผู้เจ็บป่วย เหล่านี้มีจำนวนเป็นล้านคน ความสูญเสียมีผลกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์และ เศรษฐกิจของชาติอย่างมหาศาล จากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถที่จะแก้ไขได้ โดยการใช้กระบวนการทางสุขภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตัวในทางที่ถูกต้อง ในการที่จะป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ (พิชัย รัตตกุล. 2530 : 5) นอกจากนี้สุขภาพสามารถช่วยลดจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ ช่วยแก้ไขปัญหาระยะยาวของบุคคล โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และยังสามารถประหยัคงบประมาณของชาติ ในเรื่องการรักษาโรคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 25) จะเห็นได้ว่า การดำเนินการศึกษานั้น เป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุก่อนที่จะมาแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ คือ เกิดเจ็บป่วยแล้วค่อยมารับการรักษา (พิชัย รัตตกุล. 2530 : 6)

การมีสุขภาพดีเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และการที่มนุษย์จะมีคุณภาพที่ดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกันที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของมนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของประชาชนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้การดำเนินงานทางด้านสุขภาพอนามัยของประเทศเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เสถียร สภางค์. 2530 : 141)

การวิจัยทางสุขศึกษา เป็นการพัฒนากิจการดำเนินงานสุขศึกษา เพราะการวิจัยทางสุขศึกษาจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานสุขศึกษา ทั้งในแง่ประชาชน ผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครูผู้ให้ความรู้ รวมทั้งประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย (นิภา มนุญปิจุ. 2528 : คำนำ) ในการทำวิจัยทางสุขศึกษา ผู้วิจัยต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษา กระบวนการสุขศึกษาอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวางพอ นอกจากนี้ผู้วิจัยควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการวิจัยอย่างเพียงพอด้วย เพราะว่า ผลการวิจัยมีคุณค่าในการที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาสาธารณสุข (นิภา มนุญปิจุ. 2528 : 9)

มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการผลิตบุคลากรทางสุขศึกษา และสนับสนุนในการจัดทำวิจัยคือ กระทรวงสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และวิทยาลัยครู ซึ่งสถาบันดังกล่าวจะผลิตบุคลากรทางสุขศึกษาระดับประกาศนียบัตรและระดับปริญญาตรี ส่วนระดับปริญญาโท นั้น มีเพียง 3 แห่งที่ผลิตบุคลากรทางสุขศึกษาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยมหิดล (สุชาติ โสภประยูร. 2526 : 44) โครงสร้างของหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาสุขศึกษา ในปัจจุบันของแต่ละสถาบัน ได้กำหนดให้ผลิต ต้องผ่านการทำวิจัยในลักษณะ ของปริญานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ จึงจะจบการศึกษา

ในอดีต ปริมาณของงานวิจัยยังมีไม่มากนัก นักวิจัยสามารถบูรณาการข้อค้นพบของงานวิจัยต่าง ๆ โดยการอ่านรายงานการวิจัย แล้วจับประเด็นที่เป็นผลสรุปของงานวิจัยออกมาบรรยาย ซึ่งผลของการสรุปจึงมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้วิจัย ในปัจจุบันรายงานวิจัยเพิ่มขึ้นอย่างมาก ความซ้ำซ้อน และความหลากหลายของข้อมูลจึงมีมากเกินไปความสามารถของนักวิจัยที่จะสังเคราะห์จับประเด็นและสกัดความรู้ออกมา การบูรณาการในลักษณะของการบรรยาย

จึงไม่สามารถช่วยให้นักวิจัยได้เข้าใจสถานะปัจจุบันของข้อค้นพบอย่างครอบคลุม และชัดเจนได้ (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. 2530 : 52-53)

การทํารวบรวมงานวิจัยของนิสิต จะ เป็นการสูญเปล่าและไม่คุ้มค่าการลงทุน เพราะการทํารวบรวมงานวิจัยต้องลงทุนด้วยงบประมาณจำนวนมาก ถ้าหากยังไม่ค่อยมีการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ยังไม่กว้างขวาง (อุทุมพร จามรมาน. 2531 : บทสรุป) นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่าน ๆ มามุ่งเพียงแต่การสำรวจหรือประเมินผลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่มีพร้อมอยู่แล้ว ซึ่งสนองความต้องการทางสังคม ได้น้อยกว่างานวิจัยที่มุ่งสร้างแนวคิด ทฤษฎี วิธีปฏิบัติ ที่แปลกใหม่ ทำทฤษฎีและสร้างสรรค์ จะนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่ของวิชาสุขภาพ น่าจะมุ่งทํารวบรวมเกี่ยวกับกระบวนการมากกว่าวิธีอื่น ๆ (สุชาติ โสมประยูร. 2533 : 16-18)

จากสภาพต่าง ๆ ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า งานวิจัยของนิสิตที่จัดทำขึ้น จะมีประโยชน์ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ หากเรานำผลการวิจัยไปใช้อย่างกว้างขวาง แต่งานวิจัยของนิสิตปัจจุบันที่จัดทำขึ้นอาจจะมีความซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการศึกษาข้อมูลอยู่ในวงแคบ หรืออาจมีการนำข้อมูลที่ไม่ทันสมัยมาอ้างอิง การวิจัยของนิสิตสาขาวิชาสุขภาพ จะมีประโยชน์อย่างกว้างขวางและสามารถพัฒนาสุขภาพของประชาชนได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ หากมีการทํารวบรวมโดยพิจารณาถึงความจำเป็นของปัญหาสุขภาพ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามแผนพัฒนาสาธารณสุข แผนพัฒนาการศึกษา และโครงการการศึกษาแห่งชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะมีการรวบรวมงานวิจัยสาขาวิชาสุขภาพขึ้น เพื่อสรุปวิเคราะห์ งานวิจัยสาขาวิชาสุขภาพ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - 2531 ว่ามีเรื่องใดมากที่สุดเพียงใด เพื่อให้ผู้สนใจในการจัดทํารวบรวมงานวิจัยคร่าวต่อไป ได้มีข้อมูลอย่างกว้างขวางและครอบคลุม โดยพิจารณาว่าการทํารวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับสาขาวิชาสุขภาพในคร่าวต่อไป น่าจะทํารวบรวมเรื่องใด จึงจะช่วยแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพได้ตรงเป้าหมายมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบปริมาณของงานวิจัย ในลักษณะ ของปริญญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ.2522 - 2531
2. เพื่อทราบตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา จำแนกตามประเภทและลักษณะการวิจัย
3. เพื่อทราบเนื้อหาในงานวิจัย และผลการวิจัยที่สำคัญ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้ได้มีการนำเอาผลการวิจัยที่ได้รวบรวมวิเคราะห์แล้ว ไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง
2. เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางให้ผู้สนใจที่จะศึกษาวิจัยทางด้านสุขศึกษาได้มีการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและ เกิดประโยชน์มากที่สุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ปริญญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ทุกเรื่องของสถาบันการศึกษา 3 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยมหิดล
2. ปริญญานิพนธ์ที่ศึกษาเป็นงานวิจัยที่ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ.2522 - 2531
3. การศึกษางานวิจัยจะศึกษาแยกเป็น 3 ขอบเขต คือ สุขศึกษาในสถานศึกษา สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข สุขศึกษาในชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. งานวิจัย หมายถึง งานวิจัยที่เกี่ยวกับสุขศึกษา ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ หรือปริญญานิพนธ์ ที่ผลิตบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้ทำการวิจัย
2. วิทยานิพนธ์ หรือปริญญานิพนธ์ จะมีความหมายเดียวกัน แต่ลักษณะการเรียกจะต่างกันตามสถาบัน โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล เรียก วิทยานิพนธ์ ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จะใช้คำว่า ปริญญานิพนธ์

3. ปี พ.ศ.2522 - 2531 หมายถึง ปีที่นิสิตสำเร็จการศึกษา โดยที่มหาวิทยาลัยมหิดล มีนิสิตทำวิทยานิพนธ์ และสำเร็จการศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2522 - 2531 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีนิสิตทำวิทยานิพนธ์และสำเร็จการศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2527 - 2531

4. สถานศึกษา หมายถึง สถานที่ให้การศึกษแก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยครู วิทยาลัยพยาบาล มหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมทั่วประเทศ ทั้งภาครัฐและ เอกชน

5. สถานบริการสาธารณสุข หมายถึง สถานบริการทางด้านการรักษาพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาล สถานีอนามัย ทุกระดับ

6. ขอบเขตพื้นที่ หมายถึง เขตพื้นที่ที่มีการศึกษาวิจัยโดยจำแนกเป็น ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานคร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ความหมายของการวิจัย

การนิยามความหมายของคำว่า "การวิจัย" มีความหลากหลายมากในปัจจุบัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนักวิชาการ นักวิจัย และผู้มีประสบการณ์ในทางวิจัย ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้

คำว่า "การวิจัย" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Research" ซึ่งตามพจนานุกรมของ Webster ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัย คือ "การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์หรือทดลองอย่างละเอียด เพื่อค้นคว้าหาข้อเท็จจริง และความรู้ใหม่ เพื่อนำไปสร้างกฎ ทฤษฎี หรือแนวทางในการปฏิบัติ"

ถ้าพิจารณาตามศัพท์บัญญัติที่สภาวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ไว้มีดังนี้ คือ การวิจัย หมายถึง "การศึกษาค้นคว้าที่มีระบบแบบแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์"

ส่วนนักวิชาการต่าง ๆ จะให้ความหมายของคำว่า "การวิจัย" แตกต่างกันไป ดังนี้ พจน์ สะเพียรชัย (2516 : 10) กล่าวว่า "การวิจัย คือ วิธีการคิดค้น วิธีการแก้ปัญหาที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ที่เชื่อถือได้ และเพื่อนำไปสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ "

อนันต์ ศรีโสภณ (2520 : 16) ได้กล่าวถึง ความหมายของการวิจัยไว้ว่า "การวิจัย คือ ขบวนการเสาะแสวงหาความรู้จากปัญหาอย่างชัดเจน มีระบบ โดยมีการทดสอบสมมุติฐานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำไปใช้พยากรณ์หรือสังเกตการเปลี่ยนแปลง เพื่อควบคุมสิ่งหนึ่งให้คงที่"

จุมพล สวัสดิ์ยากร (2520 : 3-4) กล่าวว่า "งานวิจัยเป็นเรื่องของการนึกคิด การสังเกต พิจารณา อย่างมีเหตุผล อย่างละเอียดทุกขั้นตอน หรือต้องเป็นคนช่างสงสัย หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การวิจัย คือ การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อทราบข้อเท็จจริง และนำผลประโยชน์ไปใช้"

สุวรรณ สุวรรณเวช (2518 : 3) กล่าวว่า "การวิจัย หมายถึง กระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งความรู้ที่เชื่อถือได้ และความรู้ที่นำมาใช้เป็นพื้นฐาน ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ"

สุบรรณ พันธุ์วิเศษ และ ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (2522 : 2) กล่าวว่า "การวิจัย หมายถึง กระบวนการค้นคว้าหาความจริง ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้อย่างมีระบบตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการอธิบายหรือทำนาย"

จากความหมายของการวิจัยที่มีหลายนิยามข้างต้น พอสรุปได้ดังนี้คือ

การวิจัย คือ การค้นคว้าหาความรู้ ความจริง ที่เชื่อถือได้ โดยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้นไปสร้างกฎเกณฑ์ ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้ในการอ้างอิง อธิบายปรากฏการณ์เฉพาะ เรื่อง และปรากฏการณ์ทั่ว ๆ ไป และเป็นผลทำให้สามารถทำนายและควบคุมการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 12)

ความหมายของคำว่า สุขศึกษา (Health Education)

สุขศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลหรือชุมชน ได้รับความรู้ มีทัศนคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การสุขศึกษาคือ กระบวนการ หรือการใช้วิธีการ (ทวิสิทธิ์ ลิทธิกร. 2531 : 8)

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ ได้สรุปแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขศึกษาไว้ดังนี้

เมธีวดี แดริแบรี่ (Mayhew Derryberry) กล่าวว่า สุขศึกษาหมายถึง การเปลี่ยนแปลงของความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ทัศนคติที่มีต่อการป้องกันและการรักษา การปฏิบัติทางด้านสุขภาพตลอดจนการเปลี่ยนแปลงนิสัยในชีวิตประจำวัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลจากประสบการณ์หลาย ๆ อย่างของบุคคล

องค์การอนามัยโลก กล่าวว่า สุขศึกษา หมายถึง การศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมของบุคคล แต่สุขศึกษาจะเน้นหนักที่การพัฒนาการปฏิบัติทางสุขภาพ ซึ่งเชื่อว่าจะก่อให้เกิดสภาวะความเป็นอยู่ที่ดีที่สุด

ไนต์สวานเดอร์ (Dorothy Nyswander) กล่าวว่า สุขศึกษา หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดขึ้นในตัวบุคคล สุขศึกษาไม่สามารถที่จะหยิบยื่นให้บุคคลใดบุคคลอื่นได้ (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2529 : 25-29)

นิภา มนูญิจู ได้กล่าวสรุปว่า สุขศึกษามีความหมาย 2 นัย นัยแรก หมายถึงเนื้อหาต่าง ๆ ทางด้านสุขภาพอนามัยที่บุคคลได้เรียนรู้มาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนนัยที่สอง หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลที่เกิดจากความพยายามของบุคคลนั่นเอง ซึ่งจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพตนเอง ครอบครัว และสังคม (นิภา มนูญิจู. 2528 : 8)

นอกจากนี้ ปัญหาทางสุขศึกษาก็สามารถพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 ปัญหาสุขศึกษาที่หมายถึง พฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกหลักอนามัยของบุคคล กล่าวคือ บุคคลไม่มีการป้องกันตนเองให้ปราศจากโรค และไม่ส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการรักษาสุขภาพด้วยวิธีที่ผิดหลักการแพทย์ ซึ่งนำไปสู่การเจ็บป่วย พิการ หรือตาย

ลักษณะที่ 2 ปัญหาสุขภาพ หมายถึง ความบกพร่องของกระบวนการจัดโอกาส และประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องสุขภาพให้กับประชาชน กล่าวคือ ผู้ให้บริการหรือผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน บกพร่องด้านความรู้ ความสามารถในการวิชาการด้านสุขศึกษา มีความรับผิดชอบงานด้านสุขศึกษาค่อนข้างต่ำ และบกพร่องในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาวิธีการศึกษา สื่อและการวัดผลโครงการสุขศึกษา (นิภา มนูญิจู. 2528 : 9)

การวิจัยทางสุขศึกษา

นิภา มนูญิจู ได้ให้ความหมายของการวิจัยทางสุขศึกษาไว้ ดังนี้ คือ "การวิจัยทางสุขศึกษา หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า อย่างมีระบบมีกฎเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์ โดยใช้แนวความคิด หรือทฤษฎี ทางระบาดวิทยาของโรค ผนวกกับทฤษฎีทางการศึกษา และสังคมศาสตร์ มาค้นหาปัญหาทางสุขศึกษา ผลของการวิจัยทางสุขศึกษาจะช่วยให้ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีทางสุขศึกษา รูปแบบการดำเนินงานสุขศึกษาในชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และสุขภาพดีถ้วนหน้าในหมู่ประชาชนชาวไทย" (นิภา มนูญิจู. 2518 : 19)

นอกจากนี้ นิภา มนูญปัจจุ (2528 : 19) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยทางสุขศึกษา ว่า การวิจัยทางสุขศึกษาจะมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันเป็นระบบ นับตั้งแต่ การค้นหาปัญหาสาธารณสุข และปัญหาสุขศึกษา จากปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์การจัดลำดับความ สำคัญของปัญหาที่จะนำมาวิจัยการกำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ต้องการศึกษา วิธี การศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งการสรุปผลและรายงาน หากขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการ ดำเนินงานวิจัยบกพร่อง ก็จะมีผลกระทบต่อทุกขั้นตอนอื่น ๆ ของการวิจัย ทำให้ผลการวิจัย ผิดพลาด ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานสุขศึกษา

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

งานวิจัยเป็นงานที่ทำได้ตั้งแต่เรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และวิธีวิจัยนั้น อาจจะทำ ได้หลายอย่าง อาจจะเป็นการอ่านศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารที่มีอยู่ การสังเกตกลุ่มบุคคล ที่เราต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ความเชื่อ หรืออื่น ๆ ตามที่เราต้องการทราบ หรืออาจจะ ทดลองทำกิจกรรมบางอย่างแล้วดูผลที่เกิดขึ้น

วสันต์ ศิลปสุวรรณ (2529 : 791-792) กล่าวว่า "ประเทศใด สังคมใด ไม่มี ความสนใจในงานวิจัย สังคมนั้นจะล้าหลังไม่เจริญก้าวหน้า ในอันที่จะนำหลักวิชาการมา วางแผนพัฒนาแก้ปัญหาให้เจริญไปได้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึง ประโยชน์ของงานวิจัยทางด้าน สาธารณสุขและสุขศึกษา ดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมความรู้ในวิทยาการใหม่ ๆ เพราะการวิจัยจะทำให้มีการ ค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติม ทำให้วิทยาการในสาขานั้น ๆ เจริญขึ้น ทั้งบุคคลที่ทำกรวิจัย และผู้ที่ศึกษาผลงานวิจัยนั้น ซึ่งอาจจะนำไปประยุกต์ ตัดแปลง แก้ปัญหาของตนแล้วเกิดเป็น วิทยาการ ทฤษฎี หรือการปฏิบัติใหม่ ๆ ขึ้นมาได้
2. ช่วยทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ ดีขึ้น เพราะก่อนที่จะสรุปว่า ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลโดยเฉพาะพฤติกรรมทางสุขภาพที่เป็นปัญหาว่า เป็นเช่นนี้ เพราะอะไร จะต้องมีการศึกษาเบื้องหลังของการกระทำนั้น ๆ ให้ชัดเจนก่อน จึงจะสามารถ นำไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้
3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

4. ผลการวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน และกำหนดนโยบายในระดับต่าง ๆ เพราะก่อนที่จะมีการวางแผนใด ๆ ไม่ว่าจะระดับประเทศ กรม กอง จะต้องมีการศึกษาข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดเสียก่อน เพื่อนำข้อมูลนั้นมาประกอบการวางแผน และกำหนดนโยบาย

5. ผลการวิจัยช่วยตอบคำถามที่คลุมเครือ ให้กระจ่างชัดเจนขึ้น เพราะการวิจัยจะต้องอาศัยการค้นคว้าอย่างละเอียดที่มีแบบแผน โดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประเภทของการวิจัยทางสุขศึกษา

การวิจัยทางสุขศึกษา สามารถทำการวิจัยได้เช่นเดียวกับการวิจัยแขนงอื่น ๆ ซึ่งวสันต์ ศิลปสุวรรณ ได้จำแนกประเภทของการวิจัยทางสุขศึกษาไว้ดังนี้

1. ประเภทของการวิจัย แบ่งตามวัตถุประสงค์ และวิธีเสนอข้อมูล
2. ประเภทของการวิจัย แบ่งตามวิธีเก็บข้อมูล
3. ประเภทของการวิจัย แบ่งตามแหล่งข้อมูลที่ใช้วิจัย
4. ประเภทของการวิจัย แบ่งตามประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประเภทของการวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์ และวิธีเสนอข้อมูล มีดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) เป็นการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ถือเป็น การวิจัยขั้นทดลอง หรือการวิจัยเบื้องต้น ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า นำไปสร้างทฤษฎี แนวคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ต่อไป เช่น การศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

2. การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการวิจัยเพื่ออธิบายเหตุการณ์ที่ไม่เคยรู้มาก่อน เพื่อประโยชน์ในการวางแผน และเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งสมมุติฐาน เช่น การอธิบายถึงสภาวะประชากรในด้าน จำนวน กลุ่มอายุ การศึกษา อาชีพ ฯลฯ

3. การวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory Research) เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ที่พยายามชี้ให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในเชิงของการเป็นเหตุและผล เช่น การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยการบริโภคอาหารเปรียบเทียบกับระหว่างเพศหญิง และ เพศชาย

4. การวิจัยเชิงวินิจฉัย (Diagnostic Research) เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อจะ ได้ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหานั้นได้ถูกต้อง การวิจัยประเภทนี้ส่วนมากใช้ในทางการแพทย์

ประเภทของการวิจัยแบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนั้นมีหลายวิธี ส่วนมากก็เน้นหลักทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และจิตวิทยามาใช้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 7 ประเภท ดังนี้

1. การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) การวิจัยประเภทนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง แล้วผู้วิจัยสำรวจข้อมูลที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ การสำรวจอาจทำโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม ฯลฯ

2. การวิจัยโดยวิธีการสังเกต (Observation Research) การวิจัยนี้ทำกันมากในทางมนุษยวิทยา ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในสังคม เช่น พฤติกรรมสุขภาพทางด้าน การบริโภคอาหาร การถ่ายอุจจาระ การเลี้ยงดูเด็ก

3. การวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยประเภทนี้ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน หนังสือ จดหมาย บันทึก ศิลปิน หรือเรียกอีกอย่างว่า การวิจัยห้องสมุด ผู้ศึกษาจะรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ตีความและเสนอข้อสรุป

4. การวิจัยแบบสำมะโน (Census Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยประเภทนี้ จะเก็บรวบรวมจากทุก ๆ หน่วยของประชากร โดยการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถาม แต่ต้องใช้งบประมาณมาก ใช้กำลังคนมาก ใช้เวลามาก เช่น การทำสำมะโนประชากร

5. การวิจัยโดยการศึกษารายกรณี (Case Study) การวิจัยประเภทนี้ใช้ตัวอย่างไม่มาก แต่หารายละเอียดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักใช้ในทางการแพทย์ พยาบาล ฯลฯ
6. การวิจัยสนาม (Field Research) เป็นการวิจัยที่ค้นคว้าข้อมูลจากการสำรวจโดยตรงจากผู้ที่จะให้ข้อมูล อาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม การสังเกต การวิจัยนี้จะทำกันมากในการวิจัยปัญหาปัจจุบัน ซึ่งไม่มีเอกสารรวบรวมข้อมูลไว้ โดยเฉพาะด้านสาธารณสุข
7. การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นการวิจัย ซึ่งต้องการจะทดสอบสมมุติฐาน โดยการควบคุมตัวแปรที่ต้องการจะทดสอบ (Treatment) และผู้วิจัยใส่สิ่งที่ต้องการจะทดสอบหาประสิทธิภาพลงไป (วสันต์ ศิลปสุวรรณ. 2529 : 799-802)

ประเภทของการวิจัยแบ่งตามแหล่งข้อมูลที่ใช้วิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่ได้มาโดยผู้วิจัยรวบรวมด้วยตนเอง หรือข้อมูลจากผู้อื่นรวบรวมมาแต่ยังไม่ได้วิเคราะห์ ซึ่งเรียกว่า ข้อมูลดิบ หรือแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และอีกประเภทหนึ่งคือ ข้อมูลที่คนอื่นได้รวบรวม แต่ไม่ได้ใช้ทำประโยชน์ เรียกว่า แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

1. การวิจัยเชิงปฐมภูมิ (Primary Research) เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน หรืออธิบายปรากฏการณ์บางอย่าง เช่น การสำรวจจำนวนคนใช้ส้วม ฯลฯ
2. การวิจัยเชิงทุติยภูมิ (Secondary Research) เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลซึ่งคนอื่นรวบรวมไว้ เพื่อนำมาตอบปัญหาการวิจัยของผู้วิจัย (วสันต์ ศิลปสุวรรณ. 2529 : 802-803)

ประเภทของการวิจัยแบ่งตามประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Basic or Pure Research) เป็นการวิจัยเบื้องต้นที่มุ่งจะนำข้อค้นพบมา เพื่อเพิ่มพูนวิชาการ โดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีผู้นำเอาข้อสรุปหรือแนวคิดไปใช้หรือไม่

2. การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยที่เป็นการค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาเฉพาะอย่างในหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ และเมื่อทราบผล การวิจัยแล้ว จะต้องลงมือแก้ปัญหาทันที (วสันต์ ศิลปสุวรรณ. 2529 : 804)

นิภา มนูญปิจุ (2528 : 34-36) ได้กล่าวถึงรูปแบบของงานวิจัยทางสุขศึกษาที่จะ นำไปใช้ในการดำเนินงานสุขศึกษา ปัจจุบันนี้มีเพียง 3 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาปัญหาสาธารณสุข และ ปัญหาสุขศึกษาในชุมชน
2. การวิจัยเชิงทดลอง เหมาะที่จะนำไปใช้ทดลองวิธีการให้สุขศึกษาวิธีต่าง ๆ
3. การวิจัยสนาม เหมาะที่จะนำมาใช้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตนทางสุขภาพ ของบุคคลที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแก่บุคคลนั้น และสมาชิกอื่นในชุมชน

จะเห็นได้ว่า การวิจัยมีหลายรูปแบบ แต่ในการปฏิบัติจริงสามารถใช้หลาย ๆ อย่าง ผสมผสานกัน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพปัญหาที่เราต้องการจะศึกษาวิจัย การวิจัย สุขศึกษาในประเทศไทย ยังมีปัญหามากมาย และมีจำนวนไม่เพียงพอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณใน การสนับสนุนยังมีน้อยมาก และการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวิจัยในงานสุขศึกษา และสาธารณสุข แต่ในประเด็นหลังนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้มีสภาวิจัยแห่งชาติได้มาจัดอบรม ความรู้เกี่ยวกับวิธีวิจัยให้แก่นักสุขศึกษา และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานด้วย (วสันต์ ศิลปสุวรรณ. 2529 : 794-795)

ปริญญาานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ (Thesis)

การวิจัยทางสุขศึกษา ซึ่งมีการวิจัยโดยหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะกระทรวง สาธารณสุขแล้ว ยังมีสถาบันการศึกษา ซึ่งได้ให้บัณฑิตที่เรียนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา ได้จัดท้าวขึ้นในรูปของปริญญาานิพนธ์ การท้าวปริญญาานิพนธ์นับเป็นผลงานที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ ของนิสิตที่ได้ทำการค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลมาประมวลเป็นเอกสารทางวิชาการ ซึ่งการท้าว ปริญญาานิพนธ์นับเป็นงานสำคัญยิ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาชั้นมหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. 2530 : 2-3) สถาบันที่มีการสนับสนุนให้มีการวิจัยในรูปของปริญญาานิพนธ์

สาขาวิชาสุศึกษามี 3 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยมหิดล

จากการศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาทั้ง
3 สถาบัน พบว่า

มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา เป็นปีแรกใน พ.ศ. 2520 หากพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตร จะพบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลผลิตบัณฑิตออกไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

1. วางแผนการดำเนินงานสุศึกษาในทุกระดับ
2. ปฏิบัติงาน ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้
3. นิเทศงาน เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ปฏิบัติงานในด้านให้คำปรึกษา แนะนำ วิชาการต่าง ๆ ด้านสุศึกษาแก่หน่วยราชการ เอกชน และประชาชนทั่วไป
5. เป็นผู้ที่มีส่วนในการปฏิบัติงานสุศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับภาคและระดับจังหวัด
6. ประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ศึกษาค้นคว้า วิจัยปัญหาสาธารณสุขในสังคมไทย และ เสนอแนะแนวทางแก้ไข โดยกระบวนการทางสุศึกษา
8. ศึกษาและติดตามปัญหาความก้าวหน้าทางวิชาการสุศึกษาด้วยตนเอง
(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2527 : 1)

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา มีการกำหนดให้วิทยานิพนธ์ โดยเน้นการวิจัยปัญหาสาธารณสุขในสังคมไทย และมีการเสนอแนะแนวทางแก้ไข โดยอาศัยขบวนการทางสุศึกษา ซึ่งการวิทยานิพนธ์นี้ไม่มีการนับหน่วยกิต เนื้อหาในหลักสูตรจะมุ่งไปในเรื่องสุศึกษาชุมชน ส่วนสุศึกษาในโรงพยาบาลและสุศึกษาในโรงเรียน เป็นวิชาเลือก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา เมื่อปี พ.ศ.2525 ซึ่งในหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. ให้มีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์สุขภาพสามารถนำไปประยุกต์ในการสอนและการนิเทศการสอนสุขศึกษาในสถาบันการศึกษา
2. ให้สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาการสุขศึกษา ทางด้านหลักสูตร การเรียน การสอน และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ
3. ให้สามารถค้นคว้าและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ การเรียน การสอน การบริหาร การปฏิบัติงานสุขศึกษาได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2527 : 1)

ตามโครงสร้างของหลักสูตรมีการกำหนดให้มีการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีค่านายกิต 6 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์นี้เป็นการให้ผลิตได้ค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ การเรียน การสอน การบริหารและการปฏิบัติงาน ส่วนเนื้อหาในหลักสูตรจะ เน้นเกี่ยวกับสุขศึกษาในสถานศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา ในปี พ.ศ.2526 การเปิดหลักสูตรนี้ขึ้น มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อผลิตบุคลากรระดับมหาบัณฑิต ทางด้านสุขศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ การวิจัย และการบริหารงานทางด้านสุขศึกษาในสถาบันการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางด้านสุขศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานในสถาบันผลิตครู สถาบันการศึกษาอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย

- 2.1 ให้มีความรู้อย่างลึกซึ้ง มีเจตคติที่ดีและสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาสุขภาพทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมได้อย่างถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยการร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 2.2 สามารถเป็นผู้นำทางด้านสุขศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียน การสอน การประเมินผล การนิเทศ การวางแผน และการพัฒนาโครงการสุขภาพ
- 2.3 ให้สามารถค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ ปัญหาสุขศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2527 : 1-2)

จากการศึกษาพบว่าหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา ได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตของการทำวิทยานิพนธ์ เป็น 12 หน่วยกิต โดยมีจุดมุ่งหมายให้จัดทำวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ และปัญหาสุขศึกษา เนื้อหาในหลักสูตรจะ เน้นสุขศึกษาในสถานศึกษา

การจัดการเรียน การสอน ระดับบัณฑิตศึกษาของ 3 สถาบันดังกล่าว เป็นการผลิตบุคลากรเพื่อไปสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นผู้นำทางด้านสุขศึกษา ซึ่งการกำหนดขอบเขตในการให้สุขศึกษานั้น สามารถแบ่งได้โดยใช้กลุ่มเป้าหมายและสถานที่ดำเนินการเป็นหลัก มี 3 ประเภท คือ

1. สุขศึกษาในโรงเรียน (สถานศึกษา) มีขอบเขตที่ค่อนข้างแน่นอนคือ มีนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนเป็นเป้าหมายหลัก และการดำเนินงานกระทำอยู่ในสถาบันการศึกษาของตนเอง
2. สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข (สุขศึกษาในโรงพยาบาล) มีขอบเขตการดำเนินงานส่วนใหญ่ในโรงพยาบาล โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ ผู้ป่วยที่มาใช้บริการและบุคลากรในโรงพยาบาล
3. สุขศึกษาในชุมชน มีขอบเขตดำเนินงานส่วนใหญ่กับประชาชนทุกกลุ่มทุกวัย ในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้อาจซ้ำกับ 2 กลุ่มแรก คือ นักเรียน และผู้ป่วยก็ได้ เพียงแต่เวลาและสถานที่แตกต่างกันเท่านั้น (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2529 : 10)

สุขศึกษาในโรงเรียน(สถานศึกษา)

งานสุขศึกษาของประเทศไทย เริ่มต้นจากสุขศึกษาในโรงเรียน ซึ่งใน พ.ศ. 2438 มีการออกหนังสือสุขศึกษาเล่มแรกชื่อ "เรื่องน่ารู้ เรื่องร่างกายของเรา" เป็นหนังสือที่ใช้เรียนสำหรับนักเรียนชั้นประโยค 1 และชั้นประโยค 2 เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้เป็นการให้นักเรียน

ได้รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับร่างกาย พอถึง พ.ศ. 2452 มีการกำหนดวิชา "รักษาตัว" ขึ้นเป็นหลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษามูลศึกษา ซึ่งมีการให้รู้เรื่องสุขภาพ และฝึกการปฏิบัติตนเองเพื่อการมีสุขภาพที่ดี การปรับปรุงหลักสูตรสุขศึกษาใน พ.ศ. 2480 ได้มีการกำหนดให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 โดยเรียนวิชาสุขศึกษาสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการบรรจุหลักสูตรสุขศึกษาให้เรียนในปี พ.ศ. 2493 ซึ่งเนื้อหาในหลักสูตรยังคงเหมือนกับระดับประถมศึกษา เพียงแต่มีการขยายเนื้อหาเพิ่มขึ้น ต่อมาปี พ.ศ. 2498 มีการรวมวิชาสุขศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าไว้กับหมวดธรรมชาติศึกษา เมื่อถึงปี พ.ศ. 2503 มีการรวมวิชาสุขศึกษาไว้กับวิชาพลศึกษา เป็นหมวดวิชาพลานามัย ซึ่งเปิดสอนทั้งระดับประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 16)

โครงสร้างของหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงอีก คือปี พ.ศ. 2521 หลักสูตรสุขศึกษาชั้นประถมศึกษาได้จัดรวมอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นในรูปของการบูรณาการความคิดเกี่ยวกับเรื่องของผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้เรียนได้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพของตนเอง และรู้จักปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ ตลอดจนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพในสังคมปัจจุบัน ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (พ.ศ. 2521) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (พ.ศ. 2524) ยังคงรวมวิชาสุขศึกษาอยู่ในหมวดวิชาพลานามัย (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 17) สำหรับในปี พ.ศ. 2533 มีแนวโน้มในการปรับปรุงหลักสูตรสุขศึกษาชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอีกครั้ง โดยจุดสำคัญที่มีการปรับปรุง ได้แก่ การลด และกระชับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนและต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายปรับเนื้อหาสาระไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน ส่วนคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตรประถมศึกษาและคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาให้มีสาระ 3 ตอน คือ แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระ และวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร ก็จะมีการลดวิชาและเนื้อหาสาระในส่วนที่เป็นบังคับแก่น ที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน ให้เป็นวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรีมากขึ้น ตลอดจนเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ท้องถิ่น อันได้แก่ หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างหลักสูตรตามโครงสร้างวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรีได้ เพื่อเป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องต่อสภาพชีวิตจริง (พะยอม แก้วกาเนิด. 2533 : 4-5)

สุขศึกษาในโรงเรียนไม่ใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนสุขศึกษาเท่านั้น ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ อีกหลายด้านที่ประกอบกัน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวช่วยสนับสนุนให้บุคคลทั้งหลายที่อยู่ในสถานศึกษามีสุขภาพดี มีบุคคลอีกมากมายที่เข้าใจสับสนระหว่างคำว่า "สุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Education)" กับ "โครงการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Program)" กันยา กาญจนบุรานนท์ ได้สรุปแนวความคิดของคำทั้งสองไว้ดังนี้

สุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการจัดโอกาสและประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสุขภาพให้แก่นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ โดยโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง และสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

โครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ด้านสุขภาพ ซึ่งโรงเรียนวางแผนจัดให้มีขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกคนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม แต่กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นมานั้นต้องอยู่ในขอบเขตซึ่งทางโรงเรียนพึงกระทำเท่านั้น ได้แก่ การบริการอนามัย การสอนสุขศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ ให้น่าอยู่อาศัย และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน

จะเห็นว่า แนวคิดรวบยอดทั้งสองคำไม่แตกต่างกันเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนจะยึดแนวคิดใด เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะเน้นการทำงานด้านการบริการสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ และการสอนสุขศึกษาก็จะยึดคำว่า "โครงการสุขภาพในโรงเรียน" แต่ถ้าเป็นครู ก็จะเน้นการปฏิบัติงานด้านการสอนสุขศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ และการบริการสุขภาพ ก็จะยึดคำว่า "สุขศึกษาในโรงเรียน" (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 723)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่าน ได้กล่าวถึงงานสุขศึกษาในโรงเรียน ดังนี้
 สุชาติ โสมประยูร ได้ให้ความหมายของงานสุขศึกษาในโรงเรียนว่า งานสุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง งานทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการในการจัดประสบการณ์ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ ด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติไปในทางที่พึงประสงค์ อันเป็นผลทำให้นักเรียน และทุกคนในโรงเรียนมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ (สุชาติ โสมประยูร. ม.ป.ป. : 1)

ปัญหา สมบูรณ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงงานสุขศึกษาในโรงเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมนานาประการในโรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกัน ส่งเสริม และรักษาสุขภาพของนักเรียน ตลอดทั้งครู เจ้าหน้าที่ คณงานภารโรง และบุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียน (ปัญหา สมบูรณ์ศิลป์. 2523 : 10)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ กล่าวไว้ว่า สุขศึกษาในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานสุขศึกษา ซึ่งจัดทําขึ้นในโรงเรียน หรือจากความพยายามและการกระทำของบุคลากรในโรงเรียน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2523 : 3)

นิภา มนูญิจ และวสันต์ ศิลปสุวรรณ มีความเห็นตรงกันว่า สุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง โอกาสที่เรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งโรงเรียนจัดไว้ให้กับนักเรียนทุกคน เพื่อให้เด็กเรียนแต่ละคนเกิดความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งใน ส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน (นิภา มนูญิจ และวสันต์ ศิลปสุวรรณ. 2520 : 1)

ฮาก ได้ให้ความหมาย โครงการสุขภาพในโรงเรียนว่า เป็นการประสานงานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย การบริการสุขภาพ การสุขภาพบาลสิ่งแวดล้อมโภชนาการ แหล่งทรัพยากรในชุมชน สุขภาพของบุคลากรในโรงเรียน การให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษา และการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน (Haag. 1975 : 5)

กูด ได้กล่าวว่า โครงการสุขภาพในโรงเรียน คือการวางโครงการใช้แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน บ้าน และชุมชน เพื่อส่งเสริมสุขภาพ โดยให้ความรู้ สนับสนุน และ เจตคติที่ดีแก่นักเรียน การจัดสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดำเนินการให้มีการตรวจร่างกายเป็นระยะ การจัดให้มีการเรียน การสอน เรื่องสุขภาพ และโครงการโภชนาการ การวางข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียน รวมทั้งความพยายามที่จะให้ความร่วมมือกัน ระหว่างบ้าน และหน่วยงานชุมชน (Good. 1973 : 277)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สุขศึกษาในโรงเรียนเป็นความพยายาม และการกระทำร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อม การจัดการบริการสุขภาพ การสอนสุขศึกษา และการส่งเสริมบุคลากรทางสุขศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลการศึกษา

งานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา มีลักษณะ
การดำเนินงาน 3 อย่าง คือ

1. โครงการสุขภาพที่ดำเนินงานโดยโรงเรียนเอง
2. กิจกรรมสุขศึกษาที่สนับสนุนโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ
3. กิจกรรมสุขศึกษาที่สนับสนุนโดยหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข
(สุชาติ ไสมประยูร. ม.ป.ป. : 1)

โครงการสุขภาพในโรงเรียนประกอบด้วย

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ
  - การจัดสิ่งแวดล้อมทางด้านวัตถุ หรือทางด้านกายภาพ
  - การจัดสิ่งแวดล้อมทางด้านจิตใจ หรือบรรยากาศ
  - การจัดสิ่งแวดล้อมทางด้านโดยทั่วไป (สุชาติ ไสมประยูร)
2. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
  - การตรวจสุขภาพและการติดตามผล
  - การป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ
  - การป้องกันอุบัติเหตุ และการปฐมพยาบาล
3. การจัดการเรียน การสอน สุขศึกษา
  - การสอนสุขศึกษาโดยตรง (กลุ่ม สปช. และวิชาสุขศึกษา)
  - การสอนสอดแทรกหรือผสมผสานเข้าไปในวิชาอื่น ๆ
  - การสอนโดยกิจกรรมพิเศษหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร
(สุชาติ ไสมประยูร. ม.ป.ป. : 1-2)

นอกจากนี้ กัญญา กาญจนบุรานนท์ ได้กล่าวว่า งานสุขศึกษาในโรงเรียนจะต้องจัด
ขึ้นมาด้วยความพยายามของผู้บริหาร ครูประจำการและบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทในการจัด
ประสบการณ์ให้แก่นักเรียนสามารถทำในรูปแบบ ดังนี้

1. จัดให้มีการสอนสุขศึกษาทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม เช่น จัดเป็นวิชาเรียน
ในหลักสูตร และสอดแทรกวิชาสุขศึกษาเข้าไปในวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. จัดสิ่งแวดล้อมมาให้ถูกสุขลักษณะ น่าอยู่อาศัย ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เพื่อเอื้ออำนวยให้การสอนสุขศึกษาเกิดความสัมพันธ์ผลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนไปในทางที่เกิดผลดีต่อสุขภาพ เช่น จัดให้มีอ่างล้างมือหน้าห้องน้ำและห้องส้วม มีส่วนมาใช้ในจำนวนที่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน จัดให้มีที่รองรับขยะอย่างเพียงพอตามจุดต่าง ๆ ในโรงเรียน

3. จัดให้มีประสบการณ์ตรงทางด้านสุขภาพ เช่น บริการอนามัยโรงเรียน ซึ่งได้แก่ การตรวจ ค้นหา และรักษานักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพ การจัดห้องพยาบาลและตู้ยา การให้ภูมิคุ้มกันโรค การให้การบำบัดพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน หรือการส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วยไปรับการรักษาจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การให้บริการอนามัยโรงเรียนและเอื้ออำนวยให้การสอนสุขศึกษาและการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และเกิดผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนอย่างแท้จริง ในการจัดให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงทางด้านอนามัยนั้น โรงเรียนต้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ได้แก่ สำนักงานผดุงครรภ์ สถานีอนามัยโรงพยาบาลอำเภอ โรงพยาบาลจังหวัด ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เจ้าหน้าที่เกษตร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และมูลนิธิหรือหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

4. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เช่น การติดต่อส่งข่าวสารการติดตามนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ และร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (กันยา กาญจนบุรานนท์, 2529 : 725)

สำหรับเนื้อหาของวิชาสุขศึกษานั้นถ้าจะพิจารณาตามหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาจะมีขอบเขตกว้างขวางมาก ไม่มีองค์กรทางสุขศึกษาของประเทศได้กำหนดลงไปว่าเนื้อหาของสุขศึกษาควรจะมีอะไรบ้าง นอกจากที่มีอยู่ในหลักสูตร ตลอดจนดูจากลักษณะการทำงานสุขศึกษาในองค์กรสุขศึกษาของประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้นำในการดำเนินงานสุขศึกษา ได้มีการตกลงกันระหว่างสมาคมแพทย์ ร่วมกับสมาคมการศึกษา เนื้อหาวิชาสุขศึกษาจะครอบคลุมเรื่องใหญ่ ๆ 12 เรื่อง คือ

1. กายวิภาคและสรีรวิทยาของคน คือ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง ส่วนประกอบ และหน้าที่การทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย

2. โภชนาการ เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาหาร การเลือกอาหาร การเตรียมอาหาร การบริโภคอาหารที่มีคุณค่า การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่มาจากบริโภคนิสัย การแก้ไขปัญหาสุขภาพโดยกระบวนการศึกษา ฯลฯ

3. สุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อให้ตนเอง ครอบครัว และชุมชนมีสุขภาพดี ฯลฯ

4. สวัสดิศึกษา เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางที่จะปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่าง ๆ โดยการดำเนินงานทั้งในด้านการป้องกันที่จะเกิดขึ้นในบ้าน โรงเรียน สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน ฯลฯ

5. การปฐมพยาบาลขั้นต้นเมื่อได้รับอันตราย เป็นการช่วยเหลือตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายที่ได้รับ ฯลฯ

6. โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ เนื้อหาเกี่ยวกับโรคที่เกิดจากตัวเชื้อโรคทั้งพวกแบคทีเรีย ไวรัส และอื่น ๆ ซึ่งสามารถติดต่อจากคนไปยังคนหรือจากสัตว์ไปยังคน และโรคไม่ติดต่อ ซึ่งเกิดขึ้นจากสาเหตุต่าง ๆ

7. การอนามัยสิ่งแวดล้อม เนื้อหาเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมของคนที่ผลกระทบต่อสุขภาพความเป็นอยู่ของบุคคล และชุมชน การป้องกัน การเปลี่ยนแปลง และการควบคุมสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

8. สุขภาพจิต เนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต การส่งเสริมสุขภาพจิตของตนเองและของชุมชน ฯลฯ

9. เพศศึกษา เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาถึงการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคมตามขั้นตอนต่าง ๆ บทบาทของเพศในแต่ละวัย ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเตรียมตัวในชีวิตสมรส ฯลฯ

10. สิ่งเสพติดให้โทษ เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ที่มีโทษต่อร่างกาย คุณสมบัติของสิ่งเสพติด โทษของสิ่งเสพติดต่อสุขภาพ การป้องกันการติดสิ่งเสพติด การควบคุมยาเสพติด การบำบัดรักษาเมื่อติดยาเสพติด ฯลฯ

11. การบริการสาธารณสุข เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณสุขทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่มีอยู่ในชุมชน บทบาทของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการบริการสาธารณสุข ฯลฯ

12. การอนามัยแม่และเด็ก เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของแม่และเด็กรวมทั้งบุคคลอื่นในครอบครัวด้วย เน้นการปฏิบัติตัวของมารดาในการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพมารดาและบุตร การเลี้ยงดูบุตรในวัยเด็ก ฯลฯ

สำหรับประเทศไทย เนื้อหาของวิชาสุขศึกษาในระดับตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา จะรวมเนื้อหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วทั้งหมด จะแตกต่างกันในเรื่องของความลึกซึ้งของเนื้อหา และความมากน้อยของเนื้อหา (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2529 : 9-10)

จะเห็นว่างานสุขศึกษาดังกล่าวเป็นงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบโดยตรง แต่การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้งานสุขศึกษาในโรงเรียนบรรลุผลการณ์สุภาพดี สำหรับหน่วยงานที่สนับสนุนได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขที่มีกิจกรรมสุขศึกษา เพื่อสนับสนุนเกี่ยวกับสุขศึกษาในโรงเรียน ได้แก่

1. กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีหน้าที่โดยตรงที่จะให้บริการส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขโครงการสุขภาพในโรงเรียน

หน้าที่รับผิดชอบของกองอนามัยโรงเรียน

1. ดำเนินการส่งเสริมและพิทักษ์สุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคมของนักเรียน ให้เจริญ
2. ดำเนินการส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์และความรู้ ทักษะคติ ในด้านสุขภาพ ที่ถูกต้อง นำไปปฏิบัติจนเกิดสุขนิสัย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวและชุมชน
3. ดำเนินงานอนามัยดวงตา เพื่อส่งเสริมอนามัยดวงตาและลดอัตราการตาพิการ และตาบอดจากสาเหตุต่าง ๆ (ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. 2531 : 340)

การแบ่งงานบริการเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. ส่วนกลาง มีการแบ่งฝ่ายปฏิบัติงาน ดังนี้
  1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
  2. ฝ่ายบริการอนามัยโรงเรียน
  3. ฝ่ายเผยแพร่ อบรมและนิเทศ
  4. ฝ่ายอนามัยดวงตา

5. ฝ่ายแผนงาน และประเมินผล
6. ฝ่ายเภสัชกรรม และอุปกรณ์การแพทย์

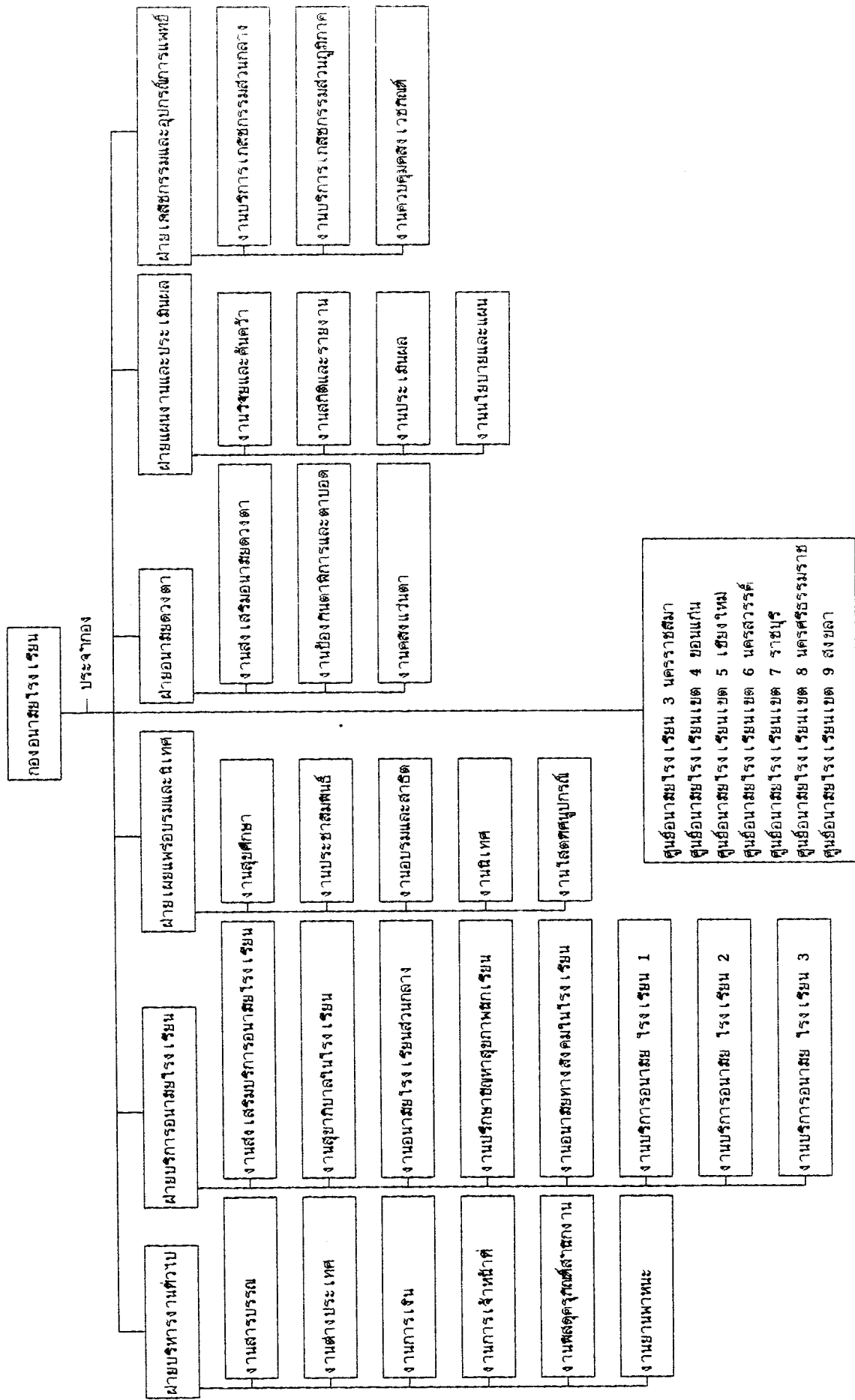
2. ส่วนภูมิภาค มีสำนักงานอยู่ในส่วนภูมิภาค ขึ้นตรงกับผู้อำนวยการ กองอนามัยโรงเรียน เรียก "ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต" มีหน้าที่รับนโยบาย และการบริหารจาก กองอนามัยโรงเรียน

ศูนย์กลางอนามัยโรงเรียนเขต มีดังนี้

1. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 3 นครราชสีมา มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 7 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และยโสธร
2. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 4 ขอนแก่น มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 9 จังหวัด คือ ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสกลนคร
3. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 5 เชียงใหม่ มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 9 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน น่าน แพร่ และอุตรดิตถ์
4. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 6 นครสวรรค์ มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 8 จังหวัด คือ นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี
5. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 7 ราชบุรี มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 8 จังหวัด คือ ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร และประจวบคีรีขันธ์
6. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 8 นครศรีธรรมราช มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 7 จังหวัด คือ นครศรีธรรมราช ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ พังงา และภูเก็ต
7. ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 9 สงขลา มีจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบ 7 จังหวัด คือ สงขลา ปัตตานี ยะลา สตูล นราธิวาส พัทลุง และตรัง (ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร.

2531 : 340-341)

และเพื่อให้เข้าใจดียิ่งขึ้น ขอให้พิจารณาแผนภูมิกองอนามัยโรงเรียนในภาพประกอบ 1 (ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร. 2531 : 342)

ศูนย์อนามัยโรงเรียน 3 นครราชสีมา
 ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 4 ขอนแก่น
 ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 5 เชียงใหม่
 ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 6 นครสวรรค์
 ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 7 ราชบุรี
 ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 8 นครศรีธรรมราช
 ศูนย์อนามัยโรงเรียนเขต 9 สงขลา

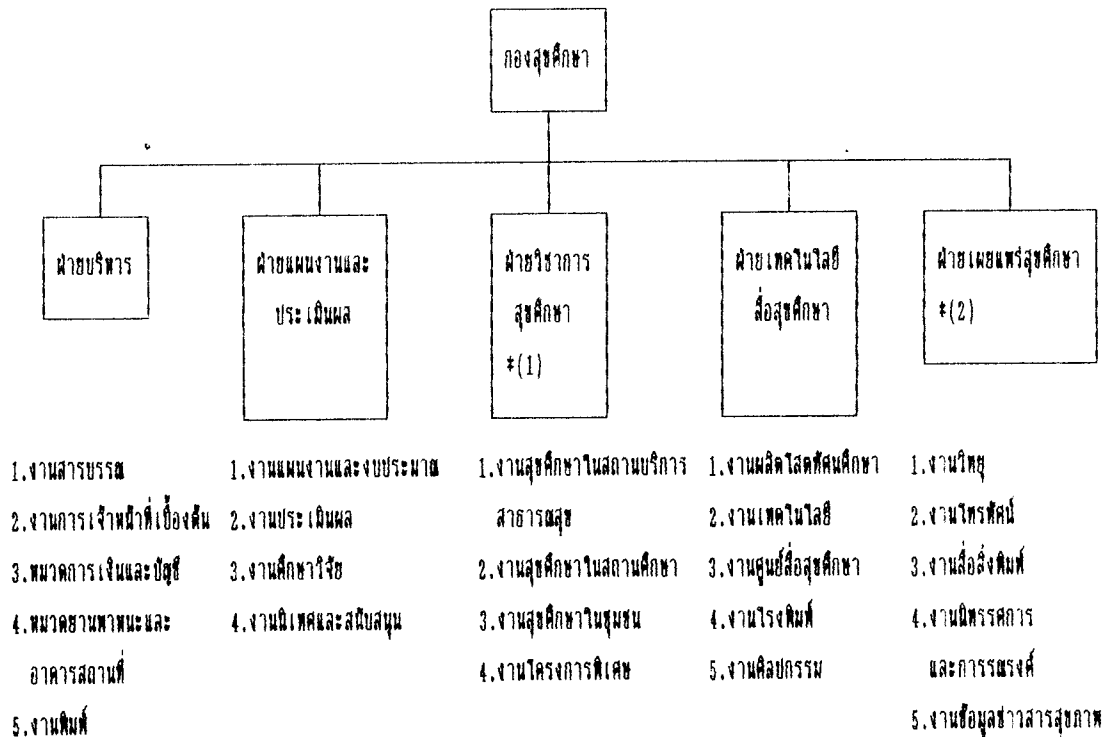
ภาพประกอบ 1 แผนภูมิกองอนามัยโรงเรียน

การดำเนินงานของกองอนามัยโรงเรียนในรูปโครงการต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงการสุขภาพโภชนาการโรงเรียน
2. โครงการสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนในชนบท
3. โครงการฝึกอบรมอนามัยโรงเรียนแก่นักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
4. โครงการคลังแว่นตา
5. โครงการอนามัยดวงตา
6. โครงการป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียน
7. โครงการสุขภาพจิตในโรงเรียน
8. โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
9. โครงการส่งเสริมความรู้ด้านสาธารณสุขในโรงเรียนประถมศึกษา
10. โครงการมาตรฐานน้ำดื่ม-ส่วนสูง ในเด็กวัยเรียน
11. โครงการประเมินผลการอบรมอนามัยโรงเรียน
12. โครงการการศึกษาการใช้ยารักษาโรคของครูแก่นักเรียนในภาคต่าง ๆ (ทวิสิทธิ์ สิทธิกร. 2531 : 347)
13. โครงการอบรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขโรงเรียน (งานสาธารณสุขในเยาวชนวัยเรียน. 2532 : 2-3)

2. กองสุขศึกษา

เป็นหน่วยงานของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข นับเป็นหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม จะช่วยเหลือเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนสุขศึกษา และการให้สุขศึกษาในบางโอกาส (ทวิสิทธิ์ สิทธิกร. 2531 : 347) ในปัจจุบัน(พ.ศ.2532) ได้มีการแบ่งส่วนราชการของกองสุขศึกษาใหม่ ดังภาพประกอบ 2 (จากกรอบอัตราคลังกองสุขศึกษา ปี 2533-2535. 2532 : อัดสำเนา)

ภาพประกอบ 2 การแบ่งส่วนราชการของกองส่งเสริมศึกษา

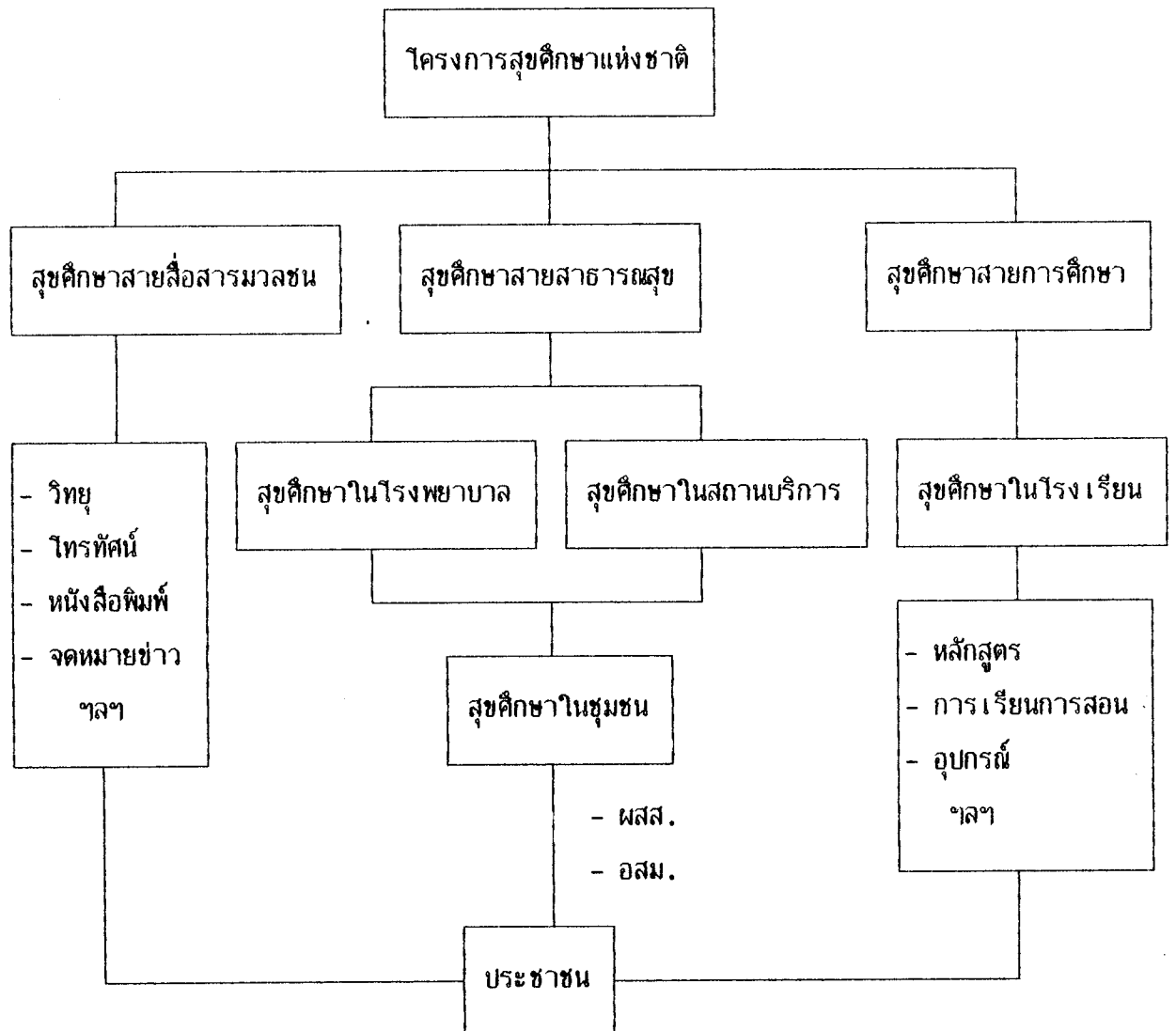
อัตรา กําส่งกองส่งเสริมศึกษา ซึ่ง กําส่งรอพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างใหม่ ดังนี้

- (1)* ฝ่ายวิชาการศึกษา ได้แยกเป็นฝ่ายวิชาการศึกษา และตั้งฝ่ายใหม่เพิ่มเป็น ฝ่ายโครงการพิเศษ โดยให้ฝ่ายวิชาการศึกษา ประกอบด้วย งานพัฒนาวิชาการศึกษาระดับกลาง งานพัฒนาวิชาการศึกษาระดับเหนือ งานพัฒนาวิชาการศึกษาระดับใต้ และงานพัฒนาวิชาการศึกษาระดับตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับฝ่ายโครงการพิเศษ ประกอบด้วยงานสื่อสารมวลชนสัมพันธ์ งานโครงการพิเศษ งานศึกษาและประชาสัมพันธ์ เคลื่อนที่
- (2)* ฝ่ายเผยแพร่ศึกษา ประกอบด้วยงานเผยแพร่ศึกษาระดับกลาง งานเผยแพร่ศึกษาระดับเหนือ และงานเผยแพร่ศึกษาระดับใต้ โดยแต่ละภาคมีงานเผยแพร่ทุกวิถีทาง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

กระทรวงสาธารณสุขได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะปรับปรุงงานในด้านส่งเสริมสุขภาพของประชาชน จึงได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสุศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อดำเนินงาน "โครงการสุศึกษาแห่งชาติ"

คณะกรรมการสุศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

- 1 คณะอนุกรรมการสุศึกษาสายการศึกษา
- 2 คณะอนุกรรมการสุศึกษาสายสาธารณสุข
- 3 คณะอนุกรรมการสุศึกษาสายสื่อสารมวลชน (ทวิสิทธิ์ สิทธิกร. 2531 : 397)

ภาพประกอบ 3 แผนผังโครงการสุศึกษาแห่งชาติ

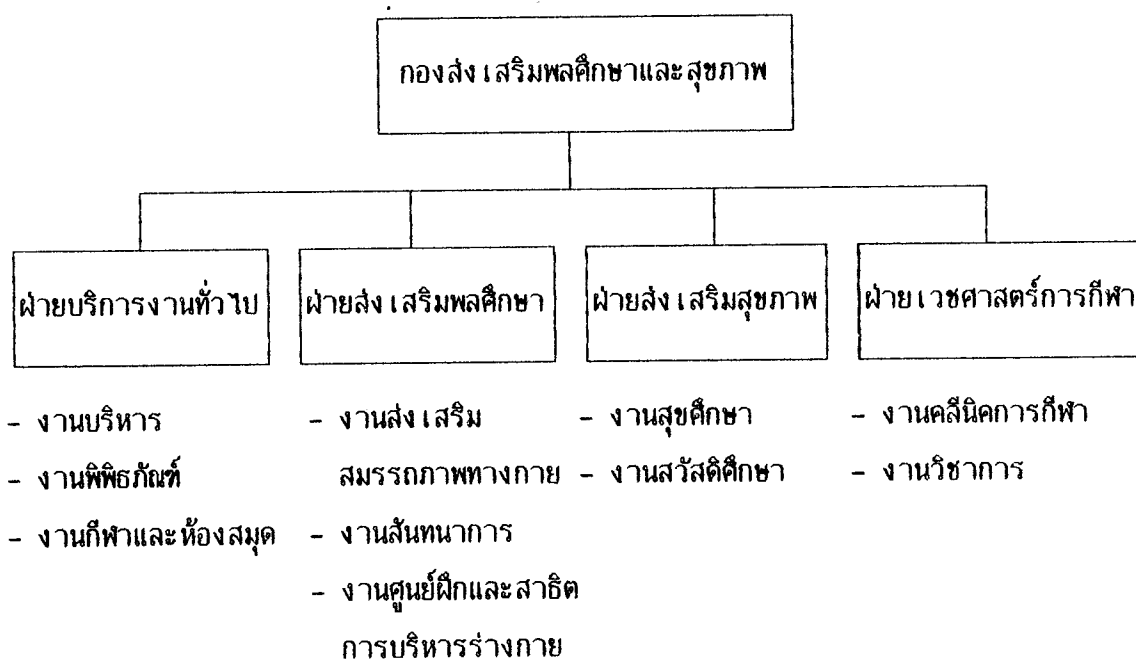
หน่วยงานของสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร

ซึ่งงานอนามัยโรงเรียนของสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครมีจุดประสงค์ที่จะยกสภาพสุขภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อปลูกฝังให้มีสุขนิสัยที่ดี อีกทั้งรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักอนามัย

งานอนามัยโรงเรียน กองส่งเสริมสุขภาพ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบดำเนินการทางวิชาการ เช่น วางแผนจัดการฝึกอบรมพยาบาล เพื่อปฏิบัติงานทางด้านสุขศึกษาในโรงเรียน โดยประสานงานกับศูนย์บริการสาธารณสุข และทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางเทคนิคแก่พยาบาลอนามัยโรงเรียนด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนนั้น จะขึ้นตรงต่อหัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุข (ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. 2531 : 354)

หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีกิจกรรมสุขศึกษาสนับสนุนงานสุขศึกษาในโรงเรียนมีดังนี้

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ เป็นหน่วยงานของกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับสุขศึกษาในโรงเรียน สำหรับการแบ่งส่วนราชการมีดังภาพประกอบ 4 (ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. 2531 : 359)

ภาพประกอบ 4 การแบ่งส่วนราชการของกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ

นโยบายและแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในสถาบันการศึกษา

พะยอม แก้วกำเนิด ได้กล่าวถึงนโยบายการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุขภาพอนามัย และสุขศึกษาในโรงเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ว่า "จะพัฒนา และจัดการศึกษาด้านสุขภาพ พละนาามัย ทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ให้เยาวชน ประชาชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพ พละนาามัย และโภชนาการ พร้อมทั้งดำเนินการประพฤติปฏิบัติ และร่วมกันให้การสนับสนุนให้เป็นไปตามหลักวิชาการในด้านพละนาามัย โภชนาการ เพื่อเยาวชน และประชาชนมีมาตรฐาน ทางสุขภาพกายและจิตสูงขึ้น"

นโยบายนี้มีเป้าหมายของงาน คือ

1. การพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นที่ความทันสมัยของหลักสูตร วิธีการสอน การใช้สื่อ กิจกรรมสร้างประสบการณ์ตรง และการประเมินผลทั้งด้านความรู้ ความคิด ตลอดจนการปฏิบัติ
2. ด้านโภชนาการ โดยมีการรณรงค์ในเรื่องการส่งเสริมการปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ และส่งเสริมการกินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ
3. การออกกำลังกาย จะเน้นเรื่อง การบริหารร่างกาย และส่งเสริมการเล่นกีฬา
4. การจัดบริการด้านสุขภาพนักเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และครู ที่จะจัดบริการสุขภาพแก่นักเรียน ซึ่งบริการที่ควรเร่งจัดทำ คือ
  - 4.1 ห้องพยาบาล มุมพยาบาล
  - 4.2 อุปกรณ์เวชภัณฑ์
  - 4.3 บัตรสุขภาพ
  - 4.4 บริการสร้างภูมิคุ้มกัน
  - 4.5 ตรวจและดูแลสุขภาพนักเรียน
  - 4.6 โภชนาการและการจัดอาหารกลางวัน
  - 4.7 การออกกำลังกาย
  - 4.8 การนันทนาการ
5. การพัฒนาสิ่งแวดล้อม จะมุ่งเน้นในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น อาคารสถานที่ แสงสว่าง การระบายอากาศ เสียง ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อสุขภาพทางด้านร่างกาย ส่วนสิ่งแวดล้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกี่ยวกับคนก็เป็นสิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาด้วย

6. การป้องกันโรคภัย จะใช้เทคนิควิธีการในการจัดกระบวนการเรียน การสอน เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะ เรื่องยาเสพติด

- 7. การเลี้ยงดูเด็ก จะเน้นในรูปของแบบและขั้นตอนในการเลี้ยงดูเด็ก
- 8. สุขภาพจิต จะมีการฝึกสมาธิ และหารูปแบบในการส่งเสริมสุขภาพจิต
- 9. การพัฒนาบุคลากร มุ่งเน้นในการฝึกอบรม (พะยอม แก้วกำเนิด.

2530 : 44-47)

ปี พ.ศ. 2529 รัฐบาลได้อนุมัติโครงการปรัณรงคคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยทุกหน่วยงานของ 4 กระทรวงหลัก ร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน โดยเฉพาะ ในชนบทให้เป็นไปตามเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของคนไทย ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 8 ประการ 32 ตัวชี้วัด กระทรวงศึกษาธิการจึงนำแนวคิดเกี่ยวกับ จปฐ. เข้าสู่โรงเรียน โดยเชิญผู้เกี่ยวข้อง 4 กระทรวงหลัก มากำหนดแนวทางการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ซึ่ง โรงเรียนควรจัดทำ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตแก่เด็ก และให้เด็กน้าประสบการณ์ไปสู่ชุมชนภายใต้ชื่อ "โครงการน้าทาง สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน และประชาชน" ซึ่ง โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1. สร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนว จปฐ. แก่นักเรียน นักศึกษา
- 2. ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาน้าประสบการณ์ในการสร้างคุณภาพชีวิตไปสู่

ครอบครัวและชุมชน

สำหรับวิธีการจัดโครงการน้าสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ เยาวชนและ ประชาชนก็คือ สร้าง กปฐ. ตามแนว จปฐ. ซึ่ง กปฐ. เป็นเกณฑ์ปฏิบัติขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้กับนักเรียน นักศึกษา แล้วให้น้าประสบการณ์นี้ไปสู่ครอบครัว และชุมชน อีกประการหนึ่ง คือ กปฐ. นั้นจะมีการดำเนินการ 3 เรื่อง คือ กปฐ. เกี่ยวกับการเรียน การสอน และกิจกรรมการศึกษา กปฐ. เกี่ยวกับการจัดบริการต่าง ๆ และ กปฐ. เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนา สิ่งแวดล้อม (พะยอม แก้วกำเนิด. 2530 : 47)

โครงการดังกล่าวนับว่าเป็นการน้ากลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐานเข้าสู่โรงเรียน ซึ่ง เป็นที่คาดหวังว่าเยาวชนเหล่านี้ จะได้น้าความรู้ไปใช้ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และช่วยเหลือชุมชน เพื่อจุดมุ่งหมายแห่งการมีสุขภาพดีถ้วนหน้าตามที่คาดหวังไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 2-3)

ปริณยานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษาที่เกี่ยวกับสุขศึกษาในสถานศึกษา

เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางสุขศึกษาในสถานศึกษาจึงได้สรุปหัวข้อวิจัยที่นิสิตจัดทำขึ้นในรูปของปริณยานิพนธ์ ว่าใครศึกษาเรื่องใดบ้าง ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย ชื่อผู้วิจัย สถาบันที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ ปี พ.ศ. ที่วิจัย จะบรรจุไว้ในภาคผนวก การสรุปหัวข้อวิจัยของปริณยานิพนธ์ สามารถจําแนกได้ ดังนี้

เรื่องเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียน

เป็นเรื่องที่นิสิตสนใจทำวิจัยอย่างกว้างขวาง ซึ่งการทำวิจัยในเรื่องโครงการสุขภาพในโรงเรียนนี้จะครอบคลุมกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ การสอนสุขศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ และการบริการสุขภาพ ขอบข่ายที่นิสิตศึกษามี ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน
2. ความต้องการในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน
3. การจัดและการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน
4. ความคาดหวังและการปฏิบัติ ในการจัดดำเนินการโครงการสุขภาพในโรงเรียน
5. ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการสุขภาพในโรงเรียน
6. เปรียบเทียบโครงการสุขภาพในโรงเรียน
7. ประเมินโครงการสุขศึกษาสายการศึกษา
8. บทบาทของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียน

เรื่องเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียน จําแนกขอบเขตในการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการในการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
2. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง เกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
4. เปรียบเทียบการจัดบริการสุขภาพ
5. ความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข

6. การบริการสุขภาพในโรงพยาบาล
7. โครงการอาหารกลางวัน ในแง่ความคิดเห็น สภาพปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวัน
8. สภาพปัญหาในการจัดสุขาภิบาล
9. ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษา เพื่อควบคุมน้ำหนัก

เรื่อง เกี่ยวกับการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน มีดังนี้

1. พฤติกรรมการสอนวิชาสุขศึกษา
2. ปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษา
3. ความต้องการทางด้านสื่อ และการสอนวิชาสุขศึกษา
4. ความคิดเห็นของบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาสุขศึกษา
5. การเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบต่าง ๆ
  - การสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ
  - การสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนแบบปกติ
  - การสอนแบบโปรแกรมประกอบสื่อประสมกับการสอนแบบปกติ
  - การสอนแบบใช้การ์ตูนกับการสอนโดยบรรยาย
  - การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนโดยบรรยาย
  - การสอนโดยบทเรียนโมดูลกับการสอนแบบบรรยาย
  - เทคนิคการสอนแบบนักเรียนสอนกันเอง
  - การสอนโดยใช้แผ่นภาพโปร่งใสด้วยจอแสงกับการสอนแบบปกติ
6. การใช้สื่อการสอนเพื่อประกอบการเรียนเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
  - โรคพยาธิปากขอ
  - สิ่งเสพติด
  - เพศศึกษา
  - สุขภาพส่วนบุคคล
  - ระบบวงจรโลหิตและระบบหายใจ
  - สวัสดิภาพผู้เดินเท้าและใช้รถจักรยาน

- ชีวิตครอบครัว
- 7. สมรรถนะด้านการสอนของครู/อาจารย์/อนามัยโรงเรียน
- 8. บทบาทของครูสุขศึกษา
- 9. การปฏิบัติงานของครูสุขศึกษาในโรงเรียน
- 10. ลักษณะของครูสุขศึกษาที่ต้องการ
- 11. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสุขศึกษา
- 12. การวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา
- 13. ความสนใจในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อวิชาสุขศึกษา
- 14. ปัญหาในการใช้หลักสูตรสุขศึกษา และหลักสูตรพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาสาธารณสุข
- 15. การนำประสบการณ์ที่ได้จากหลักสูตรไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 16. ความต้องการในการนิเทศของครูสุขศึกษา
- 17. บทบาทของศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 18. ปัญหาและการปฏิบัติงานในการนิเทศวิชาสุขศึกษา

เรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ เป็นเรื่องที่น่าสนใจการวิจัยกันมากและกว้างขวาง ซึ่งสรุปขอบเขตได้ดังนี้ คือ

1. การดูแลสุขภาพตนเอง
2. เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความสนใจ ทางด้านสุขภาพ
3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพ
4. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ
5. การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
  - พฤติกรรมการใช้สถานศึกษาให้สะอาด
  - พฤติกรรมการดื่มสุรา
  - พฤติกรรมหันตสุขภาพ
  - พฤติกรรมการเป็นเทา
  - พฤติกรรมสุขภาพส่วนบุคคล
6. ความคาดหวัง และสภาพจริง เกี่ยวกับการปฏิบัติทางสุขภาพ

7. สภาพและปัญหาในการจัดดำเนินการพัฒนาสุขภาพ
8. การศึกษา ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับเรื่อง
  - สุขภาพผู้สูงอายุ
  - ทันทสุขภาพ
  - การวางแผนครอบครัว
  - การทันทั้ง
  - ยาเสพติด
  - สุขภาพจิต
  - สุขภาพผู้บริโภค
  - เพศศึกษา
  - โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
  - การไช้ยา
  - สวัสดิภาพ, อุบัติเหตุ
  - สภาวะสุขภาพ

เรื่อง เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ มีนิสิตสนใจทำวิจัยไม่มากนัก
สรุปขอบเขตที่ศึกษาได้ดังนี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
2. ความต้องการนิเทศด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
3. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

เรื่องอื่น ๆ

1. การศึกษาโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน
2. การประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
3. ปัญหาการดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
4. การประเมินบริบทของ กบฏ. ในสถานศึกษา

จากขอบเขตของหัวข้อเรื่องบริภูณานิพนธ์ที่สรุปข้างต้นนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขศึกษา ในสถานศึกษาซึ่งมีทั้งหมด 188 เรื่อง จากบริภูณานิพนธ์ทั้งหมด 238 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าสุขศึกษา ในสถานศึกษาได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง หากมีการนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข งานสุขศึกษาในโรงเรียน หรือสถานศึกษาอย่างเต็มที่ และจริงจังแล้ว นักเรียน นักศึกษา จะมี สุขภาพที่ดีตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข (สุขศึกษาในโรงพยาบาล)

สุขศึกษาในโรงพยาบาล หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ที่โรงพยาบาลจัดให้แก่ผู้รับบริการ และเจ้าหน้าที่ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่ ถูกต้อง และเหมาะสมทั้ง เป็นบริการที่จัดเป็นการภายในและภายนอกโรงพยาบาล (วาริ ระกิติ. 2529 : 655)

The Joint Committee on Health Education Terminology ได้ให้ความหมายของ "Patient Education" ไว้ว่า "เป็นการจัดประสบการณ์ เกี่ยวกับสุขภาพทั้งหมดที่ มุ่งหวังให้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้แก่ผู้ป่วยขณะรับการรักษาพยาบาล ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพ จากประสบการณ์ที่จัดให้ จะมีผลช่วยให้ผู้ป่วยได้ใช้ความรู้ความสามารถในการติดต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อขอรับบริการที่เหมาะสม สำหรับตัวเองและครอบครัว" (Journal of School Health. 1974 : 35)

สุขศึกษาในโรงพยาบาลได้เริ่มมาพร้อม ๆ กับการเปิดโรงพยาบาล จากรายงานการ เปิดบริการของโรงพยาบาลศิริราช พ.ศ. 2431 กล่าวได้ว่าเป็นโรงพยาบาลแห่งแรกที่ได้รักษาพยาบาล แบบตะวันตก ในครั้งนั้นแพทย์จะทำการตรวจวินิจฉัยโรค จำเป็นต้องเจาะเลือดตรวจ แต่ผู้ป่วยไม่ยินยอม ให้เจาะเลือด เพราะกลัวลมจะออกจากร่างกายและตายได้ ถึงแม้แพทย์จะได้พยายามแล้วแต่ล้มเหลว จากความเชื่อเก่า ๆ นี้จึงเป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ให้ยอมรับวิธีการสมัยใหม่ แต่การ ให้ความรู้ด้านสุขภาพก็ยังคงต้องผสมผสานไปกับการบริการอยู่นั่นเอง ซึ่งพัฒนาเรื่อยมาตามยุคสมัย

ระยะแรกแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) นับได้ว่าเป็นยุคบุกเบิกงานสุขศึกษาในโรงพยาบาล กล่าวคือ

พ.ศ.2515 กองสุขศึกษาได้ริหารูปแบบการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงพยาบาลของจังหวัดนครราชสีมา และได้ทดลองใช้ในแผนกตรวจครรภ์ แผนกเด็ก และแผนกผู้ป่วยใน

พ.ศ.2516 ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เปิดสอนวิชาสุขศึกษาในโรงพยาบาล สำหรับนักศึกษาหลักสูตรสุขศึกษาระดับปริญญาตรี

พ.ศ.2517 กองสุขศึกษาได้สำรวจแผนงานสุขศึกษาของจังหวัดและโรงพยาบาลทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ใน 9 จังหวัด ได้แก่จังหวัดสระบุรี ชลบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น แพร่ พิษณุโลก ราชบุรี นครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา และในปีเดียวกันนี้โรงพยาบาลรามาริบัติได้จัดวางแผนงานสุขศึกษาสำหรับผู้ป่วยนอก ซึ่งฝ่ายสุขศึกษาในโรงพยาบาลของกองสุขศึกษาได้ร่วมเป็นกรรมการวางแผนด้วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้เปิดหน่วยสุขศึกษาขึ้นโดยมีนักศึกษาบุกเบิกรุ่นแรก 3 คน ดำเนินงานผู้ป่วยนอก และแผนกสูติกรรม

พ.ศ.2518 กองสุขศึกษาได้ทดลองดำเนินงานสุขศึกษาในโรงพยาบาลระดับจังหวัดที่โรงพยาบาล จังหวัดสระบุรี ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงพยาบาลแห่งแรก que จัดตามหลักวิชาการ คือมีขั้นสำรวจข้อมูล วางแผนดำเนินงาน ดำเนินงานตามแผนและประเมินผลงาน โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับในโรงพยาบาล

พ.ศ.2519 กองสุขศึกษาได้ทดลองดำเนินงานสุขศึกษาในโรงพยาบาลระดับอำเภอที่โรงพยาบาลอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อารูปแบบไปใช้กับโรงพยาบาลอำเภออื่น ๆ และในปีเดียวกันนี้กองสุขศึกษาได้เริ่มมีการออกปฏิบัติงานนิเทศงานสุขศึกษาในโรงพยาบาลรวม 10 แห่ง จัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสุขศึกษาในโรงพยาบาล และเจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์งานสุขศึกษาช่วงนี้นับได้ว่าเป็นการดำเนินงานที่เพิ่มการตื่นตัวในวงการสาธารณสุขได้บ้างพอสมควร

แผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ช่วงนี้เรียกว่าเป็นช่วงที่สุขศึกษาเริ่มได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลมากขึ้น โดยกองสุขศึกษา และโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ และภาควิชาสุขศึกษาได้จัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงพยาบาล และการจัดดำเนินการพัฒนาอุปกรณ์สุขศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

พ.ศ.2520 ภาควิชาสูติศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เปิดสอนวิชาสูติศึกษาในโรงพยาบาลสำหรับนักศึกษาสูติศึกษาระดับปริญญาโท

พ.ศ.2523 กองสูติศึกษาได้สำรวจการดำเนินงานสูติศึกษาในโรงพยาบาล จากโรงพยาบาลระดับจังหวัด 88 แห่ง พบว่า 79 แห่ง ได้ดำเนินการแล้ว และโรงพยาบาลขนาดใหญ่อีก 58 แห่ง มีแผนกเวชศาสตร์ชุมชนแล้ว 54 แห่ง ซึ่งปัจจุบันเป็นแผนกเวชกรรมสังคมโดยมีแพทย์เป็นหัวหน้า

ปัจจุบันงานสูติศึกษาได้จัดให้อยู่ในฝ่ายส่งเสริมสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชน และฝ่ายเวชกรรมสังคมของโรงพยาบาลทั่วไป สำหรับโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดงานสูติศึกษาไว้ในภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม (วารี ระกิติ. 2529 : 659-661)

แนวการดำเนินงานสูติศึกษาในโรงพยาบาล ตามแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ได้กำหนดเป้าหมายและกลวิธีดำเนินงานสำหรับสูติศึกษาในสถานบริการสาธารณสุขไว้ 4 ประการ คือ

1. ให้สูติศึกษาเป็นรายกลุ่มในหัวข้อเรื่อง การสาธารณสุขมูลฐาน 8 ประการ ในสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่ง (เฉลี่ย 48 ครั้ง/สถานบริการ/ปี)
2. จัดนิทรรศการในสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่งตามฤดูกาล
3. จัดดำเนินงานสูติศึกษาในสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่งให้เข้ามาตรฐานดังนี้
  1. โรงพยาบาลศูนย์ทุกแห่ง
  2. โรงพยาบาลจังหวัดทุกจังหวัด
  3. โรงพยาบาลอำเภอ (ชุมชน) 1 แห่ง/ปี
  4. สถานีอนามัย 1 แห่ง/อำเภอ/ปี
4. จัดให้มีการนิเทศและติดตามผลตามมาตรฐานของกระทรวง 2 ครั้ง/ปี ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ หรือแนวทางในการดำเนินงานสำหรับโรงพยาบาลจังหวัดและโรงพยาบาลอำเภอไว้ดังนี้
  1. มีกรรมการหรือคณะทำงาน (ฝ่ายเวชกรรมสังคม)
  2. มีแผนปฏิบัติงานสูติศึกษา
  3. มีระบบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  4. มีการจัดหาและจัดหาบุคลากรสูติศึกษา

5. มีการจัดนิทรรศการตามฤดูกาลและป้ายประชาสัมพันธ์บริการ
6. มีการบันทึกกิจกรรม การสอนสุขศึกษาถูกต้อง
7. มีหัวข้อเรื่องครบ ใช้วิธีการสอนและอุปกรณ์สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง รวมทั้งมีการประเมินผลการสอน
8. มีกิจกรรมสอนสุขศึกษาในคลินิกต่าง ๆ ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (วารี ระกิติ. 2529 : 665-666)

นโยบายและแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในสถานพยาบาล ตามแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)

การให้สุขศึกษาในโรงพยาบาล จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพ และมารับบริการรักษาพยาบาลได้ทราบถึงสาเหตุของการเจ็บป่วย ตลอดจนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง ในการส่งเสริมสุขภาพ และวิธีป้องกันโรคแก่ตนเองและครอบครัว เพราะการให้สุขศึกษาแก่ ประชาชนเป็นความพยายามที่จะ เปลี่ยนพฤติกรรมที่เคยชินบางอย่างที่ไม่ถูกต้องของประชาชน ไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง โดย

1. เพิ่มความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพแก่ประชาชน ให้รู้จักป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพได้ด้วยตนเอง
2. เปลี่ยนทัศนคติไปในทิศทางที่ถูกต้อง
3. ให้รู้จักปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เช่นเมื่อเกิดโรคระบาดควรปฏิบัติตนอย่างไร

สำหรับแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงพยาบาลนั้น กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย ส่วนผู้รับผิดชอบในการนี้ คือ แพทย์ พยาบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ในโรงพยาบาลหรือสถานบริการสาธารณสุข โดยมีนักศึกษาในโรงพยาบาลเป็นผู้วางแผน แนะนำและหากวิธีต่าง ๆ ช่วยเจ้าหน้าที่เทคนิคต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงพยาบาลไปด้วยดี

การให้สุขศึกษาในโรงพยาบาล จะครอบคลุมบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วย

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุข
3. บุคคลทั่วไป

การให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยนั้นสามารถดำเนินการได้ในทุกระยะที่ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยเข้ามาใช้บริการในโรงพยาบาล ดังนี้

1. ในแผนกผู้ป่วยนอก ระหว่างรอการตรวจอาจใช้เสียงตามสาย ฉายภาพยนตร์ สไลด์ ให้ผู้ป่วยดู ทำให้ได้รับความรู้และไม่เบื่อ แพทย์และพยาบาลจะเป็นบุคคลที่ผู้ป่วยเชื่อถือมาก ดังนั้นแพทย์และพยาบาลควรให้คำแนะนำและตรวจ จะ ได้ผลดีกว่า
2. ในแผนกผู้ป่วยใน เป็นช่วงที่ให้สุขศึกษาได้ดีกว่าแผนกผู้ป่วยนอก เพราะผู้ป่วยจะอยู่ในโรงพยาบาลนานและใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล นอกจากนี้พยาบาลยังมีโอกาสให้สุขศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนก่อนกลับบ้านของผู้ป่วยได้อย่างดี

ในแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 6 นี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้มีเป้าหมายที่จะจัดตั้งศูนย์ประสานการดำเนินงานสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ครอบคลุมทุกจังหวัดในปี พ.ศ. 2530 และให้ทุกกรมในกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการผลิตสื่อประเภทสิ่งพิมพ์และสื่อเทคนิคที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสุขศึกษาระดับจังหวัด โดยมีการผลิตและส่งเสริมการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดปี ครอบคลุมทุกจังหวัด (อานนท์ สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง. 2530 : 48-50)

โครงสร้างการดำเนินงานสุขศึกษาของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค

1. ระดับจังหวัด
  - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด(สสจ.)
  - สำนักงานส่งเสริมวิชาการและบริการสาธารณสุข(สว.บส)
  - โรงพยาบาลศูนย์(รพศ.)
  - โรงพยาบาลทั่วไป(รพท.)
2. ระดับอำเภอ
  - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ(สสอ.)
  - โรงพยาบาลชุมชน(รพช.)
3. ระดับตำบล
  - สำนักงานสาธารณสุขตำบล(สสต.)
  - สถานีอนามัย(สอ.)

4. ระดับหมู่บ้าน - อสม./พสส.
(อัชชัย มุ่งการดี. 2530 : 34-35)

ความสำคัญของสุขศึกษาในโรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุข

สุขศึกษาในโรงพยาบาลมีความสำคัญและมีความจำเป็นแก่ผู้รับบริการอย่างมากเพราะ

1. โรงพยาบาล เป็นสถานที่เหมาะสมที่จะ เรียนรู้ปัญหาสุขภาพเป็นโอกาสที่ดีที่สุด
ที่ผู้รับบริการประสบปัญหาการเจ็บป่วย และเจ้าหน้าที่ก็มีความรู้ความสามารถที่จะให้ความรู้ได้
2. บุคลากรที่อยู่ในสถานบริการทางการแพทย์ มีความรู้ทางด้านสุขภาพในเรื่อง
ต่าง ๆ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
3. มีการจัดระบบในการให้บริการอย่างดี สะดวก ทำให้การวางแผนสุขศึกษา
ควบคู่กับการบริการต่าง ๆ
4. สามารถส่งเสริมให้ผู้รับบริการสามารถดูแลสุขภาพตนเอง และสามารถ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม
5. สามารถให้การศึกษ แก่ผู้ป่วยในลักษณะเดียวกันได้อย่างสะดวก
6. เป็นแหล่งที่ให้บริการอย่างสมบูรณ์แบบทั้งการรับการรักษา และการรับ
ความรู้ (สุรีย์ จันท์โมลี. 2528 : 5-6)

ขอบเขตของการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงพยาบาล

การบริการสุขภาพที่โรงพยาบาลจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะ
คนเจ็บป่วยเท่านั้น แต่จะขยายครอบคลุมไปถึงคนปกติทั่วไป และในแต่ละบริการนั้น สุขศึกษา
ก็เข้าไปมีบทบาททุกขั้นตอน ซึ่งจำแนกได้ 4 บริการ คือ

1. สุขศึกษากับการส่งเสริมสุขภาพ บริการนี้เน้นการเสริมสร้างสุขภาพในภาวะ
ปกติให้แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพที่โรงพยาบาล
ดำเนินการอยู่ คือ

1.1 งานอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว การให้สุขศึกษา
จะสอดแทรกตั้งแต่ระยะก่อนแต่งงาน ระยะตั้งครรภ์ หลังคลอด และขณะให้นมบุตร รวมทั้งการ

ดูแลบุตรตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยก่อนเรียน

1.2 การอนามัยโรงเรียน โรงพยาบาลในชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพเด็กในวัยเรียน โดยเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาของเทศบาล และโรงเรียนจัดอบรมด้านการปฐมพยาบาล ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือจัดห้องพยาบาล ดูแลทันตสุขภาพแก่นักเรียน

1.3 การโภชนาการ จะสอนให้ประชาชนที่ขาดความรู้ ทางด้านโภชนาการ สามารถนำอาหารที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ และแก่นิสัยการบริโภคที่ผิด ๆ

1.4 การสุขภาพจิต เป็นการจัดในรูปแบบของการให้คำปรึกษาและแนะนำ ให้ผู้รับบริการสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

1.5 การทันตสาธารณสุข มีการสอดแทรกความรู้ในด้าน การส่งเสริมสุขภาพขณะรับการตรวจรักษาโรคฟัน และ โรคช่องปาก

2. สุขศึกษากับการป้องกันโรค สุขศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันมิให้เกิดเป็นโรคที่สามารถป้องกันหรือหลีกเลี่ยงได้โดย

2.1 การให้สุขศึกษา เพื่อสนับสนุนการใช้วัคซีนและใช้ยาป้องกันโรค ซึ่งการดำเนินการป้องกันโรคในโรงพยาบาลมีทั้งป้องกันมิให้เป็นโรค และควบคุมมิให้มีการแพร่กระจายโรคไปสู่ผู้อื่น

2.2 การให้สุขศึกษา เพื่อลดพฤติกรรมไม่รู้ จะมุ่งเน้นให้บุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นโรค งดการกระทำเหล่านั้นด้วยตนเอง

3. สุขศึกษากับการตรวจวินิจฉัยและการรักษาโรค ในขั้นตอนนี้จะ เน้นที่ผู้ป่วยเป็นโรคจริง ผู้ที่ต้องการตรวจร่างกายประจำปี และผู้ที่สงสัยว่าเจ็บป่วยเท่านั้น ขั้นตอนในการสอดแทรกสุขศึกษา มีดังนี้

3.1 การตรวจวินิจฉัยโรคก่อนแสดงอาการ เช่น การตรวจร่างกายประจำปี การตรวจเลือด ฯลฯ การให้สุขศึกษาดูรเน้นการสนับสนุนให้ตรวจร่างกายเสมอ ๆ

3.2 การตรวจวินิจฉัยโรคระยะเริ่มแรก ผู้รับบริการจะมาด้วย อาการเจ็บเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ไอ เวียนศีรษะ การให้สุขศึกษาระยะนี้เป็นการเน้นให้ทราบถึงความสำคัญของการพบแพทย์แต่เนิ่น ๆ จะช่วยลดความรุนแรงของโรคลงได้

3.3 การรักษาโรค เมื่อพบว่าเป็นโรคใดแน่ชัดแล้ว การให้การสุขศึกษา ควรเน้นให้ทราบถึงขั้นตอนการรับการรักษา

4. สุขศึกษากับการฟื้นฟูสภาพ เป็นการให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยทุเลา เพื่อให้กลับสู่สภาวะปกติให้เร็วที่สุด (วาริ ระกิติ. 2529 : 662-664)

ประโยชน์ สาขาวิชาสุขศึกษาที่เกี่ยวกับสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข

สามารถรวบรวมและจำแนกหัวข้อ เรื่องที่นิสิตสาขาวิชาสุขศึกษาได้ทำการวิจัยโดยสรุปเป็นข้อขยาย ดังนี้

1. การจัดโปรแกรมสุขศึกษาสำหรับผู้ป่วยโรคต่าง ๆ ดังนี้
  - โรคหูดน้ำหนวกเรื้อรัง
  - โรคความดันโลหิตสูง
  - โรคเบาหวาน
  - นารีเวชกรรม
  - การส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์
  - การเตรียมมารดาคลอด
  - โรคหนองใน
  - การผ่าตัดก้อนที่เต้านม
  - มะเร็งปากมดลูก
  - ทัศนสุขภาพ
2. ความเชื่อที่ผิดด้านการดูแลสุขภาพของเด็กวัยทารก
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทาน้ำมัน
4. สภาวะการติดยาเสพติดซ้ำ การบำบัดรักษาการติดยาเสพติด
5. ผลการฝึกอดได้ รอได้ ที่มีต่อการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ
6. สุขภาพจิตของพยาบาลและผู้ป่วย
7. การติดตามผู้ป่วยวัณโรค
8. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน

ขอบข่ายการทําปริญญานิพนธ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข ซึ่งสรุปจากปริญญานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 26 เรื่อง

สุขศึกษาในชุมชน

สุขศึกษาในชุมชน เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย มีทัศนคติที่ถูกต้องต่องานสาธารณสุข โดยให้ประชาชนเข้ามามีประสบการณ์ในการรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาชุมชนด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในงานสาธารณสุข ตลอดจนงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

เนื่องจากสุขศึกษาชุมชน เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่เป็นระบบ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของชุมชนหรือกลุ่มชน เพื่อจุดมุ่งหมายในการลดการเจ็บป่วย การตาย และลดปัญหาสาธารณสุข จึงเห็นว่าสุขศึกษาชุมชนมีความสำคัญต่อประชาชนอย่างมาก ในการจัดสุขศึกษาชุมชนให้สำเร็จจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย และควรมีการสนับสนุนสุขศึกษาในโรงเรียน และสุขศึกษาในโรงพยาบาล ซึ่งถือเป็นหน่วยงานของชุมชนด้วยเช่นกัน (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 605)

การดำเนินงานสุขศึกษาในชุมชนสำหรับประเทศไทย เริ่มต้นภายหลังจากงานสุขศึกษาในโรงเรียนเช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2459 คือ แผนกสุขศึกษา สังกัดอยู่กรมประชาภิบาล กระทรวงมหาดไทย โดยมีการดำเนินงานเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนในรูปของสื่อมวลชน เช่น การพิมพ์เอกสารโฆษณา เรื่อง การป้องกันโรค การผลิตโบสเตอร์เพื่อให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การดำเนินงานสุขศึกษาเป็นไปในรูปแบบที่ค่อนข้างจำกัด ทั้งนี้เพราะมีจำนวนเจ้าหน้าที่ดำเนินงานเพียง 2 คน และมีงบประมาณอยู่อย่างจำกัด

พ.ศ. 2461 ได้มีการจัดตั้งกรมสาธารณสุข สังกัดกระทรวงมหาดไทย แผนกสุขศึกษา ซึ่งสังกัดอยู่กรมประชาภิบาล ก็มาสังกัดกรมสาธารณสุข แต่เปลี่ยนชื่อเป็น กองบรรณาธิการ แล้วต่อมาเปลี่ยนเป็นกองสุขศึกษาในปี พ.ศ. 2472 (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 18)

ลักษณะการดำเนินงานสุขศึกษาในชุมชนนั้น ในช่วงแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504-2519) รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ทางด้านสุขภาพแต่ผู้เดียว มุ่งแต่ขยายสถานพยาบาล เพิ่มการผลิตเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ซึ่งเป็นการบริการด้านการรักษาพยาบาล โดยไม่เน้นการป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ (ประยงค์ เต็มชวลา. 2531 : 3-4)

เมื่อเข้าแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ได้มีการเริ่มจัดทำแผนงาน/โครงการ การพัฒนาสาธารณสุขในลักษณะที่เรียกว่า Country Health Programming (C.H.P) โดยเริ่มศึกษาค้นหาปัญหาสาธารณสุขของทั้งประเทศ และจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา (ประยงค์ เต็มชวลา. 2531 : 5) ในปี พ.ศ. 2520 กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มงาน "สาธารณสุขเบื้องต้น" ซึ่งมีกลวิธีหลัก คือ การจัดตั้งโครงการผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยให้บุคคลดังกล่าวได้รับการอบรมความรู้ทางด้าน การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค จนสามารถดูแลตนเองและช่วยเหลือเพื่อนบ้านได้ และในช่วงปี พ.ศ. 2522 "การสาธารณสุขเบื้องต้น" ได้เปลี่ยนเป็น "โครงการสาธารณสุขมูลฐาน" (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 1-2)

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่กึ่งแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 4 เป็นต้นไป การดำเนินงานสุขศึกษาได้เปลี่ยนรูปแบบไป โดยรัฐบาลเริ่มมองเห็นความสำคัญของการดำเนินงานของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน (กันยา กาญจนบูรานนท์. 2529 : 18)

ในช่วงปลายแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 4 และต้นแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 5 มีการกำหนดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของคนไทยขึ้น เพื่อเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นของคุณภาพชีวิต และมีเครื่องชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทุกสาขาของการพัฒนา และช่วงนี้กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับองค์การอนามัยโลกได้ดำเนินการ "โครงการหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุข" (Self Managed PHC Village Project) ของจังหวัดต่าง ๆ หมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน เป็นหมู่บ้านที่มีการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน และมีการพัฒนาโดยกระบวนการพึ่งตนเอง จนเป็นหมู่บ้านแกนนำกับหมู่บ้านอื่น ๆ ในรูปของการดูงานหรือฝึกอบรม (TCDV : Technical Cooperation among Developing Villages) โดยมีเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการที่จำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 3-5)

เมื่อเข้าแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) กระทรวงสาธารณสุขได้เร่งรัดในการดำเนินการ และให้การสนับสนุนทางงบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ แก่หน่วยบริการสาธารณสุขมูลฐาน ในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ในสัดส่วนที่เป็นธรรม เพื่อดำเนินการปรับปรุงและขยายโครงสร้างพื้นฐาน เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข โดยให้ความสำคัญสูงสุดแก่ภูมิภาค ตั้งแต่ระดับอำเภอลงไป นอกจากนี้ยังต้องแก้ไขสภาวะอนามัยสิ่งแวดล้อม และพัฒนางานด้านส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ในช่วงของแผนฯ นี้มีการฝึกอบรมอาสาสมัคร (ผสส./อสม.) ทั้งในชนบทและเขตเมือง นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีผลทำให้เกิด "กรรมการกองทุน" ขึ้น ซึ่งผลพลอยได้จากการได้รับทักษะในเรื่องการระดมทุน การบริหารด้านการเงินจากการเป็นกรรมการกองทุนนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบอื่นของงานสาธารณสุขมูลฐานได้ เช่น งานสุขาภิบาล และน้ำสะอาด(กองทุนสุขาภิบาล) งานโภชนาการ(กองทุนโภชนาการ) งานอนามัยแม่และเด็ก และการให้ภูมิคุ้มกันโรค(โครงการบัตรสุขภาพ) (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ. 2532 : 3-5)

แผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) เป็นแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ เพื่อไปสู่การบรรลุสภาวะสุขภาพดีถ้วนหน้าในระยะยาว และเป็นการแก้ไขปัญหาการดำเนินการที่สนองตอบความจำเป็นพื้นฐานตามสภาวะ เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต โดยยึดหลักการเสริมสร้างความเป็นธรรมทางสังคมและพึ่งตนเองได้ในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน (กองแผนงานสาธารณสุข. ม.ป.ป. : 15)

ปัญหาสาธารณสุขเป็นปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชน ที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อม จากสาเหตุที่นโยบาย การบริหารจัดการระบบบริการสาธารณสุข ตลอดจนพฤติกรรมของประชาชน และในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขที่จะก่อให้เกิดผลดีนั้น จำเป็นต้องใช้กลวิธีในการพัฒนาสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่ม ซึ่งทั้ง 4 กลุ่มนี้ เป็นนโยบายการสาธารณสุข ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ดังนี้ คือ

กลุ่มที่ 1 การพัฒนา "การสาธารณสุขมูลฐาน"

กลุ่มที่ 2 การพัฒนานโยบาย โครงสร้างองค์กรและกลไกการประสานงาน การพัฒนาการบริหาร/การจัดการ การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร การพัฒนารูปแบบและวิธีการในการกระจายอำนาจ และกระบวนการเข้าร่วมของประชาชน

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของระบบการสาธารณสุข

กลุ่มที่ 4 การพัฒนาทางเลือกสำหรับประดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการสาธารณสุข และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสภาพผู้เจ็บป่วย รวมทั้งคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข การอนามัยสิ่งแวดล้อม การปรับปรุง บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของกลวิธีทั้ง 4 กลุ่มแล้ว จะพบว่าทำให้สุขศึกษาเป็น เรื่องหนึ่งที่สุดอดแทรกอยู่ในกลวิธีทั้ง 4 กลุ่ม และมีการนำกระบวนการวิจัยเข้าไปใช้เป็นพื้นฐาน ของการดำเนินงานของกลวิธีทั้ง 4 กลุ่มด้วย (นิภา มนูญปัจ. 2529 : 2)

การพัฒนาสาธารณสุขดังกล่าวข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับงานสุขศึกษาก็คือ การใช้สาธารณสุข มูลฐานเป็นกลวิธีที่มีคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายระยะยาว สำหรับงานสาธารณสุขมูลฐานมีดังนี้

1. โภชนาการ (Nutrition)
  2. สุขศึกษา (Health Education)
  3. น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล (Watersupply and Sanitation)
  4. การเฝ้าระวังโรคประจําถิ่น (Surveillance)
  5. การให้วัคซีนป้องกันโรค (Immunization)
  6. การรักษาพยาบาลอย่างง่าย ๆ (Simple Treatment)
  7. ยาที่จำเป็น (Essential Drug)
  8. อนามัยแม่และเด็ก (Mother and Child Health)
  9. สุขภาพจิต (Mental Health)
  10. สุขภาพฟัน (Dental Health)
- (กระทรวงสาธารณสุข. 2529 : 34)

นอกจากนี้ยังมีการใช้ความจำเป็นพื้นฐาน(จปร.) เป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของ ประชาชน โดย จปร. เป็นความต้องการขั้นต้นที่ชาวบ้านทุกคนหรือชุมชนควรมี ควรจะเป็น เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุขพอสมควรในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งความจำเป็นพื้นฐานนั้นจะมีทั้งหมด 8 หมวด 32 ตัวชี้วัด และเพื่อให้งานบรรลุผลได้อย่างเต็มที่จะต้องมี การตั้ง กชช. (คณะกรรมการ พัฒนาระบบแห่งชาติ) ที่เป็นระบบและชัดเจน ทั้งในระดับชาติ จังหวัด อาเภอ ตำบล หมู่บ้าน โดยมีการประสานกันทั้งแนวดิ่งและแนวราบของ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ซึ่งในแผนฯ ฉบับที่ 6 ได้เพิ่มเป็นกระทรวงที่ 5 คือ กระทรวงอุตสาหกรรม (ธัชชัย มุ่งการดี. 2530 : 33)

ดังนั้นการดำเนินงานสุขศึกษาในชุมชนปัจจุบันจึงมุ่ง เน้นไปที่การใช้แนวความคิดของการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งในระดับหมู่บ้านก็มี ผลส. ทาหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชนในการรับข่าวสารจากทางหน่วยราชการและ เอกชน แล้วนำไปถ่ายทอดแก่ชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็นำข่าวสารจากชุมชนไปสู่หน่วยงานของภาครัฐและ เอกชน การปฏิบัติงาน ผลส. จะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตำบลและระดับอำเภอทำหน้าที่เป็นที่เสี่ยงให้

การอาศัย ผลส. ปฏิบัติงานสุขศึกษาในชุมชนแต่ฝ่ายเดียวย่อมไม่อาจจะทำให้งานสุขศึกษาครอบคลุมและบรรลุเป้าหมายได้ทั้งหมด ในระดับหมู่บ้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้แก่พนักงานอนามัย ผดุงครรภ์ ก็จะทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ประชาชนในเรื่องสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการจัดครรภ์ การปฏิบัติในการตั้งครรภ์ การเลี้ยงดูบุตร การวางแผนครอบครัว ฯลฯ นอกจากนี้ให้คำแนะนำแก่ประชาชนเมื่อมารับบริการแล้ว ยังออกไปแนะนำตามบ้านต่อบ้าน เพื่อดูถึงปัญหาสุขภาพของครอบครัวในด้านอื่น ๆ ด้วย

ในระดับตำบล มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากขึ้น บางตำบลอาจมีโรงพยาบาลชุมชนด้วย ซึ่งจะมีการดำเนินงานสุขศึกษาทั้งในโรงพยาบาล และชุมชน โดยที่โรงพยาบาลชุมชน หรือที่สถานีอนามัยระดับตำบลจะมีการจัดเวลาปฏิบัติงานการให้สุขศึกษาไว้แต่ละอาทิตย์ ซึ่งจะมีการให้ความรู้ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นรายกลุ่ม และมีเอกสารประกอบในเรื่องนั้น ๆ

ในระดับอำเภอ การดำเนินงานสุขศึกษาในชุมชนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยโรงพยาบาลอำเภอและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งลักษณะการดำเนินงานมีวิธีการมากมายทั้งการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นรายกลุ่ม การจัดการฝึกอบรมประชาชนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นเพื่อให้มีความรู้เรื่องสุขภาพ การจัดหน่วยบริการสุขภาพเคลื่อนที่อำเภอ หรือบางท้องที่ให้เจ้าหน้าที่ทุกส่วนออกไปบริการประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดาร ซึ่งประชาชนไม่สะดวกในการเข้ามาติดต่องานที่อำเภอ

ในระดับจังหวัด การปฏิบัติงานสุขศึกษามีขอบเขตที่กว้างขึ้น การให้การสุขศึกษา จึงเน้นไปในด้านการประสานแผนงานต่าง ๆ ของอำเภอ และแผนต่าง ๆ ของหน่วยงานระดับจังหวัด การฝึกอบรม เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่อื่น ๆ และประชาชน จึงเป็นการให้การสุขศึกษาที่สำคัญในระดับจังหวัด การจัดชุมชน (Community Organization) เพื่อให้ประชาชนชนได้มีการดำเนินงานด้วยตนเอง ก็เป็นวิธีการสุขศึกษาซึ่งทางจังหวัดมีการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ การจัดหน่วยสุขศึกษาเคลื่อนที่โดยนำความรู้เรื่องสุขภาพและด้านอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบ การเผยแพร่ทางสื่อมวลชนในรูปแบบของจุลสารสำหรับเจ้าหน้าที่ในรูปแบบของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุท้องถิ่น และโทรทัศน์ก็เป็นงานสุขศึกษาที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดดำเนินงานอยู่เป็นประจำ

การดำเนินงานสุขศึกษาในชุมชนของส่วนกลาง ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ เช่น การนิเทศงาน การจัดวิทยากรในการฝึกอบรม การจัดการประชุมสัมมนา การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การสนับสนุนด้านงบประมาณในบางโครงการ การสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากร (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 18-19)

ลักษณะของงานสุขศึกษาในชุมชน

ในปัจจุบันนี้ของสุขศึกษาได้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข งานสุขศึกษาในชุมชนนั้นมีเป้าหมายอยู่ที่ประชาชนทั้งหมดในชุมชน ซึ่งจะรวมทั้งเด็กนักเรียน ผู้ป่วยในชุมชน ผู้มีสุขภาพดีในชุมชน พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ฯลฯ ซึ่งขอบเขตการดำเนินงานสุขศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวางครอบคลุม 4 ด้าน คือ

1. ด้านการป้องกันโรค
2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ
3. ด้านการรักษาพยาบาล
4. ด้านการฟื้นฟูบำบัด (กันยา กาญจนบุรานนท์. 2529 : 18)

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน สามารถเข้าไปดำเนินงานสุขศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้ในลักษณะดังนี้

1. การให้สุขศึกษาขณะปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพ สุขศึกษาจะให้พร้อมกับการรับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการได้มีความรู้และปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เช่น งานอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว
2. การให้สุขศึกษาขณะปฏิบัติงานด้านป้องกันโรค ในขณะที่ให้บริการป้องกันโรคแก่ประชาชนทุกกลุ่มทุกวัยก็สามารถให้สุขศึกษาแทรกให้เหมาะสมกับเวลาในขณะนั้น เช่น ขณะฉีดวัคซีนป้องกันอหิวาต์ ก็ต้องให้สุขศึกษาว่า อหิวาต์เกิดจากอะไร ป้องกันอย่างไร
3. การให้สุขศึกษาขณะปฏิบัติงานด้านรักษา สถานที่ส่วนใหญ่จะเป็นโรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ สุขศึกษานี้จะแทรกขณะผู้รับบริการมารับการรักษา เป็นการช่วยให้ผู้ป่วยดำเนินการรักษาโรคได้อย่างถูกต้อง
4. การให้สุขศึกษาขณะปฏิบัติงานด้านฟื้นฟูสภาพ เป็นการให้สุขศึกษากับผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยในระยะหลังเจ็บป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยได้กลับสู่สภาพปกติได้เร็วที่สุด (กันยา กาญจนบูรานนท์. 2529 : 609-610)

กรณีศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา ที่เกี่ยวกับสุขศึกษาในชุมชน

สำหรับกรณีศึกษาที่นิสิตบัณฑิตศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ได้ศึกษารวบรวมเกี่ยวกับสุขศึกษาในชุมชนนั้น มีจำนวน 24 เรื่อง สรุปหัวเรื่องที่มีการวิจัยแล้ว ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของวิธีการให้สุขศึกษา ในเรื่อง
  - สิว
  - การดูแลทารกแรกเกิดเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมและการอาบน้ำเด็ก
  - โรคเรื้อน
  - พยาธิใบไม้คืบ
  - เครื่องป้องกันอันตรายจากเสียง
  - กามโรค
  - การสูบบุหรี่
  - บัตรสุขภาพ

- การป้องกันและควบคุมไข้เลือดออก/ไข้มาลาเรีย
- 2. ความรู้ เจตคติ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
  - ยาเสพติด
  - งานสาธารณสุขมูลฐาน
- 3. ผลการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม
- 4. บทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพในด้านความเชื่อ บริโภค นิสัย อนามัยแม่และเด็ก
- 5. ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพ
- 6. หอกระจายข่าว ,บัตรสุขภาพ

การดำเนินงานสุขภาพในรูปแบบต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนให้ถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งจะมีผลให้ประชาชนมีสุขภาพดี การส่งเสริมสุขภาพจึง เป็นการลงทุนที่เหมาะสมกับภาวะของ ประเทศที่กำลังพัฒนา การผลิตบุคลากรทางสุขภาพ ในระดับปริญญาโทของ 3 สถาบัน ก็เป็นทางหนึ่งที่สามารถสนองความต้องการของ ประเทศชาติในการพัฒนาสุขภาพได้อีกทางหนึ่ง และผลพลอยได้จากการผลิตบุคลากรทางด้านสุขภาพ ระดับปริญญาโทก็คือ งานวิจัย ในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควร การนำผลการวิจัยของนิสิตไปใช้ในการแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชน ก็จะมีค่า และมีประโยชน์มหาศาล เพราะงานวิจัยที่นิสิตจัดทำขึ้นเป็นปัญหาทางสุขภาพในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งหากนำผลวิจัย มาเป็นแนวทางในการวางแผน และแก้ปัญหาสุขภาพ ก็จะทำงานสุขภาพสามารถบรรลุเป้าหมาย ได้เป็นอย่างดี

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับ "การศึกษาปริญญาโทสาขาสุขภาพ" ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยมาก่อนเลย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลทางด้านสุขภาพทั้งหมดใน 3 สถาบัน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจทางด้านสุขภาพได้นำผลการวิจัยนี้ ไปศึกษาค้นคว้าให้เป็นประโยชน์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อทราบข้อมูลในเชิงปริมาณของงานวิจัย ในลักษณะของปริญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ.2522-2531 เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงดำเนินการเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นปริญานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาใน 3 สถาบัน ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2531 โดยมีขั้นตอนในการรวบรวมดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์กองบริการการศึกษา เพื่อสำรวจรายชื่อ นิสิต บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา ที่จบการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2522-2531 ทั้ง 3 สถาบัน เพื่อทราบจำนวนนิสิตที่จบการศึกษา และจำนวนปริญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ได้ถูกต้องและครบถ้วน

2. สำรวจรายชื่อ ปริญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา จากหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตามรายชื่อ นิสิตที่สำรวจได้ (ในข้อ 1) มีจำนวนทั้งสิ้น 67 เรื่อง

3. สำรวจรายชื่อ วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จำนวนทั้งสิ้น 79 เรื่อง

4. สำรวจรายชื่อ วิทยานิพนธ์ สาขาสุขศึกษา จากหอสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จำนวนทั้งสิ้น 92 เรื่อง

งานวิจัยที่รวบรวมได้จาก 3 สถาบัน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 238 เรื่อง และในการดำเนินการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมเองแต่ผู้เดียว

2. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบบันทึกข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ ข้อคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบบันทึกข้อมูลไปให้อาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบดูความถูกต้องว่า แบบบันทึกครอบคลุมเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัย ประกอบด้วย ชื่อของงานวิจัย ชื่อ-สกุล ของผู้วิจัย สถาบันที่ทำการศึกษารวิจัย ปีที่จัดทากิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประเภทของงานวิจัย

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของงานวิจัย ประกอบด้วยระดับที่ทำการวิจัย สถานที่ทำการศึกษารวิจัย ขอบเขตของการศึกษารวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวิจัย เรื่องที่ศึกษารวิจัย ขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา และผลของการวิจัย

ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัย

1. ชื่อของงานวิจัย

- ภาษาไทย _____

- ภาษาอังกฤษ _____

2. ชื่อ - นามสกุลของผู้วิจัย

- ภาษาไทย _____

- ภาษาอังกฤษ _____

3. สถาบันที่ทำการศึกษารวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ปีที่จัดทำการศึกษารวิจัย

2522

2527

2523

2528

2524

2529

2525

2530

2526

2531

5. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

1. ประธานกรรมการ _____

2. กรรมการคนที่ 1 _____

3. กรรมการคนที่ 2 _____

6. ประเภทของงานวิจัย

เชิงทดลอง

เชิงสำรวจ

อื่น ๆ .....

5. เรื่องที่ศึกษา

☐ สวัสดิศึกษา	☐ กายวิภาคและสรีรวิทยา	☐ สุขภาพส่วนบุคคล
☐ สุขภาพชุมชน	☐ สิ่งเสพติดให้โทษ	☐ การวางแผนครอบครัว
☐ โรคติดต่อ	☐ โรคไม่ติดต่อ	☐ สุขภาพจิต
☐ เพศศึกษา	☐ การปฐมพยาบาล	☐ อนามัยแม่และเด็ก
☐ สาธารณสุข	☐ ทันตกรรม	☐ เอคส์
☐ โภชนาการ	☐ โครงการสุขภาพในโรงเรียน	☐ การบริการสุขภาพ
☐ การจัดสิ่งแวดล้อม	☐ การเรียนการสอน	☐ พฤติกรรมสุขภาพ
☐ การพัฒนาบุคลากร	☐ การนิเทศ	☐ โปรแกรมการสอนสุขศึกษา
☐	☐	☐ .....

6. ขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา

-
-
-
-
-

7. จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

-
-
-
-
-
-
-
-
-

4. การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำรายชื่องานวิจัยที่ตรวจสอบแล้ว บันทึกลงในบัตรขนาด 3"x5" โดยมีรายละเอียดดังภาพประกอบ 5

ชื่อ-สกุล _____	เลขหมู่ _____
สถาบัน _____	ปี พ.ศ. _____
ขอบเขต _____	เรื่อง _____
อาจารย์ที่ปรึกษา _____	
ชื่อปริญญาบัตร _____	
_____	
_____	
_____	

ภาพประกอบ 5 แบบบันทึกข้อมูล

2. นำบัตรขนาด 3"x5" ที่บันทึกรายละเอียดแล้ว มาจำแนกตามสถาบันที่ผลิตปี พ.ศ. ที่ทำวิจัย และใส่หมายเลขเรียงลำดับตามปี พ.ศ. ที่ทำวิจัย ใส่เลขหมู่หนังสือ (ตามบัตรรายการในห้องสมุด) บัตรทุกบัตรนี้ จะนำไปจัดเก็บลงในคอมพิวเตอร์

3. นำบัตรขนาด 3"x5" ที่บันทึกรายละเอียด ไปตรวจสอบกับตัวเล่มจริงต่อจากนั้น ผู้วิจัยจะอ่านทีละเล่ม พร้อมบันทึกข้อมูลที่ต้องการลงในแบบบันทึก โดยปริญญาบัตร 1 เล่ม ต่อแบบบันทึกข้อมูล 1 ชุด โดยผู้วิจัยเริ่มศึกษาปริญญาบัตร ที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล ตามลำดับ

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบบันทึกข้อมูลที่สรุปงานวิจัยทั้ง 238 เรื่อง มาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. นำแบบบันทึกข้อมูลมาจำแนกตามขอบข่ายที่ต้องการศึกษา
2. แจกแจงความถี่ของข้อมูลแต่ละด้าน ตามลักษณะของงานวิจัยในแต่ละขอบเขต
แต่ละเนื้อหา
3. หาค่าร้อยละของข้อมูลแต่ละด้าน
4. สรุปข้อมูลโดยใช้ตาราง กราฟ หรืออื่น ๆ เพื่อให้เข้าใจง่ายและชัดเจน
5. วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ แต่ละด้าน ตามจำนวนและค่าร้อยละที่หาได้

บทที่ 4

ผลจากการรวบรวมข้อมูล

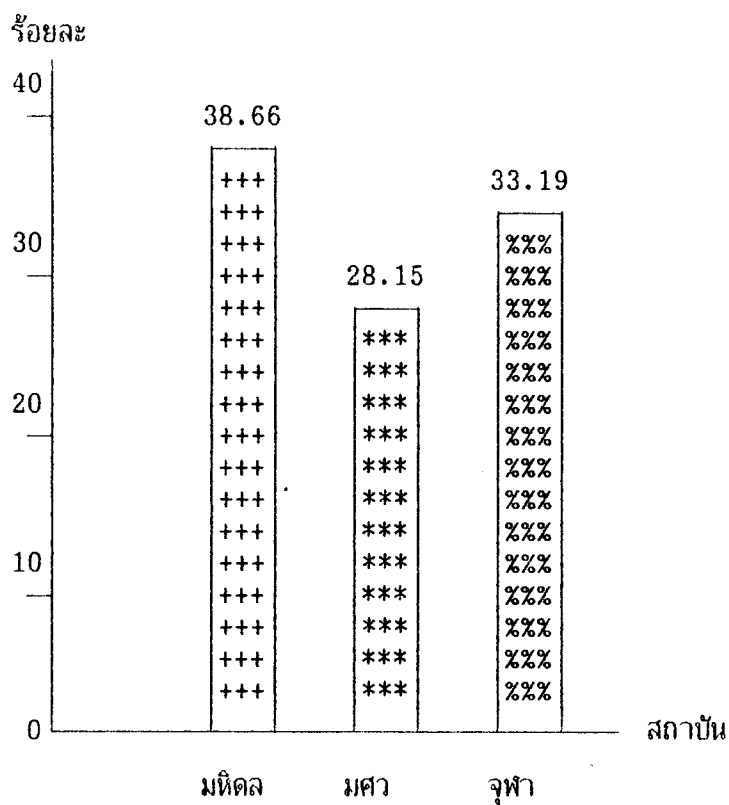
การเสนอผลการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมงานวิจัยในลักษณะของปริญญาานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา และได้
บันทึกข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องการลงในแบบบันทึกข้อมูล ในบทนี้จะ เป็นการ เสนอผลการ รวบรวมข้อมูลดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นการ เสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีที่จัดทำวิจัย
- ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตของงานสุขศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สุขศึกษา
ในสถานศึกษา สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข สุขศึกษาในชุมชน
- ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย
- ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหา จำนวนตามขอบเขตของงานสุขศึกษา
ในสถานศึกษา
- ตอนที่ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหา จำนวนตามขอบเขตของงานสุขศึกษา
ในสถานบริการสาธารณสุข
- ตอนที่ 6 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหา จำนวนตามขอบเขตของงานสุขศึกษา
ในชุมชน
- ตอนที่ 7 จำนวนข้อมูลตามผลงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา

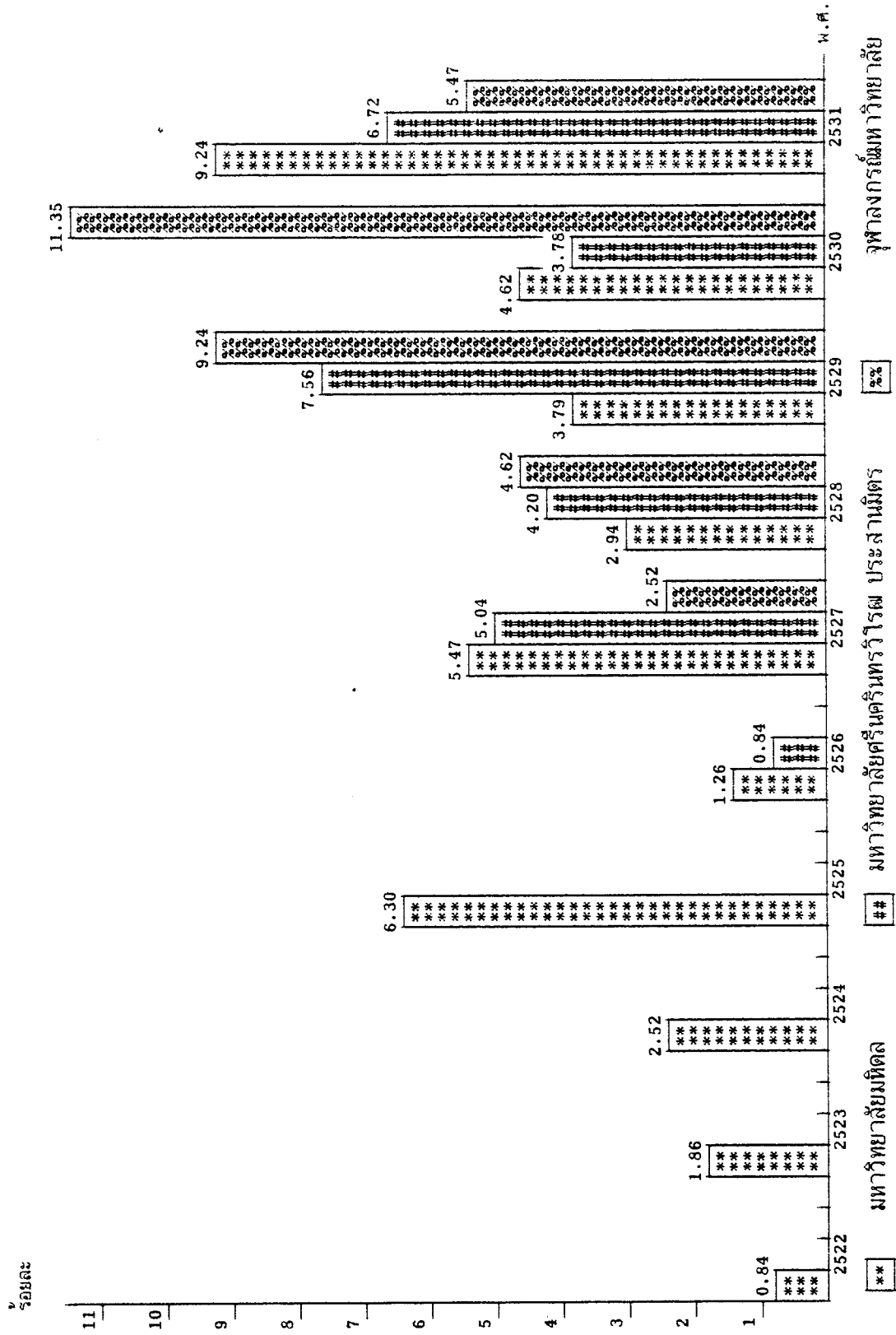
ผลการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 จากการแจกแจงข้อมูล ของงานวิจัยในลักษณะของปริศยานิพนธ์ สาขาวิชาสุศึกษา พบว่าในช่วง 10 ปี คือ พ.ศ.2522-2531 มหาวิทยาลัยมหิดลมีงานวิจัยมากที่สุด คือ 92 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.66 รองลงมาได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวน 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.19 ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 67 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.15 ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 จำนวนงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา จำแนกตามสถาบันที่ผลิต

หากพิจารณาเป็นรายปี พบว่า ปี พ.ศ.2531 มีการทํานิพนธ์มากที่สุด จำนวน 51 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.43 โดยมหาวิทยาลัยมหิดลมีงานนิพนธ์มากที่สุด 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.24 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.72 น้อยที่สุดได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.47 ปี พ.ศ.2529 เป็นปีที่มีจำนวนงานนิพนธ์รองลงมา คือ จำนวน 49 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.59 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีงานนิพนธ์มากที่สุด จำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.24 รองลงมา เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.56 ส่วนน้อยที่สุดเป็นของมหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.79 สำหรับงานนิพนธ์ที่มีจำนวนมากเป็นอันดับ 3 ได้แก่ ในปี พ.ศ.2530 มีจำนวนทั้งหมด 47 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.75 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีงานนิพนธ์มากที่สุด จำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.35 น้อยที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.78 และปีที่มีงานนิพนธ์น้อยที่สุดได้แก่ ปี พ.ศ.2522 มีจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.84 ซึ่งเป็นงานนิพนธ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 กราฟแสดงงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา ตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย และสถาบันที่ผลิต

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา จำแนกตามขอบเขตงานสุศึกษาซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 ขอบเขต คือ สุศึกษาในสถานศึกษา สุศึกษาในสถานบริการสาธารณสุขและสุศึกษาในชุมชน จากผลการรวบรวมข้อมูลพบว่า จำนวนงานสุศึกษาในสถานศึกษามีจำนวนมากที่สุด คือ 188 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 79.00 รองลงมาเป็นงานสุศึกษาในสถานบริการสาธารณสุขมีจำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.92 และน้อยที่สุดได้แก่ สุศึกษาในชุมชนมี จำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.08 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของงานวิจัย จำแนกตามขอบเขตของงานสุศึกษา ตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย

ขอบเขตงานสุศึกษา	สถาบันที่ผลิตงานวิจัย							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สุศึกษาในสถานศึกษา	51	21.44	60	25.21	77	32.35	188	79.00
สุศึกษาในสถานบริการ- สาธารณสุข	23	9.66	3	1.26	0	0.00	26	10.92
สุศึกษาในชุมชน	18	7.56	4	1.68	2	0.84	24	10.08
รวม	92	38.66	67	28.15	79	33.19	238	100.00

หากพิจารณาตามขอบเขตของงานสุขศึกษา เป็นรายปี จะพบว่า งานสุขศึกษาในสถานศึกษาจะมีการทำวิจัยมากที่สุดใน ปี พ.ศ.2529 คือ 42 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.34 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่มั่งงานวิจัยด้านนี้มากที่สุด จำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.70 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.04 และน้อยที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.60 ส่วน ปี พ.ศ.2522 มีการทำวิจัยในด้านสุขศึกษาในสถานศึกษาน้อยที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.53 โดยเป็นของมหาวิทยาลัยมหิดล ดังตาราง 2

ตาราง 2 ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามสถาบันที่ผลิต และตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย

ปีที่ทำวิจัย	สุขศึกษาในสถานศึกษา							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2522	1	0.53	-	-	-	-	1	0.53
2523	2	1.06	-	-	-	-	2	1.06
2524	6	3.19	-	-	-	-	6	3.19
2525	11	5.85	-	-	-	-	11	5.85
2526	3	1.60	1	0.53	-	-	4	2.13
2527	9	4.78	11	5.85	5	2.67	25	13.30
2528	4	2.13	10	5.32	11	5.85	25	13.30
2529	3	1.60	17	9.04	22	11.70	42	22.34
2530	3	1.60	7	3.72	26	13.83	36	19.15
2531	9	4.79	14	7.45	13	6.91	36	19.15
รวม	51	27.13	60	31.91	77	40.96	188	100.00

ขอบเขตงานสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข ตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย และปีที่จัดทำวิจัย พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลมีงานวิจัยด้านนี้มากที่สุด จำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 88.46 รองลงมาคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.54 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่มีการศึกษาวิจัยในขอบเขตงานด้านนี้เลย ในปี พ.ศ.2531 มีการศึกษาวิจัยในขอบเขตสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข มากที่สุด คือ 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.77 ส่วนปี พ.ศ.2524 และ พ.ศ.2526 ไม่มีผู้ศึกษาในขอบเขตนี้เลย ดังตาราง 3

ตาราง 3 ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำนวนตามสถาบันที่ผลิต และปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย

ปีที่ทำวิจัย	สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2522	1	3.85	-	-	-	-	1	3.85
2523	2	7.69	-	-	-	-	2	7.69
2524	-	-	-	-	-	-	-	0.00
2525	3	11.54	-	-	-	-	3	11.54
2526	-	-	-	-	-	-	-	0.00
2527	1	3.85	-	-	-	-	1	3.85
2528	2	7.69	-	-	-	-	2	7.69
2529	4	15.38	-	-	-	-	4	15.38
2530	4	15.38	1	3.85	-	-	5	19.23
2531	6	23.08	2	7.69	-	-	8	30.77
รวม	23	88.46	3	11.54	0	0.00	26	100.00

การจำแนกขอบเขตของงานสุศึกษาในชุมชนตามสถาบันที่ผลิต และปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย พบว่า ปี พ.ศ.2531 มีการศึกษาด้านสุศึกษาในชุมชนมากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.16 รองลงมาคือ พ.ศ.2530 มีจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 สถาบันที่ผลิตงานด้านสุศึกษาในชุมชนมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และน้อยที่สุดคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการวิจัยเพียง 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.33 ดังตาราง 4

ตาราง 4 ปริมาณงานวิจัยด้านสุศึกษาในชุมชน จำแนกตามสถาบันที่ผลิตและปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย

ปีที่ทำวิจัย	สุศึกษาในชุมชน							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2522	-	-	-	-	-	-	-	-
2523	-	-	-	-	-	-	-	-
2524	-	-	-	-	-	-	-	-
2525	1	4.17	-	-	-	-	1	4.17
2526	-	-	1	4.17	-	-	1	4.17
2527	3	12.50	1	4.17	1	4.17	5	20.83
2528	1	4.17	-	-	-	-	1	4.17
2529	2	8.33	1	4.17	-	-	3	12.50
2530	4	16.67	1	4.17	1	4.17	6	25.00
2531	7	29.16	-	-	-	-	7	29.16
รวม	18	75.00	4	16.67	2	8.33	24	100.00

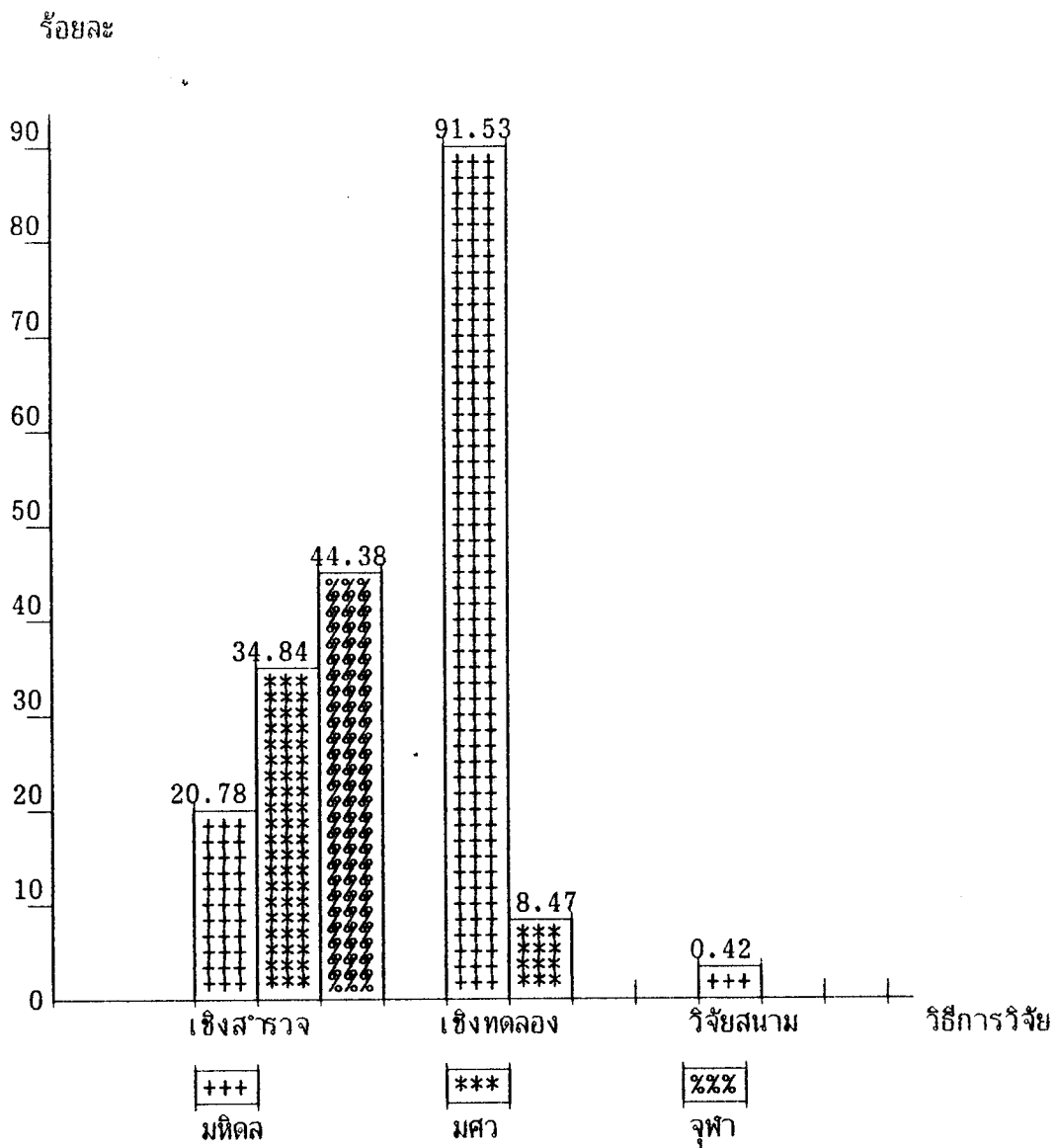
ตอนที่ 3 จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิจัยในด้านสุขศึกษา พบว่า งานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษามีการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด จำนวน 178 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 74.79 รองลงมาเป็นวิธีการวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 59 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.79 สำหรับวิธีการวิจัยภาคสนาม เป็นวิธีการวิจัยที่มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.42

ดังตาราง 5

ตาราง 5 ปริมาณงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา จำแนกตามวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
การวิจัยเชิงสำรวจ	178	74.79
การวิจัยเชิงทดลอง	59	24.79
การวิจัยสนาม	1	0.42
รวม	238	100.00

จากการจำแนกวิธีการวิจัยตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีงานวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุดจำนวน 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมาได้แก่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 62 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.84 และน้อยที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 37 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.78 ส่วนวิธีการวิจัยเชิงทดลอง พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดล มีมากที่สุด จำนวน 54 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.53 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.47 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่มีงานวิจัยด้านนี้เลย สำหรับงานวิจัยสนามมีเพียง 1 เรื่อง เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจัดทำในปี พ.ศ.2531 ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 กราฟแสดงปริมาณงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา จำนวนตามวิธีการวิจัยและตามสถาบัน

การวิจัยเชิงสำรวจ จำนวนตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย และ ปี พ.ศ. ที่ทำวิจัยพบว่า การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีมากที่สุดในปี พ.ศ. 2529 มีจำนวน 41 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.04 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีงานด้านนี้มากที่สุด จำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.36 รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.56 และน้อยที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.12 สำหรับปี พ.ศ. ที่มีงานวิจัยรองลงมาคือ พ.ศ. 2530 มีจำนวนทั้งสิ้น 34 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.10 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนมากที่สุด 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.17 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.93 ดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จำนวนตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย และ ปี พ.ศ. ที่ทำวิจัย

ปีที่ทำวิจัย	การวิจัยเชิงสำรวจ							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2522	2	1.12	-	-	-	-	2	1.12
2523	4	2.25	-	-	-	-	4	2.25
2524	5	2.81	-	-	-	-	5	2.81
2525	13	7.30	-	-	-	-	13	7.30
2526	1	0.56	2	1.12	-	-	3	1.68
2527	9	5.06	12	6.74	6	3.37	27	15.17
2528	-	0.00	10	5.62	11	6.18	21	11.80
2529	2	1.12	17	9.56	22	12.36	41	23.04
2530	-	0.00	7	3.93	27	15.17	34	19.10
2531	1	0.56	14	7.87	13	7.30	28	15.73
รวม	37	20.78	62	34.84	79	44.38	178	100.00

จำนวนการวิจัยเชิงทดลอง ตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัยและ ปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย พบว่าใน ปี พ.ศ.2531 มีการวิจัยเชิงทดลองมากที่สุด 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37.29 โดย มหาวิทยาลัยมหิดลมีจำนวนมากที่สุด 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.90 รองลงมาได้แก่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.39 ในปี พ.ศ.2530 เป็นปี ที่มีการวิจัยเชิงทดลองจำนวนรองลงมา ซึ่งเป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.64 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.39 ดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของการวิจัยเชิงทดลอง จำนวนตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย และ ปี พ.ศ. ที่จัดทำงานวิจัย

ปีที่ทำวิจัย	การวิจัยเชิงทดลอง							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2522	-	-	-	-	-	-	0	0.00
2523	-	-	-	-	-	-	0	0.00
2524	1	1.69	-	-	-	-	1	1.69
2525	2	3.39	-	-	-	-	2	3.39
2526	2	3.39	-	-	-	-	2	3.39
2527	4	6.78	-	-	-	-	4	6.78
2528	7	11.86	-	-	-	-	7	11.86
2529	7	11.86	1	1.69	-	-	8	13.56
2530	11	18.64	2	3.39	-	-	13	22.03
2531	20	33.90	2	3.39	-	-	22	37.29
รวม	54	91.53	5	8.47	0	0.00	59	100.00

ตอนที่ 4 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับงานสุขศึกษาในสถานศึกษา จำนวนตามข้อข้อย่อยเนื้อหาวิชา พบว่าเนื้อหาด้านเนื้อหาด้านโครงการพิเศษ (โดยโรงเรียน) มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 38 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.21 รองลงมาได้แก่ เนื้อหาวิชาด้านการเรียนการสอนสุขศึกษา มีจำนวน 34 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.09 ลำดับที่สามได้แก่ ด้านสุขภาพส่วนบุคคลและครอบครัว มีจำนวน 29 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.43 น้อยที่สุดมี 3 ด้าน ได้แก่ การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ภายวิภาค และสรีรวิทยา และสุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานดีสโก็เซด) มีด้านละ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.53 ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยเกี่ยวกับขอบเขตสุขภาพในสถานศึกษา จำนวนตาม
เนื้อหา และตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัย

สุขภาพในสถานศึกษา	สถาบันที่ผลิต							
	มหิดล		มศว		จุฬา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โครงการพิเศษ (โดยโรงเรียน)	5	2.66	12	6.38	21	11.18	38	20.21
การเรียนการสอนสุขภาพ	8	4.26	8	4.26	18	9.57	34	18.09
สุขภาพส่วนบุคคลและครอบครัว	8	4.26	9	4.79	12	6.38	29	15.43
เพศศึกษา	6	3.18	7	3.72	3	1.60	16	8.51
ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ	5	2.66	5	2.66	2	1.06	12	6.38
โภชนาการ	3	1.60	3	1.60	5	2.66	11	5.85
การนี้เทศ	-	-	3	1.60	7	3.72	10	5.32
สวัสดิศึกษา	2	1.06	5	2.66	2	1.06	9	4.79
โครงการสนับสนุน	3	1.60	2	1.06	3	1.60	8	4.26
ทันตสุขภาพ	3	1.60	3	1.60	1	0.53	7	3.72
สุขภาพจิต	1	0.53	2	1.06	2	1.06	5	2.66
โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ	4	2.13	-	-	-	-	4	2.13
การดำเนินงานสุขภาพ	2	1.06	-	-	-	-	2	1.06
การบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข	-	-	-	-	1	0.53	1	0.53
กายวิภาคและสรีรวิทยา	-	-	1	0.53	-	-	1	0.53
สุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานติสท์ไก้เรค)	1	0.53	-	-	-	-	1	0.53
รวม	51	27.13	60	31.92	77	40.95	188	100.00

4.1 เกี่ยวกับงานวิจัยในขอบเขตสุขศึกษาในสถานศึกษา

จำแนกเนื้อหาในขอบเขตสุขศึกษาในสถานศึกษา ตามกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มนักเรียนมีการศึกษามากที่สุด จำนวน 73 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.84 รองลงมาเป็นกลุ่มครู/อาจารย์ สุขศึกษา มีจำนวน 38 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.21 อันดับที่สามารถได้แก่ กลุ่มนักศึกษา จำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.49 น้อยที่สุดได้แก่ กลุ่มศึกษานิเทศก์ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.53

หากพิจารณาเนื้อหาของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มนักเรียนมีการศึกษาครอบคลุมเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นด้านโครงการพิเศษ การนิเทศ และการดำเนินงานสุขศึกษาเรื่องที่มีการศึกษามากที่สุดในกลุ่มนักเรียนได้แก่ เรื่องสุขภาพส่วนบุคคล มีจำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.24 ส่วนกลุ่มครู/อาจารย์ มีการศึกษาในเรื่องการเรียนการสอน และโครงการพิเศษ โดยมีจำนวนเนื้อหาละ 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.38 สำหรับกลุ่มผู้บริหารมีการศึกษาวิจัยมากที่สุดในเรื่องโครงการพิเศษ จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.51 ดังตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยสู่สถานศึกษาในสถานศึกษา จำนวนตามกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตเนื้อหา	ข้อมูลตัวอย่าง															
	นักวิจัย		นักศีกษา		ครู/อาจารย์		ผู้บริหาร/ครู		บุคลากร/โรงเรียน		ผู้บริหาร/ครู/นร.		ศึกษานิเทศก์			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
โครงการพิเศษ(โดยโรงเรียน)	-	-	2	1.06	12	6.38	16	8.51	8	4.26	-	-	-	-	35	20.21
การเรียนการสอนสู่ศึกษา	7	3.72	8	4.26	12	6.38	-	-	3	1.60	2	1.06	-	-	34	18.09
สภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว	23	12.24	3	1.60	3	1.60	-	-	-	-	-	-	-	-	29	15.43
เพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว	8	4.26	5	2.66	-	-	1	0.53	-	-	2	1.06	-	-	16	8.51
ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ	6	3.19	3	1.60	2	1.06	1	0.53	-	-	-	-	-	-	12	6.35
โภชนาการ	8	4.26	2	1.06	-	-	-	-	-	-	1	0.53	-	-	11	5.55
การนิเทศ	-	-	-	-	4	2.13	3	1.60	2	1.06	-	-	1	0.53	10	5.32
สวัสดิศึกษา	5	2.66	3	1.60	-	-	1	0.53	-	-	-	-	-	-	9	4.79
โครงการสนับสนุน	1	0.53	-	-	4	2.13	-	-	1	0.53	2	1.06	-	-	8	4.26
ทันตสุขภาพ	6	3.19	1	0.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	3.72
สุขภาพจิต	3	1.60	1	0.53	1	0.53	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2.66
โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ	3	1.60	1	0.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2.13
การดำเนินงานสู่ศึกษา	-	-	2	1.06	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.06
บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข	1	0.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.53
กายวิภาคและสรีรวิทยา	1	0.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.53
สุขภาพสิ่งแวดล้อม	1	0.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.53
รวม	73	38.84	31	16.49	38	20.21	22	11.70	14	7.45	7	3.72	2	1.06	183	100.00

4.2 ขอบเขตเนื้อหาด้านโครงการพิเศษ

งานขอบเขตเนื้อหาวิชาด้าน โครงการพิเศษ (โดยโรงเรียน) ตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัยพบว่า มีการศึกษาจำนวน 5 เนื้อหา ได้แก่ โครงการสุขภาพในโรงเรียน (3 ด้าน) การบริการสุขภาพในโรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โครงการอาหารกลางวัน และ บทบาทของบุคลากรที่สนับสนุนงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 38 เรื่อง หากพิจารณาเป็นรายเนื้อหา พบว่า การจัดและการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนมีการศึกษาวิจัยมากที่สุด จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.95 รองลงมาเป็นเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการในการบริการสุขภาพ จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79 ลำดับที่ 3 ได้แก่ เรื่อง สภาพการจัดบริการสุขภาพ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.53 สำหรับปี พ.ศ.ที่มีการวิจัยใน ขอบข่ายเนื้อหาโครงการพิเศษมากที่สุดได้แก่ พ.ศ.2529 จำนวน 14 เรื่อง พบว่า มีการวิจัยครอบคลุมทุกกลุ่มเนื้อหา ดังตาราง 10

ตาราง 10 (ต่อ)

โครงการพิเศษ	มีผู้จัดพิมพ์วีซีดี										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	% ของผล
โครงการรณานุกรณฉบับ	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	3	7.89
การตีพิมพ์เอกสารฉบับแรก	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	5.26
รวม	1	0	0	1	0	6	8	14	8	2	38	100.00

4.2.1 เนื้อหาด้านโครงการพิเศษ

จำนวนขอข้ายเนื้อหาด้านโครงการพิเศษ ตามระดับการศึกษาวิจัยพบว่าระดับประถมศึกษาที่มีการศึกษามากที่สุด จำนวน 18 เรื่อง รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาจำนวน 16 เรื่อง วิทยาลัยครูจำนวน 2 เรื่อง และวิทยาลัยพลศึกษากับระดับก่อนประถมศึกษาจำนวนระดับละ 1 เรื่อง โครงการพิเศษมีการทำวิจัยมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนภาคละ 10 เรื่อง รองลงมาเป็นภาคกลาง จำนวน 8 เรื่อง และพบว่า ระดับประถมศึกษาที่มีการทำวิจัยครอบคลุมทุกภาค โดยทำวิจัยมากที่สุดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนระดับมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาครอบคลุมทุกภาคเช่นกัน และมีการศึกษาวิจัยในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ดังตาราง 11

ตาราง 11 ปริมาณงานวิจัยด้านโครงการพิเศษ จำนวนตามขอบเขตพื้นที่และระดับสถานที่ศึกษาวิจัยของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย	ระดับที่ศึกษาวิจัย					รวม	
	ก่อนประถม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	วิทยาลัยพลศึกษา	วิทยาลัยครู	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	-	4	5	-	1	10	26.32
ภาคกลาง	1	4	3	-	-	8	21.04
ภาคเหนือ	-	1	1	-	1	3	7.90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	1	1	-	-	2	5.26
ภาคใต้	-	1	1	-	-	2	5.26
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	7	3	-	-	10	26.32
ทั่วประเทศ	-	-	2	1	-	3	7.90
รวม	1	18	16	1	2	38	100.00

4.3 เนื้อหาด้านการเรียนการสอนสุขศึกษา

จำนวนขอบเขตเนื้อหาวิชาด้านการเรียนการสอนสุขศึกษาตามปี พ.ศ. ที่ทำวิจัยพบว่า เนื้อหาเกือบทั้งหมดเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน หลักสูตรวิชาสุขศึกษา และหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ สาธารณสุข หากพิจารณาโดยรายละเอียดพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีจำนวนทั้งหมด 21 เรื่อง หลักสูตรสุขศึกษามีจำนวน 11 เรื่อง และหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาธารณสุข มีจำนวน 2 เรื่อง

สำหรับเรื่องที่มีการวิจัยมากที่สุดได้แก่ ความคิดเห็น ทศนคติดต่อหลักสูตรวิชาสุขศึกษา จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.60 โดยมีการศึกษามากที่สุดในปี พ.ศ. 2527 จำนวน 3 เรื่อง ปี พ.ศ. 2523 จำนวน 2 เรื่อง ปี พ.ศ. 2528 และปี พ.ศ. 2530 มีจำนวนปีละ 1 เรื่อง รองลงมาได้แก่ เรื่องการสอนสุขศึกษา และสมรรถนะด้านการสอน มีจำนวนเนื้อหาละ 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.71 โดยพบว่ามีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเกือบทุกปี อันดับที่ 3 ได้แก่ เรื่อง คุณลักษณะ ของครูสุขศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครูสุขศึกษา เนื้อหาละ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.82 ดังตาราง 12

ตาราง 12 ปริมาณงานวิจัยด้านการเรียนการสอนสฤศึกษา จานเนกตาม ปี พ.ศ.ที่ทาวิจัย

ด้านการเรียนการสอน	ปี พ.ศ. ที่ทาวิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรสฤศึกษา												
ทัศนคติ/ความคิดเห็นต่อหลักสูตร	-	2	-	-	-	3	1	-	1	-	7	20.60
ความสนใจต่อเนื้อหาในหลักสูตร	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2.94
ปัญหาการใช้หลักสูตร	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2.94
การนาหลักสูตรไปประยุกต์ใช้	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2.94
ทัศนคติต่อกิจกรรมผลศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2.94
หลักสูตรวิชาพื้นสวนวิชาอาชีวน												
สวารณสฤ												
- ความคิดเห็นต่อหลักสูตร	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2.94
- ปัญหาการใช้หลักสูตร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2.94
การเรียนการสอน												
- การสอนสฤศึกษา	-	-	-	1	-	-	2	1	-	1	5	14.71
- สมรรถนะด้านการสอน	-	-	1	1	-	1	1	-	1	-	5	14.71
- คุณลักษณะของครูสฤศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	3	8.82
- พฤติกรรมการสอนของครูสฤศึกษา	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	3	8.82
- การผลิตและใช้สื่อการสอน	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	5.88
- ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2.94
การจัดและประเมินผลสฤศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2.94
การฝึกระสบการณวิชาชีพลสฤศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2.94
รวม	0	2	1	4	0	5	5	6	6	5	34	100.00

4.3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขศึกษา

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขศึกษาตามระดับของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระดับกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 23 เรื่อง รองลงมา เป็นวิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยครู ระดับละ 4 เรื่อง ที่เหลือเป็นการศึกษาระดับละ 1 เรื่อง ได้แก่ ระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษา และวิทยาลัยครู กับมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับมัธยมศึกษา มีการศึกษาครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยมีการศึกษามากที่สุดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.47 ดังตาราง 13

ตาราง 13 ปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตพื้นที่ ที่ศึกษาวิจัย	ระดับที่ศึกษาวิจัย								รวม	
	ก่อน ประคม	ประคม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	วิทยาลัย พลศึกษา	วิทยาลัย ครู	วิทยาลัยครูและ มหาวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ	
กรุงเทพมหานคร	-	-	9	-	-	-	-	9	26.47	
ภาคกลาง	-	-	1	-	-	1	-	2	5.88	
ภาคเหนือ	-	-	3	-	-	-	-	3	8.83	
ภาคตะวันออก	-	-	2	-	-	-	-	2	5.88	
ภาคใต้	-	-	2	-	-	-	-	2	5.88	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	1	3	-	-	-	-	4	11.77	
ทั่วประเทศ	-	-	3	1	4	2	1	11	32.35	
กรุงเทพฯ และภาคกลาง	-	-	-	-	-	1	-	1	2.94	
รวม	0	1	23	1	4	4	1	34	100.00	

4.4 เนื้อหาด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว

จำนวนขอข้ายเนื้อหาวิชาด้านสุขภาพส่วนบุคคล ตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย พบว่า เนื้อหาด้านนี้มีการทากิจัยทั้งสิ้นจำนวน 29 เรื่อง โดยเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองมีการวิจัยมากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.13 รองลงมาเป็นพฤติกรรมสุขภาพ (KAP) จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.23 น้อยที่สุดได้แก่เรื่องการควบคุมตนเอง จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.44

หากพิจารณาเป็นรายปี พ.ศ.พบว่า ปีที่มีงานวิจัยด้านนี้มากที่สุดได้แก่ ปี พ.ศ.2531 โดยมีการวิจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 3 เรื่อง รองลงมาในปี พ.ศ.2528 มีจำนวน 6 เรื่อง โดยเป็นงานวิจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 3 เรื่องเช่นกัน สำหรับ ปี พ.ศ. ที่ไม่มีการวิจัยในด้านนี้เลย คือ ปี พ.ศ.2522, 2523 และ 2525 ดังตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านสุขภาพส่วนบุคคล และครอบครัว จำนวนตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย

สุขภาพส่วนบุคคล	ปีจัดทำวิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
การดูแลสุขภาพตนเอง *	-	-	-	-	-	1	3	-	-	3	7	24.13
พฤติกรรมสุขภาพ (KAP) *	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	5	17.23
สภาวะสุขภาพ **	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	6.90
สุขภาพดีสูงอายุ	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	6.90
ความสนใจสุขภาพ *	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	6.90
เจตคติต่อสุขภาพ	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	6.90
ค่านิยมทางสุขภาพ	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	6.90
ความเชื่อที่ผิดทางสุขภาพ	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2	6.90
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	6.90
โปรแกรมการพัฒนาตนเอง **	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	6.90
การควบคุมตนเอง **	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3.44
รวม	0	0	3	0	2	4	6	5	2	7	29	100.00

* ครอบคลุมเนื้อหา 12 เนื้อหา

** เนื้อหาเน้นสุขภาพร่างกาย

4.4.1 เนื้อหาของวิจัยด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว

จำนวนงานวิจัยด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว ตามระดับที่ศึกษาวิจัยและตามขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษาวิจัย พบว่า งานวิจัยที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพส่วนบุคคลและครอบครัวมีการศึกษามากที่สุดในระดับประถมศึกษาจำนวน 15 เรื่อง รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาจำนวน 10 เรื่อง หากพิจารณาเป็นเขตพื้นที่ที่ทําวิจัย พบว่า มีการจัดทําวิจัยในเรื่อง สุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว มากที่สุดในกรุงเทพมหานครจำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.38 รองลงมาเป็นภาคกลางจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.70 สำหรับภาคที่ไม่มีมีการวิจัยในเรื่องนี้เลย คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตาราง 15

ตาราง 15 ปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว จำนวนตามขอบเขตพื้นที่วิจัย และระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย	ระดับที่ศึกษาวิจัย						รวม	
	ก่อนประเมิน	ประเมินแล้ว		วิทยานิพนธ์	วิทยานิพนธ์	วิทยานิพนธ์		
		ปริญญาโท	ปริญญาตรี					
กรุงเทพมหานคร	-	5	6	-	-	1	12	41.35
ภาคกลาง	-	4	1	-	1	-	6	20.70
ภาคเหนือ	-	3	-	-	-	-	3	10.34
ภาคตะวันออกเฉียง	-	2	1	-	-	-	3	10.34
ภาคใต้	-	1	2	-	-	-	3	10.34
ทั่วประเทศ	-	-	-	1	1	-	2	6.90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	-	-	-	-	-	-	0.00
รวม	0	15	10	1	2	1	29	100.00

4.5 ขอบข่ายเนื้อหางานวิจัยด้านเพศศึกษา

จำนวนขอบข่ายเนื้อหางานวิจัยด้านเพศศึกษา ตามปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย พบว่าเรื่องเพศศึกษานั้นมีการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 16 เรื่อง โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ จำนวน 5 เรื่อง เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 3 เรื่อง การวางแผนครอบครัว จำนวน 2 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง จำนวน 2 เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการวางแผนครอบครัวและเพศศึกษา จำนวน 3 เรื่อง และการทำแท้ง จำนวน 1 เรื่อง หากพิจารณาเป็นรายปี พบว่า มีการศึกษาในจำนวนที่พอ ๆ กัน และในปี พ.ศ.2522, 2523, 2524 และ 2526 ไม่มีการวิจัยในเรื่องเพศศึกษาเลย ดังตาราง 16

ตาราง 16 ปริมาณงานวิจัยด้านแพศศึกษา จำนวนตามปี พ.ศ. ที่จัดทํากิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา	ปีจัดทํากิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เรื่อง แพศ	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	5	31.25
โรคติดต่อทาง แพศสัมพันธ์	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	3	18.75
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	3	18.75
การวางแผนครอบครัว	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	12.50
ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	12.50
การทำแท้ง	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	6.25
รวม	0	0	0	3	0	2	2	3	3	3	16	100.00

4.5.1 เป็นการจำแนกข้อช่วยเนื้อหาของงานวิจัยด้านแพศศึกษา ตามระดับที่ศึกษาวิจัย และตามขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษาวิจัย ผลการรวบรวมข้อมูลพบว่า งานวิจัยด้านแพศศึกษามีทั้งหมดจำนวน 16 เรื่อง ระดับมัธยมศึกษามีการวิจัยในเรื่องนี้มากที่สุด จำนวน 6 เรื่อง รองลงมาเป็นการวิจัยในวิทยาลัย ครู และวิทยาลัยพลศึกษา จำนวนระดับละ 3 เรื่อง ส่วนระดับประถมศึกษาและอาชีวศึกษา มีการศึกษาวิจัย จำนวนระดับละ 2 เรื่อง เขตที่มีการศึกษามากที่สุดคือ การศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาเป็นการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.75 น้อยที่สุดคือภาคเหนือ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.25 ภาคอื่น ๆ มีการศึกษาวิจัย จำนวนภาคละ 2 เรื่อง ดังตาราง 17

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านแพศศึกษา จำนวนตามขอบเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบข่ายพื้นที่ศึกษาเกี่ยวกับ แพศศึกษา	ระดับที่ศึกษาวิจัย						รวม	
	ประถม	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	วิทยาลัยการศึกษา	วิทยาลัษณะครู	จำนวน	ร้อยละ	
หัวประเทศ	1	-	1	2	-	4	25.00	
กรุงเทพมหานคร	-	2	1	-	-	3	18.75	
ภาคกลาง	1	-	-	-	1	2	12.50	
ภาคตะวันออกเฉียง	-	2	-	-	-	2	15.50	
ภาคใต้	-	1	-	1	-	2	12.50	
ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ	-	1	-	-	1	2	12.50	
ภาคเหนือ	-	-	-	-	1	1	6.25	
รวม	2	6	2	3	3	16	100.00	

4.6 ขอบข่ายเนื้อหาของงานวิจัยด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ

จากเนื้อหาของงานวิจัยด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ ตามปี พ.ศ.ที่มีการศึกษารวิจัย ซึ่งผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับยาและสิ่งเสพติดให้โทษมีจำนวนทั้งหมด 12 เรื่อง สำหรับเรื่องที่มีการศึกษามากที่สุดในช่วง 10 ปี คือ พ.ศ.2522-2531 ได้แก่ พฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.66 รองลงมาเป็นการศึกษารวิจัย จำนวนเนื้อหาละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ได้แก่ เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บุหรี่ และสุรา ส่วนเรื่องที่มีการศึกษาน้อยที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.33 ได้แก่ เรื่อง พฤติกรรมการใช้ยา ดังตาราง 18

ตาราง 18 ปริมาณงานวิจัยด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ จำนวนตามปี พ.ศ. ที่จัดทํารวบรวม

ขอบข่ายเนื้อหา	ปีจัดทํารวบรวม										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด	-	-	-	1	1	-	1	-	1	1	5	41.66
ผลิตภัณฑ์ทางการเรียน	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	16.67
สุรา	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	16.67
บุหรี่	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	16.67
พฤติกรรมการใช้ยา	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	8.33
รวม	0	0	0	2	1	3	2	0	1	3	12	100.00

4.6.1 งานวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหาด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ จำแนกตามระดับที่ศึกษาวิจัย และขอบเขตพื้นที่ที่มีการวิจัย ผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า มีการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 12 เรื่อง โดยระดับมัธยมศึกษามีการศึกษาเรื่องนี้มากที่สุด จำนวน 5 เรื่อง รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษาและระดับวิทยาลัยพลศึกษา จำนวนระดับละ 3 เรื่อง น้อยที่สุดระดับวิทยาลัยครู จำนวน 1 เรื่อง หากพิจารณาตามขอบเขตพื้นที่ที่มีการศึกษาวิจัยในเรื่องยาและสิ่งเสพติดให้โทษ พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการศึกษามากที่สุด จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.34 รองลงมาเป็นกรุงเทพมหานคร และภาคกลาง จำนวนภาคละ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 ดังตาราง 19

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านยาและสิ่งเสพติดให้โทษ จำนวนตามขอบเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบข่ายพื้นที่ศึกษาวิจัย	ระดับสถานศึกษาวิจัย					รวม	
	ประถม	มัธยมศึกษา	วิทยาลัยครู	วิทยาลัยศึกษา	รวม	จำนวน	ร้อยละ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	3	-	1	4	33.34	
กรุงเทพมหานคร	1	2	-	-	3	25.00	
ภาคกลาง	1	-	1	1	3	25.00	
ภาคเหนือ	1	-	-	-	1	8.33	
ทั่วประเทศ	-	-	-	1	1	8.33	
ภาคตะวันออก	-	-	-	-	0	0.00	
ภาคใต้	-	-	-	-	0	0.00	
รวม	3	5	1	3	12	100.00	

4.7 เนื้อหาด้านโภชนาการ

งานงานวิจัยที่มีเนื้อหาด้านโภชนาการ ตามปี พ.ศ.ที่มีการจัดทำวิจัย ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า เนื้อหาด้านโภชนาการมีจำนวนทั้งหมด 11 เรื่อง โดยมีการศึกษาเรื่องพฤติกรรมสุขภาพของผู้บริโภคมากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 63.64 รองลงมาเป็นเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาโภชนาการ จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.18

สำหรับปีที่มีการศึกษาวิจัยมากที่สุด ได้แก่ ปี พ.ศ.2531 จำนวน 4 เรื่อง รองลงมาได้แก่ ปี พ.ศ.2530 จำนวน 3 เรื่อง ดังตาราง 20

ตาราง 20 ปริมาณงานวิจัยด้านโภชนาการ จำนวนตามปี พ.ศ. ที่จัดทักวิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา ด้านโภชนาการ	ปีที่จัดทักวิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมสุขภาพผู้บริโภค	-	-	-	-	-	-	-	2	3	2	7	63.64
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	18.18
การจัดโปรแกรมควบคุมน้ำหนัก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	9.09
การจัดสุขภาพโภชนาการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	9.09
รวม	0	0	1	0	1	0	0	2	3	4	11	100.00

4.7.1 จำนวนเนื้อหาด้านโภชนาการ ตามขอบเขตพื้นที่ที่มีการศึกษาวิจัย และระดับที่มีการวิจัย จากผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า ระดับที่มีการวิจัยมากที่สุด คือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 5 เรื่อง รองลงมาเป็นมัธยมศึกษา และวิทยาลัยครู จำนวนระดับละ 3 เรื่อง ส่วนเขตพื้นที่ที่มีการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.27 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มีการศึกษาวิจัยในด้านโภชนาการเลย ผลปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 ปริมาณงานวิจัยด้านโภชนาการ จำนวนตามขอบเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบข่ายพื้นที่ศึกษาวิจัย	ระดับการศึกษาวิจัย						รวม	
	ก่อนประถม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	วิทยาลัยครู	จำนวน	ร้อยละ	
กรุงเทพมหานคร	-	1	2	-	1	4	36.37	
ภาคเหนือ	-	2	-	-	1	3	27.27	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	1	-	-	1	2	18.18	
ภาคกลาง	-	-	1	-	-	1	9.09	
ภาคใต้	-	1	-	-	-	1	9.09	
ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	0	0.00	
ภาคตะวันออก	-	-	-	-	-	0	0.00	
รวม	0	5	3	0	3	11	100.00	

4.8 งานวิจัยที่มีเนื้อหาด้านการนิเทศ

จำนวนเนื้อหาของงานวิจัยด้านการนิเทศ ตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย ซึ่งผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า งานวิจัยด้านการนิเทศมีการศึกษาทั้งหมด จำนวน 10 เรื่อง โดยเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศมากที่สุด จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศสุขศึกษา และบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง

หากพิจารณาเป็นปี พ.ศ. พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2526 ไม่มีการทำวิจัยในด้านการนิเทศเลย และเริ่มมีการวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง 2531 โดยในปี พ.ศ. 2530 จะมีงานวิจัยด้านการนิเทศมากที่สุด จำนวน 5 เรื่อง ปี พ.ศ. 2531 จำนวน 2 เรื่อง นอกนั้นจำนวนปีละ 1 เรื่อง ดังตาราง 22

ตาราง 22 ปริมาณงานวิจัยด้านการนี้เทศ จำนวนตามปี พ.ศ. ที่จัดทํากิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา ด้านการนี้เทศ	ปี ที่จัดทํากิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาและความต้องการ การนี้เทศ	-	-	-	-	-	1	1	1	3	2	8	80.00
การบิณยิตังานนี้เทศสยศึกษา บทบาทของศึกษานี้เทศัก	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	10.00
รวม	0	0	0	0	0	1	1	1	5	2	10	100.00

4.8.1 จำนวนเนื้อหางานวิจัยด้านการนิเทศ ตามขอบเขตพื้นที่ที่มีการศึกษาวิจัย และระดับที่มีการศึกษาวิจัย จากผลการรวบรวมข้อมูล พบว่าเนื้อหางานวิจัยด้านการนิเทศมีการศึกษาเพียง 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งระดับมัธยมศึกษา มีการศึกษามากกว่า โดยมีจำนวน 9 เรื่อง ส่วนระดับประถมศึกษามีจำนวนเพียง 2 เรื่อง เขตที่มีการวิจัยด้านการนิเทศมากที่สุดได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ส่วนภาคตะวันออกเฉียงใต้ไม่มี การศึกษาวิจัยด้านนี้เลย ดังตาราง 23

ตาราง 23 ปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ จำนวนตามขอบเขตพื้นที่ และระดับสถานที่ของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบข่ายพื้นที่ที่ศึกษาวิจัย	ระดับที่ศึกษาวิจัย		รวม	
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	-	4	4	36.37
ภาคกลาง	1	1	2	18.18
ทั่วประเทศ	-	2	2	18.18
ภาคเหนือ	-	1	1	9.09
ภาคใต้	-	1	1	9.09
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	-	1	9.09
ภาคตะวันออก	-	-	0	0.00
รวม	2	9	11	100.00

4.9 ขอบข่ายเนื้อหางานวิจัยด้านสวัสดิศึกษาและด้านโครงการสนับสนุน

จำนวนเนื้อหาด้านสวัสดิศึกษา และด้านโครงการสนับสนุนตามปี พ.ศ.ที่มีการศึกษาวิจัย ซึ่งผลการรวบรวม พบว่า

เนื้อหาด้านสวัสดิศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 9 เรื่อง โดยมีการวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-2531 เนื้อหาที่มีการศึกษามากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมสวัสดิภาพ จำนวน 3 เรื่อง ในปี พ.ศ.2531 มีงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษามากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง หมวกนิรภัย พฤติกรรมสวัสดิภาพ และ เครื่องหมายป้องกันอันตราย

เนื้อหาด้านโครงการสนับสนุน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับโครงการที่สนับสนุนงานสุขศึกษาในโรงเรียน จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับโครงการผู้นำนักเรียนผ่านส่งเสริมอนามัย มีมากที่สุด จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.42 นอกจากนี้เป็นโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุข กบฏ และกิจกรรมสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐาน จำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง ดังตาราง 24

ตาราง 24 ปริมาณงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษา และด้านโครงการสนับสนุน จำนวนตามปี พ.ศ.ที่จัดทํากิจ

ขอบข่ายเนื้อหา	ปีจัดทํากิจ										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
สวัสดิศึกษา												
- พกติกรรมสวัสดิภาพ	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	3	17.65
- หมวกนิรภัย	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	11.77
- โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	5.88
- ตัวแปรในการเกิดอุบัติเหตุ	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	5.88
- สวัสดิภาพการเดินเท้า จักรยาน	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	5.88
- เครื่องหมายป้องกันอันตราย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	5.88
โครงการสนับสนุน												
- โครงการผู้นำนักเรียนผ่านส่งเสริม	-	-	-	-	-	1	1	2	1	-	5	29.42
อนามัย												
- โครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุข	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	5.88
- กบส	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	5.88
- กิจกรรมสนับสนุนสาธารณสุขชุมชน	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	5.88
รวม	0	0	0	0	0	2	2	5	3	5	17	100.00

4.9.1 จำนวนเนื้อหาด้านสวัสดิศึกษาและโครงการสนับสนุนตามระดับที่มีการศึกษาวิจัย ซึ่งผลจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า

· ด้านสวัสดิศึกษา มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาจำนวนเท่ากันระดับละ 3 เรื่อง ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 1 เรื่อง ระดับวิทยาลัยพลศึกษา จำนวน 1 เรื่อง และระดับวิทยาลัยครูกับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 เรื่อง

โครงการสนับสนุน มีการศึกษามากใน ระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เรื่อง ส่วนระดับอื่นๆ ไม่มีการศึกษาวิจัยเลย ดังตาราง 25

ตาราง 25 ปริมาณงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษา ด้านโครงการสนับสนุน จำนวนตามระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบข่ายเนื้อหาที่ศึกษาวิจัย	ระดับที่ศึกษาวิจัย					รวม
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	วิทยาลัยพณิชยการ	วิทยาลัยครู & วิทยาลัยพลศึกษา	
สวัสดิศึกษา						
- พดัดกรรมสวัสดิสภาพ	-	1	-	1	-	3
- หมวกกันน็อค (นิรภัย)	-	1	1	-	-	2
- โครงการสวัสดิสภาพในโรงเรียน	-	1	-	-	-	1
- ตัวแปรในการเกิดอุบัติเหตุ	1	-	-	-	-	1
- สวัสดิสภาพการเดินเท้า จักรยาน	1	-	-	-	-	1
- เครื่องป้องกันอันตราย	1	-	-	-	-	1
โครงการสนับสนุน						
- โครงการผู้่นักเรียนผ่านส่งเสริมอนามัย	5	-	-	-	-	5
- โครงการผู้่นักเรียนผ่านส่งเสริมอนามัย	-	1	-	-	-	1
- กปส	1	-	-	-	-	1
- กิจกรรมสนับสนุนสถานสาธารณสุขชุมชน	1	-	-	-	-	1
รวม	10	4	1	1	1	17
						100.00

4.9.2 จำนวนเนื้อหางานวิจัยด้านสวัสดิศึกษา ด้านโครงการสนับสนุน ตามขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษาวิจัย จากผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า เนื้อหาด้านสวัสดิศึกษา มีการศึกษาในกรุงเทพมหานครเกือบทั้งหมด โดยในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 5 เรื่อง ภาคกลาง จำนวน 1 เรื่อง ภาคเหนือ จำนวน 1 เรื่อง ทั่วประเทศ จำนวน 2 เรื่อง ส่วนด้านโครงการสนับสนุน มีการศึกษาวิจัยในภาคกลางมากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง ภาคเหนือ จำนวน 2 เรื่อง กรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทั่วประเทศ จำนวนภาคละ 1 เรื่อง ดังตาราง 26

ตาราง 26 ปริมาณงานวิจัยด้านสวัสดิศึกษา ด้านโครงการสนับสนุน จำนวนตามขอบเขตพื้นที่ที่มีการศึกษาวิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา	ขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย						จำนวน	ร้อยละ
	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ฉันทศึกษา								
- พฤศจิกายนสวัสดิภาพ	1	-	-	-	-	-	3	17.65
- หมวกกันน็อค (นิรภัย)	-	1	1	-	-	-	2	11.77
- โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน	1	-	-	-	-	-	1	5.88
- ตัวบ่งชี้ในการเกิดอุบัติเหตุ	1	-	-	-	-	-	1	5.88
- สวัสดิภาพการเดินเท้า จักรยาน	1	-	-	-	-	-	1	5.88
- เครื่องหมายบ่งชี้กันอันตราย	1	-	-	-	-	-	1	5.88
โครงการสนับสนุน								
- โครงการผู้นำนักเรียนผ่าย	-	2	2	-	-	1	5	29.42
ส่งเสริมอนามัย								
- โครงการผู้นำเยาวชน	-	-	-	-	-	-	1	5.88
สาธารณสุข								
- กบศ	1	-	-	-	-	-	1	5.88
- กิจกรรมสนับสนุนสาธารณสุข	-	1	-	-	-	-	1	5.88
มูลนิธิ								
รวม	6	4	3	0	0	1	17	100.00

4.10 ขอบข่ายเนื้อหาด้านทันตสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ การดำเนินงานสู่ศึกษา การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาคและสรีรวิทยา สุขภาพสิ่งแวดล้อม

จำแนกขอบข่ายเนื้อหาด้านทันตสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ การดำเนินงานสู่ศึกษา การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาคและสรีรวิทยา สุขภาพสิ่งแวดล้อมตามปี พ.ศ.ที่จัดท้าวิจัย ซึ่งผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า

ด้านทันตสุขภาพ มีการศึกษาวิจัยเพียง 7 เรื่อง มีการศึกษาในด้านการจัดโปรแกรมทันตสุขภาพมากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง พฤติกรรมทันตสุขภาพ จำนวน 2 เรื่อง และเกี่ยวกับการสอนในเรื่องทันตสุขภาพ จำนวน 2 เรื่อง

ในช่วงปี พ.ศ.2522-2531 พบว่า ปี พ.ศ.2522, 2523, 2525, 2526 และ 2527 ไม่มีการศึกษาวิจัยด้านทันตสุขภาพเลย ส่วนในปี พ.ศ.2530 มีการวิจัยด้านทันตสุขภาพมากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง นอกนั้น จำนวนปีละ 1 เรื่อง

ด้านสุขภาพจิต มีการศึกษาวิจัยในด้านนี้ จำนวน 5 เรื่อง โดยมีการศึกษาเนื้อหาสุขภาพจิต และการปรับตัวมากที่สุด จำนวน 2 เรื่อง สุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิตครูและรกร่วมเพศ จำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง

สำหรับปี พ.ศ.2529 มีการศึกษาด้านสุขภาพจิต มีจำนวนถึง 4 เรื่อง ปี พ.ศ.2525 จำนวน 1 เรื่อง ปี พ.ศ.นอกจากที่กล่าวมาแล้วไม่มีการศึกษาวิจัยเลย

ด้านโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ พบว่า มีการศึกษาในเนื้อหาการป้องกันโรคติดต่อ จำนวน 2 เรื่อง พยาธิปากขอ จำนวน 1 เรื่อง และเหา จำนวน 1 เรื่อง และพบว่ามีการศึกษาในปี พ.ศ.2527 จำนวน 2 เรื่อง พ.ศ.2529 จำนวน 1 เรื่อง และปี พ.ศ.2530 จำนวน 1 เรื่อง ดังตาราง 27

ตาราง 27 ปริมาณงานวิจัยด้านทันตสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ การตามเฝ้าระวังสุขภาพ การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาค และสรีรวิทยา และสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนที่จัดทำวิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา	ปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
ทันตสุขภาพ												
- การจัดโปรแกรมทันตสุขภาพ	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3	14.27
- พกัฒนาการทันตสุขภาพ	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	9.53
- การเรียนการสอนทันตสุขภาพ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	9.53
สุขภาพจิต												
- สุขภาพจิตและการปรับตัว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	9.53
- สุขภาพจิต : ผลสัมฤทธิ์ทาง	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4.76
การเรียน												
- สุขภาพจิตครู	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	4.76
- รักร่วมเพศ	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4.76
โรคติดต่อ - โรคไม่ติดต่อ												
- การป้องกันโรคติดต่อ	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	9.53
- พยาธิปากขอ	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4.76
- เหา	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4.76
การตามเฝ้าระวังสุขภาพ												
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	9.53

ตาราง 27 (ต่อ)

ขอบข่ายเนื้อหา	ปี พ.ศ. ที่จัดหน่วยรับ										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
บริษัททองประกายแพคเกจจิ้ง & สบประดาษ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4.76
วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4.76
สุภาพสิ่งแวดลอม (สถานตั้งไก่เรด)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4.76
รวม	0	0	1	1	0	2	1	6	5	5	21	100.00

4.10.1 จำนวนข้อข้อย่อยเนื้อหาของงานวิจัยด้านทัศนสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ การดำเนินงานสุขศึกษา บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ภายวิภาค และสรีรวิทยา สิ่งแวดล้อม ตามระดับที่มีการศึกษาวิจัย จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า

ด้านทัศนสุขภาพ มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวนเท่ากัน คือระดับละ 3 เรื่อง วิทยาลัยครู จำนวน 1 เรื่อง ในระดับอื่น ๆ ไม่มีการศึกษา

ด้านสุขภาพจิต จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า งานวิจัยด้านสุขภาพจิตมีจำนวนทั้งสิ้น 5 เรื่อง เป็นงานวิจัยในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ประถมศึกษา จำนวน 1 เรื่อง อาชีวศึกษา จำนวน 1 เรื่อง ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 1 เรื่อง

ด้านโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ พบว่า มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เรื่อง ระดับวิทยาลัยครู จำนวน 1 เรื่อง

ด้านการดำเนินงานสุขศึกษา พบว่า มีการศึกษาเฉพาะในวิทยาลัยพยาบาล และวิทยาลัยสาธารณสุข จำนวนระดับละ 1 เรื่อง

ด้านบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข มีการศึกษาเพียง 1 เรื่อง ซึ่งศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

ด้านภายวิภาคและสรีรวิทยา พบว่า มีการศึกษาเพียง 1 เรื่อง เป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานศึกษาให้เหตุผล) มีการศึกษาเพียง 1 เรื่อง ในระดับอาชีวศึกษา ดังตาราง 28

ตาราง 28 ปริมาณงานวิจัยด้านทัศนสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อ และ โรคไม่ติดต่อ การดำเนินการทางการแพทย์ และสาธารณสุข กายวิภาค และสรีรวิทยา และสุขภาพสิ่งแวดล้อม จำนวนตามระดับสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบข่ายเนื้อหา	ระดับสถานศึกษาวิจัย								รวม
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	วิทยาลัยพณิชยการ	วิทยาลัยครู	วิทยาลัยสงฆ์สงฆ์	มหาวิทยาลัย	วิจัย	
ทัศนสุขภาพ									
- พฤติกรรมทัศนสุขภาพ	2	-	-	-	1	-	-	3	14.27
- การจัดโปรแกรมทัศนสุขภาพ	1	1	-	-	-	-	-	2	9.53
- การเรียนการสอนทัศนสุขภาพ	-	2	-	-	-	-	-	2	9.53
สุขภาพจิต									
- สุขภาพจิตและการปรับตัว	-	1	1	-	-	-	-	2	9.53
- สุขภาพจิต : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	-	-	-	-	-	-	1	4.76
สุขภาพจิตครู	-	-	-	-	-	-	-	1	4.76
กิจกรรมพิเศษ	-	1	-	-	-	-	-	1	4.76
โรคติดต่อ - โรคไม่ติดต่อ									
- การป้องกันโรคติดต่อ	-	1	-	-	1	-	-	2	9.53
- พยาธิปากขอ	1	-	-	-	-	-	-	1	4.76
- เหา	1	-	-	-	-	-	-	1	4.76
การดำเนินงานสุขภาพ	-	-	-	1	-	-	-	2	9.53

ตาราง 28 (ต่อ)

ขอบข่ายเนื้อหา	ระดับที่ศึกษาวิจัย										รวม
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	วิทยาลัยพหุบาล	วิทยาลัยครู	วิทยาลัยสารพัดช่าง	ประกอบวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ		
บริการทางการแพทย์ & อุตสาหกรรม	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	4.76
โดยวิภคตและศิริวิทยา	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.76
สุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานีไก่แดง)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	4.76
รวม	7	7	2	1	2	1	1	1	1	21	100.00

4.10.2 ขอบข่ายเนื้อหาด้านทัศนสุขภาพ สุขภาพจิต โรคติดต่อ และ โรคไม่ติดต่อ การดำเนินงานสุขศึกษา บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กายวิภาคและสรีรวิทยา สุขภาพสิ่งแวดล้อม ตามระดับที่มีการศึกษาวิจัย จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า

ด้านทัศนสุขภาพ มีการศึกษาวิจัยในภาคกลาง จำนวน 2 เรื่อง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ จำนวน 2 เรื่อง นอกนั้นเป็นการศึกษาวิจัยที่ภาคอื่น ๆ จำนวนภาคละ 1 เรื่อง ได้แก่ที่ กรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคใต้

ด้านสุขภาพจิต พบว่า มีการศึกษาวิจัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 เรื่อง ภาคกลาง จำนวน 1 เรื่อง ภาคใต้ จำนวน 1 เรื่อง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ จำนวน 1 เรื่อง

ด้านโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ พบว่ามีการศึกษาวิจัยที่ภาคตะวันออก เชียงเหนือ จำนวน 2 เรื่อง ภาคกลางและภาคใต้ มีการศึกษา จำนวนภาคละ 1 เรื่อง

ด้านการดำเนินงานสุขศึกษา พบว่า มีการศึกษาวิจัยที่ภาคใต้ และที่ภาคกลางกับ ภาคเหนือ จำนวนภาคละ 1 เรื่อง

ด้านบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข พบว่ามีการศึกษาวิจัยที่ภาคตะวันออก เชียงเหนือ จำนวน 1 เรื่อง

ด้านกายวิภาคและสรีรวิทยา พบว่ามีการศึกษาวิจัยเพียง 1 เรื่อง ที่ภาคเหนือ

ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานศึกษา) พบว่ามีการศึกษาวิจัยที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 เรื่อง ดังตาราง 29

ตาราง 29 (ต่อ)

ขอบข่ายเนื้อหา	ขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย								รวม	
	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรุงเทพฯ & ภาคตะวันออก		
บริการทางการแพทย์ & สวัสดิการชุมชน	-	-	-	1	-	-	1	-	1	4.76
กายวิภาคและสรีรวิทยา	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4.76
สุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานตั้งไก่เรด)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4.76
รวม	4	4	2	-	-	4	5	1	21	100.00

ตอนที่ 5 เป็นงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา ในสถานบริการสาธารณสุข จากการรวบรวม ข้อมูลในด้านสถานบริการสาธารณสุข ตามขอบข่ายเนื้อหา ตามปี พ.ศ.ที่ท้าววิจัย พบว่า งานวิจัย ด้านประสิทธิภาพการจัดโปรแกรมสุขศึกษา เพื่อผู้รับบริการ มีจำนวนมากที่สุด 17 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 65.38 รองลงมาเป็นเรื่อง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.54 เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตและพฤติกรรมความเสี่ยงดูทารก จำนวนเนื้อหาละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.69 ส่วนเนื้อหาด้านการวางแผนครอบครัว และยาเสพติด จำนวน เนื้อหาละ 1 เรื่อง ดังตาราง 30

ตาราง 30 ปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับงานสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำแนกตามปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา	ปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษา	-	-	-	-	-	1	2	4	4	6	17	65.38
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	3	11.54
สุขภาพจิต	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	7.69
พฤติกรรมความเสี่ยงสุขภาพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	7.69
การวางแผนครอบครัว	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.85
สภาวะการติดยาเสพติดซ้ำ	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.85
รวม	1	2	0	2	0	1	3	4	5	8	26	100.00

5.1 เนื้อหาของงานวิจัยด้านประสิทธิผลการจัดโปรแกรมสุขศึกษา

จำแนกเนื้อหาของงานวิจัยด้านประสิทธิผลการจัดโปรแกรมสุขศึกษา ตามเนื้อหาที่มีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เนื้อหาในการจัดโปรแกรมสุขศึกษาสำหรับผู้ป่วยนั้น เกี่ยวกับหญิงมีครรภ์ มารดา และทารกมากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.66 รองลงมาเป็นการจัดโปรแกรมสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดและโรคเบาหวาน จำนวนด้านละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.77 ที่เหลือเป็นการศึกษา จำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง ได้แก่ โรคเรื้อน มะเร็งปากมดลูก โรคกระเพาะอาหาร ความดันโลหิตสูง โรคหนองใน โรคเข้าเสื่อม ฯลฯ ดังตาราง 31

ตาราง 31 ปริมาณงานวิจัยด้านประสิทธิภาพการจัดโปรแกรมสุขศึกษา จำนวนตามเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหา	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
หญิงตั้งครรภ์ มารดา ทารก	3	17.66
การบำบัดรักษาเยาเสพติดชั้นก่อนพิษยา	2	11.77
โรคเบาหวาน	2	11.77
โรคเรื้อน	1	5.88
มะเร็งปากมดลูก	1	5.88
โรคกระเพาะอาหาร	1	5.88
ความดันโลหิตสูง	1	5.88
โรคหนองใน	1	5.88
โรคข้อเข่าเสื่อม	1	5.88
ก้อนที่เต้านม	1	5.88
โรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง	1	5.88
วัณโรคปอด	1	5.88
การผ่าตัดหน้าท้องทางนารีเวชกรรม	1	5.88
รวม	17	100.00

5.2 งานสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำแนกตามขอบเขตพื้นที่และตามหน่วย
งานที่ศึกษาวิจัย จากผลการวิจัย พบว่า มีการวิจัยมากที่สุดในโรงพยาบาล ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 17
เรื่อง โดยมีการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 เรื่อง ศึกษาที่ภาคกลาง จำนวน 4 เรื่อง
หน่วยงานที่มีการศึกษาวิจัยรองลงมาได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขตมีการศึกษา จำนวน 3 เรื่อง
โดยเป็นการวิจัยที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 เรื่อง และที่ภาคเหนือ จำนวน 1 เรื่อง
ดังตาราง 32

ตาราง 32 ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำนวนตามเขตพื้นที่วิจัยและหน่วยงานที่ศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ วิจัย	หน่วยงานที่ศึกษา						รวม
	สถานีอนามัย	สถาบันเฉพาะโรค	ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต	สาธารณสุขจังหวัด	โรงพยาบาล	สถานีอนามัย & โรงพยาบาล	
กรุงเทพมหานคร	-	2	-	-	11	1	14
ภาคกลาง	1	-	-	-	4	-	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	-	2	-	-	-	2
ภาคใต้	1	-	-	1	-	-	2
ทั่วประเทศ	-	-	-	-	1	-	1
ภาคเหนือ	-	-	1	-	-	-	1
กรุงเทพฯ และภาคกลาง	-	-	-	-	1	-	1
รวม	2	2	3	1	17	1	26
							100.00

ตอนที่ 6 เป้าหมายวิจัยสาขาวิชาสุศึกษาในขอบเขตสุศึกษาในชุมชน

จากการวิเคราะห์ทั้งงานวิจัยในขอบข่ายสุศึกษาในชุมชน ตามเนื้อหาและตามปีที่จัดทำวิจัย พบว่า เนื้อหาด้านสาธารณสุขมูลฐาน มีการศึกษาวิจัยมากที่สุด จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาเป็นสุศึกษาในบ้าน จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.83 สุศึกษาในสถานที่ราชการ จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.33 ที่เหลือเป็นสุศึกษาในโรงงานและสุศึกษาในสถานเริงรมย์ จำนวนแหล่งละ 1 เรื่อง

ปี พ.ศ.ที่มีการวิจัยในขอบข่ายสุศึกษาชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ปี พ.ศ.2530 และ พ.ศ.2531 โดยมีงานวิจัย จำนวนปีละ 7 เรื่อง รองลงมาในปี พ.ศ.2527 มีงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ผลปรากฏดังตาราง 33

ตาราง 33 ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำแนกตามขอบข่ายเนื้อหา และตามปี พ.ศ.
ที่ทำการวิจัย

ขอบข่ายเนื้อหา	ปี พ.ศ. ที่จัดทำวิจัย										รวม	
	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	จำนวน	ร้อยละ
งานสาธารณสุขมูลฐาน	-	-	-	1	-	3	1	1	3	6	15	62.50
สุขศึกษาในบ้าน	-	-	-	-	1	2	-	1	1	-	5	20.83
สุขศึกษาในสถานที่ ราชการ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	8.33
สุขศึกษาในโรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4.17
สุขศึกษาในสถาน เรingers	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4.17
รวม	-	-	-	1	1	5	1	2	7	7	24	100.00

6.1 เป็นการจำแนกงานสุขศึกษาในชุมชน ตามขอบข่ายเนื้อหาที่มีการศึกษาวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า งานสาธารณสุขมูลฐานมีจำนวนมากที่สุด ถึง 15 เรื่อง รองลงมาเป็นสุขศึกษาในบ้าน จำนวน 5 เรื่อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับเจตคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษา บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ การรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขบัญญัติ ความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพได้ภัยก่อนเรียน และอิทธิพลของครอบครัวต่อบริโภคนิสัย จำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง สำหรับสุขศึกษาในสถานที่ราชการมีงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง เกี่ยวกับการงดสูบบุหรี่ และความต้องการด้านสุขภาพ ซึ่งมีจำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง ส่วนด้าน ๆ อื่น มีจำนวนเนื้อหาละ 1 เรื่อง ดังตาราง 34

ตาราง 34 ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำแนกตามเรื่องที่ใช้ในการวิจัย

เรื่องที่มีการศึกษารวิจัย	จำนวน	
	จำนวน	ร้อยละ
งานสาธารณสุขมูลฐาน	15	62.50
<u>สุขศึกษาในบ้าน</u>		
- เจตคติของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษา	1	4.17
- บทบาทของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ	1	4.17
- การรับรู้ของผู้ปกครอง เกี่ยวกับสุขบัญญัติ	1	4.17
- ความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียน	1	4.17
- อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อบริโภคนิสัยของนักเรียน	1	4.17
<u>สุขศึกษาในโรงงาน</u>		
- การใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	1	4.17
<u>การสอนสุขศึกษาในสถานที่ราชการ</u>		
- การจัดโปรแกรมงดสูบบุหรี่	1	4.17
- ความต้องการด้านสุขภาพ	1	4.17
สุขศึกษาในสถานเริงรมย์	1	4.17
รวม	24	100.00

6.1.1 งานสาธารณสุขุมูลฐาน

จำแนกงานสาธารณสุขุมูลฐานตามหัวเรื่องที่มีการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีการวิจัยด้านประสิทธิผลการให้สุขศึกษา จำนวนมากที่สุด 8 เรื่อง ซึ่งวิธีที่นิยมใช้ในการให้สุขศึกษาได้แก่ การใช้แรงสนับสนุนทางสังคม จำนวน 3 เรื่อง รองลงมาเป็นวิธีการใช้หอกระจายข่าวสาร จำนวน 2 เรื่อง ส่วนเรื่องอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 35

ตาราง 35 ปริมาณงานวิจัยด้านสาธารณสุขมูลฐาน จำแนกตามชื่อเรื่องที่ใช้ในการวิจัย

เรื่องที่มีการศึกษารวิจัย	จำนวน
ประสิทธิผลการให้สุศึกษา โดยใช้วิธีการต่าง ๆ	-
- หอกระจายข่าวสาร	2
- ใช้แรงสนับสนุนทางสังคม	3
- ใช้บุคคลกลุ่มอ้างอิงพื้นฐาน	1
- การนิเทศ	1
- การใช้สื่อประสม	1
ผลการปฏิบัติงานหลังผ่านการอบรม	2
ประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน	1
เจตคติต่องานสาธารณสุขมูลฐาน	1
การยอมรับและปฏิเสธ ดีดีที	1
ความตั้งใจในการรับบริการทพหมัน	1
การปฏิบัติด้านอนามัยแม่และ เด็ก	1
รวม	15

จากการรวบรวมเนื้อหาที่เข้ามาใช้วิจัยในด้านสาธารณสุขมูลฐานนั้น พบว่า เรื่องการให้
ภูมิคุ้มกัน และป้องกันโรคติดต่อมากที่สุด จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมา ได้แก่
เรื่องน้ำสะอาดและการสุขาภิบาล เรื่องอนามัยแม่และเด็ก มีจำนวนเนื้อหาละ 6 เรื่อง คิดเป็น
ร้อยละ 18.18 อันดับที่ 3 ได้แก่ เรื่องโภชนาการ มีจำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.12
ดังตาราง 36

ตาราง 36 ปริมาณงานวิจัยด้านสาธารณสุขมูลฐาน จำนวนตามเนื้อหาที่มีการศึกษารวิจัย

เรื่องที่มีการศึกษารวิจัย	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
การให้ภูมิคุ้มกันและป้องกันโรคติดต่อ	9	27.27
น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล (ล้าง, ชยะ)	6	18.18
อนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว	6	18.18
โภชนาการ	4	12.12
การพัฒนาสาธารณสุข	2	6.06
หอกระจายข่าวสาร	2	6.06
การรักษาพยาบาลง่าย ๆ	1	3.03
ยาที่จำเป็นไว้ใช้ยามฉุกเฉิน	1	3.03
โรคประจำถิ่น	1	3.03
บัตรสุขภาพ	1	3.03
รวม	33	100.00

6.2 งานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน

จำนวนงานสุขศึกษาในชุมชน ตามขอบเขตพื้นที่ในการทำวิจัย และตามหน่วยงานที่ศึกษา พบว่า สุขศึกษาในระดับตำบล/หมู่บ้าน มีการศึกษามากที่สุด 15 เรื่อง โดยศึกษามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ภาคละ 6 เรื่อง รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 3 เรื่อง ส่วนสุขศึกษาในบ้านจะมีการศึกษาเป็นอันดับรองลงมา มีจำนวน 5 เรื่อง โดยเป็นการศึกษาที่ภาคกลาง 2 เรื่อง ดังตาราง 37

ตาราง 37 ปริมาณงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน จำแนกตามหน่วยงานที่ศึกษา และตามขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ขอบเขตพื้นที่	หน่วยงานที่ศึกษา					รวม
	ตำบล/หมู่บ้าน	บ้าน	โรงงาน	สถานเริงรมย์	สถานที่ราชการ	
ภาคกลาง	6	2	1	-	1	10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6	1	-	-	-	7
ภาคเหนือ	3	-	-	-	1	4
กรุงเทพมหานคร	-	1	-	-	-	1
ภาคใต้	-	1	-	-	-	1
ภาคตะวันออก	-	-	-	1	-	1
ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-
รวม	15	5	1	1	2	24

ตอนที่ 7 การสรุปผลของงานวิจัย สาขาวิชาสุศึกษา

ในตอนที่ 7 เป็นการสรุปผลของงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา โดยผู้วิจัยจะสรุปเฉพาะในส่วนที่สำคัญอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป โดยจะไม่เจาะจงเป็นรายบุคคลหรือตามรายชื่อของงานวิจัย ลำดับขั้นการสรุปเนื้อหา จะเรียงตามขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการสรุปผลงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา ตามขอบเขตสุศึกษาในสถานศึกษา จากการเสนอข้อมูลด้านสุศึกษาในสถานศึกษามาแล้ว พบว่า มีเนื้อหาของงานวิจัยหลายด้าน ซึ่งในการสรุปผลการวิจัยในบทนี้ จะเสนอตามแนวเนื้อหาของงานวิจัยด้านสุศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าว ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านโครงการสุขภาพในโรงเรียน จากการวิเคราะห์ผลของงานวิจัยด้านโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งมีการศึกษาพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน จากจำนวนงานวิจัยทั้งหมด 11 เรื่อง ผลการสรุป คือ

1. โรงเรียนในแต่ละระดับ แต่ละขนาด แต่ละท้องถิ่น จะมีสภาพปัญหาด้านการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

2. การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ทุกระดับการศึกษาอยู่ในสภาพที่ไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควรเกือบทุกด้าน ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการขาดงบประมาณ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดความร่วมมือจากครูและนักเรียน เนื่องจากไม่ตระหนักถึงความสำคัญ ของงานสุศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารไม่เข้าใจงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน และไม่เห็นความสำคัญของการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน

3. ผู้บริหารมีความคาดหวังในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะทุกด้าน แต่การปฏิบัติจริงหาได้น้อยมาก สิ่งที่ผู้บริหารคาดหวังให้มีคือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ด้านการบริการสุขภาพ ด้านการเรียนการสอนสุศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนบ้านและชุมชน การประเมินโครงการสุขภาพในโรงเรียน และด้านการวางแผนโครงการสุขภาพในโรงเรียน แต่ที่ปฏิบัติได้จริง มี 2 ด้าน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และการบริการสุขภาพ

1.1 ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน

การบริการสุขภาพในโรงเรียน จากการสรุปผลของงานวิจัยจากงานวิจัย จำนวน 10 เรื่อง พบว่า ยังอยู่ในระดับที่ไม่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจาก

1. ผู้บริหารไม่เข้าใจเกี่ยวกับงานด้านบริการสุขภาพ
2. ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบโดยตรง และบุคลากรที่มีอยู่จะมีงานอื่นอีกมากมาย
3. พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ การขาดบัตรบันทึกสุขภาพ ขาดการตรวจสุขภาพ โดยครูและแพทย์ การทดสอบสายตา การได้ยิน การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ขาดอุปกรณ์และยารักษาโรคที่ไว้ใช้ในโรงพยาบาล
4. สำหรับระดับวิทยาลัยครู และวิทยาลัยพลศึกษานั้นพบว่า มีปัญหาในด้านการป้องกันโรคและการป้องกันอุบัติเหตุมากที่สุด

1.2 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สรุปผลการวิจัยจากจำนวนงานวิจัย 4 เรื่อง พบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เป็นด้านที่ผู้บริหารสนใจมากกว่าด้านอื่น ๆ แต่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านอาคารเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอ
2. แสงสว่างและการระบายอากาศไม่ดีพอ
3. ส้วมและที่ถ่ายปัสสาวะชายหญิง ไม่เพียงพอ
4. น้ำดื่มไม่เพียงพอและไม่ถูกสุขลักษณะ
5. โรงอาหารไม่เพียงพอ

1.3 ด้านบทบาทของบุคลากรที่สนับสนุนงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

จากการสรุปผลของงานวิจัยจากผลงานวิจัย จำนวน 7 เรื่อง พบว่า มีการศึกษา

บทบาทครูอนามัยโรงเรียน บทบาทครูสุขศึกษา บทบาทครูพลศึกษา และบทบาทครูประจำชั้น ซึ่งบทบาทที่รวบรวมได้จากผลงานวิจัย มีดังนี้

1. บทบาทในด้านการจัดสิ่งแวดล้อม
2. บทบาทในด้านการจัดบริการสุขภาพ
3. บทบาทในด้านการสอนสุขศึกษา

ครูอนามัยโรงเรียนจะมีบทบาทด้านการจัดบริการสุขภาพมากที่สุด ครูสุขศึกษามีบทบาทต่อการเรียนการสอนสุขศึกษามากที่สุด ครูพลศึกษามีบทบาทต่อด้านจัดสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการจัดบริการสุขภาพ

นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการตำแหน่งครูอนามัยโรงเรียนโดยเฉพาะ ซึ่งแยกจากครูสุขศึกษา และตำแหน่งครูอนามัยโรงเรียน คาร์มาจากผู้จบสาขาพยาบาลมากที่สุด

1.5 ด้านโครงการอาหารกลางวัน

จากผลของงานวิจัยที่สรุปได้จากงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีปัญหาด้านโภชนาการ เป็นอย่างมาก การจัดโครงการอาหารกลางวันช่วยให้เด็กเรียนมีอาหารรับประทาน แต่สภาพการจัดยังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากการขาดงบประมาณ ขาดสถานที่ขาดอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน และที่สำคัญคือขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยแยกโครงการอาหารกลางวันออกจากงานด้านบริการสุขภาพในโรงเรียน เพราะเห็นว่าโครงการอาหารกลางวันมีลักษณะงานเฉพาะตัว และควรเน้นให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีโครงการนี้

2. ด้านหลักสูตรสุขศึกษา

จากการสรุปผลของงานวิจัยด้านหลักสูตรสุขศึกษาและการเรียนการสอนสุขศึกษา

จากงานวิจัย จำนวนทั้งหมด 34 เรื่อง ซึ่งแยกตามเนื้อหาต่าง ๆ ได้ผลสรุป ดังนี้

- 2.1 ครูผู้ศึกษาและผู้บริหารให้ความเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว
- 2.2 ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร จะมีปัญหาน้อยมาก เพราะผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ให้ความเห็นว่าเหมาะสมแล้ว สามารถที่จะปฏิบัติให้บรรลุผลได้
- 2.3 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งพบว่า ผู้บริหารไม่เห็นด้วยในการที่จะได้ วิชาสุขศึกษาเป็นวิชาบังคับ และ เห็นด้วยว่าวิชาสุขศึกษามีจำนวนหน่วยกิตน้อยเกินไป
- 2.4 ด้านเนื้อหาวิชาสุขศึกษา ผลการวิจัยที่รวบรวมได้พบว่า เนื้อหาส่วนมากเป็น เนื้อหาที่ส่งเสริมด้านความรู้ ทักษะดี มาก แต่ไม่ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สุขภาพ เนื้อหาที่นักเรียนสนใจมากที่สุด ได้แก่ สุขภาพจิต การระวังรักษาสุขภาพร่างกาย เพลิดเพลิน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนต้องการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการปรับตัวของวัยรุ่น ส่วนเรื่องที่นักเรียน สนใจน้อยมาก คือ เรื่อง ยาเสพติด
- 2.5 ด้านการนำหลักสูตรวิชาสุขศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีการนำประสบการณ์ไปใช้ เป็นครั้งคราว ส่วนเรื่องที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันเลย คือ เรื่องการหย่าขาด การนัดหัวใจ ทั้งนี้เพราะขาดทักษะ (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)
- 2.6 ด้านการวัดและประเมินผลสุขศึกษา จากการสรุปผลงานวิจัย พบว่า ยังมีปัญหา มากสำหรับครูผู้ศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ขาดคู่มือในการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดอุปกรณ์ในการทดสอบปฏิบัติ ในบางบทเรียน ขาดความรู้ในการสร้างแนวทดสอบด้านเจตคติ ขาดการรวบรวมข้อสอบ ขาดการ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)
- 2.7 ด้านสมรรถนะด้านการสอนของครูผู้ศึกษา จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยจาก งานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง พบว่า มีการศึกษาสมรรถนะด้านการสอนของครู 4 ด้าน ดังนี้
  1. สมรรถนะด้านการสอน ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหา การวางแผนและเตรียมการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน การประเมินผล
  2. สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์
  3. สมรรถนะด้านการบริการสุขภาพ
  4. สมรรถนะด้านการจัดสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังพบว่า การสอนสุขศึกษาที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จนั้น เนื่องมาจาก ชาติครูที่มีคุณวุฒิทางสุขศึกษาโดยตรง

2.8 ด้านพฤติกรรมการสอนของครูสุขศึกษา การสรุปผลงานวิจัยจากงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง พบว่า ครูสุขศึกษามีการใช้พฤติกรรมด้านต่าง ๆ เหล่านี้มากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านการพูด การใช้ภาษา ด้านแรงจูงใจ และการเสริมแรงทางการเรียน ด้านวินัยและการควบคุมชั้นเรียน ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ใช้ น้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

2.9 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา จากการสรุปผลงานวิจัยจากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง พบว่า ครูสุขศึกษา มีความพอใจมากในด้านต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา
2. การยอมรับนับถือ
3. ความมั่นคง ปลอดภัย ในการปฏิบัติงาน
4. ความรับผิดชอบ
5. ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
6. ลักษณะของงาน
7. ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน
8. นโยบายและการบริหาร
9. สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ส่วนด้านที่ครูสุขศึกษา มีความพอใจน้อยที่สุดได้แก่

1. เงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล
2. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2.10 ด้านหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข จากการสรุปผลงานวิจัยจากงานวิจัย จำนวน 2 เรื่อง พบว่า มีปัญหาด้านคู่มือการสอน และหนังสือแบบเรียน

3. ด้านเพศศึกษา จากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยด้านเพศศึกษา จากงานวิจัย จำนวน 16 เรื่อง พบว่า ผู้บริหารเห็นด้วยกับการให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน สำหรับความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อเรื่องเพศในทางบวก โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับชายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การวางตัวต่อเพศตรงข้าม
2. การสมรส
3. การวางแผนครอบครัว
4. ด้านสุขบัญญัติในเรื่องเพศ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง
6. การระบายอารมณ์ทางเพศ

ส่วนความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน คือ เรื่องการเลือกคู่ครอง นอกจากนี้ ผลการวิจัยด้านเพศศึกษา ยังพบว่า การเลือกคู่ครองของนักศึกษาที่โสด จะเลือกคู่ครองที่มีความประพฤติดี นิสัยดี เข้าใจซึ่งกันและกัน ระดับการศึกษาสูง ส่วนผู้ที่แต่งงานแล้ว จะเลือกคู่ครองโดยพิจารณาคนที่มีความรักความเข้าใจซึ่งกันและกันก่อน และตามด้วยความประพฤติดี นิสัยดี รสนิยมและความสนใจตรงกัน

สำหรับแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษา พบว่า นักเรียนได้รับความรู้จากแหล่งต่อไปนี้

1. หนังสือ, สิ่งพิมพ์อื่น ๆ (มากที่สุด)
2. ครู-อาจารย์
3. เพื่อน
4. ภาพยนตร์
5. โทรทัศน์
6. วิทยุทัศน์
7. หนังสือพิมพ์
8. แพทย์
9. บิดาและมารดา

10. แผ่นกาพโซซนา

11. วิทยุ

12. ญาติพี่น้อง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่า นักเรียนมี เจตคติต่อเรื่องนี้ดี แต่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในต่ำ โดยเฉพาะ โรคเอดส์ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันนักเรียนก็ยังมีความรู้ในชั้นต่ำ

4. ด้านยาเสพติด จากการวิเคราะห์ผลของงานวิจัย จากงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ผลการสรุป พบว่า

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดยังไม่ค่อยดี ส่วนเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในเกณฑ์ดี ผู้บริการมีความเห็นด้วยกับโครงการป้องกันยาเสพติด เพราะตระหนักถึงความเสียหายและควรมีบทลงโทษผู้ผลิตยาเสพติดถึงขั้นประหารชีวิต

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเหล่านี้อยู่ในเกณฑ์ไม่ค่อยดีได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน กัญชา เหล้าแห้ง แอมเฟตามีน ยานอนหลับ ทินเนอร์ และใบกระท่อม แต่ แอลกอฮอล์ นักเรียนไม่รู้จักเลย ส่วนในแง่ของโทษและพิษภัยของยาเสพติดนักเรียนมีความรู้และ เจตคติอยู่ในเกณฑ์ดี

จากผลของงานวิจัย พบว่า แหล่งความรู้ เรื่องยาเสพติดนั้น นักเรียนได้รับจากโรงเรียน หนังสือและสิ่งพิมพ์ เพื่อน นิตยสารการ วิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งนักเรียนต้องการได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดเพิ่มโดยให้เพิ่มเติมในหลักสูตร

นักเรียนที่เคยติดยาเสพติด ให้ความเห็นว่า ครูและผู้ปกครองรู้เรื่องยาเสพติดของตนเองน้อยมาก และการติดยาเสพติดของตัวเองนั้น มาจากมีปัญหาส่วนตัว เพื่อนชักชวน ตลอดจนจิตใจจรสชาติของยาเสพติด ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยติดยาเสพติดให้เหตุผลว่ากลัวโทษอันตรายของยาเสพติด และเห็นแก่พ่อแม่พี่น้อง และผู้ที่ติดยาเสพติดครั้งแรกให้เหตุผลว่า อยากทดลองใช้ ใช้แก้ปัญหาดตนเอง เพื่อนชักชวน

แหล่งยาเสพติดของนักเรียน นักเรียนได้ยาเสพติดมาจากเพื่อน นักเรียนมีเสพติดบ้านตนเอง ที่บ้านเพื่อน และในสถานศึกษา

4.1 การไช้ยา (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)

นักเรียนมีความรู้ เกี่ยวกับความหมายของสมุนไพร วันหมดอายุของยา การปฏิบัติตนในการไช้ยาเป็นอย่างดี ส่วนในด้านที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาอยู่ในชั้นต่ำ ได้แก่ การไช้ยาชุด ยาแก้ปวด ผลของการกินยานอนหลับมาก และการไช้ยาปฏิชีวนะ

ด้านเจตคติ พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องเกี่ยวกับการซื้อยามารักษาโรคด้วยตนเอง ผลเสียของยาหมดอายุ และความไม่ปลอดภัยในการหยิบยาใช้เอง ส่วนเจตคติที่ไม่ถูกต้องของนักเรียน ได้แก่ การชอบนำตัวอย่างยาไปซื้อยาจากร้านขายยา มีความเชื่อว่ายานี้คิดดีกว่า ยารับประทาน และเชื่อว่ายาแผนโบราณมีคุณภาพดีกว่าแผนปัจจุบัน

ด้านปฏิบัติ เกี่ยวกับการไช้ยาส่วนมากถูกต้องดี ได้แก่ ไม่รับประทานยาเกินปริมาณที่แพทย์สั่ง เพื่อต้องการให้หายเร็ว ไม่ไช้ยาลดความอ้วน ไม่ไช้ยาแก้ปวดหรือเครื่องคั้นบารุงกำลัง ไม่ไช้ยาผ่อนคลายความตึงเครียด

5. ด้านโภชนาการ

ผลงานวิจัยด้านโภชนาการที่ได้วิเคราะห์ และสรุปจากงานวิจัย จำนวน 7 เรื่อง พบว่า นักเรียนมีเจตคติและการปฏิบัติทางโภชนาการอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนในด้านความรู้ทางโภชนาการยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร สำหรับความเชื่อที่ผิดด้านโภชนาการจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

5.1 ในด้านบริโภคนิสัย พบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัย โดยพบว่านักเรียนที่ถูกเลี้ยงจากรอบครัวประชาธิปไตยมีบริโภคนิสัยดีที่สุดในเรื่องของการเลี้ยงแบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าครอบครัวขนาดเล็กมีการบริโภคนิสัยดีที่สุดใน

6. ด้านสวัสดิศึกษา จากการผลิตผลงานวิจัย จากงานวิจัย จำนวน 9 เรื่อง พบว่า

ผู้ที่เรียนสวัสดิศึกษาจะมีเจตคติด้านความปลอดภัยดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน สำหรับโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนนั้น ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำของอนุกรรมการสุขศึกษาสายการศึกษา ในคณะกรรมการสุขศึกษาแห่งชาติ

สำหรับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะเกิดกับนักเรียนชั้น ป.3-ป.4 มากกว่า ป.5-ป.6 โดยเด็กชายประสบอุบัติเหตุมากกว่าเด็กหญิง ฤดูที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดได้แก่ ฤดูฝน เป็น

ช่วงเวลาพักกลางวันมากกว่าช่วงอื่น ๆ สถานที่ที่เกิดอุบัติเหตุมาก ได้แก่ ในสนาม ชนิดของอุบัติเหตุ ได้แก่ การหกล้มและตกจากที่สูง ซึ่งสาเหตุมาจากนิสัยไม่ปลอดภัยของนักเรียน การบาดเจ็บที่ได้รับนั้นมีแผลถลอก แผลฉีกขาด กล้ามเนื้อช้ำช้ำ ความรุนแรงของอุบัติเหตุมีตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อย ถึงพิการชั่วคราว

สำหรับการใช้หมวกกันน็อคหรือหมวกนิรภัย พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการใช้ แต่ปริมาณการใช้ไม่เพิ่มขึ้นภายหลังมีการจัดโปรแกรมสุขศึกษาเกี่ยวกับเครื่องป้องกันอันตราย

7. ด้านทัศนสุขภาพ จากการสุ่มงานวิจัย จำนวน 7 เรื่อง พบว่า

นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีความรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ปัญหาด้านทัศนสุขภาพที่พบมากที่สุด ได้แก่ โรคพิษสุนัขบ้า โรคปริทนต์ หรือเห็บกิ้งก่าเสบเล็กน้อย การจัดโปรแกรมทัศนสุขภาพช่วยให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนสุขภาพดีขึ้น

8. ด้านการนิเทศ ในการทบทวนวิจัยเกี่ยวกับด้านการนิเทศ ผู้วิจัยจะศึกษาเป็นรายด้าน ซึ่งผู้วิจัยขอสรุปผลงานวิจัย จากงานวิจัย จำนวน 10 เรื่อง แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

8.1 การนิเทศด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า มีการนิเทศด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านบริหารทั่วไป
2. ห้องพิเศษ และอาคารประกอบ
3. น้ำดื่ม น้ำใช้ และการระบายน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอย
4. ล້วมและที่ปัสสาวะ
5. การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต

จะเห็นว่าโรงเรียนต้องการการนิเทศด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ และสิ่งที่โรงเรียนต้องการการนิเทศเพิ่มเป็นพิเศษ คือ การนิเทศด้านการใช้เครื่องดับเพลิง

8.2 นิเทศด้านการสอนสุขศึกษา

ด้านการสอนยังมีปัญหา มาก จึงทำให้ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาต้องการการนิเทศด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการใช้หลักสูตร คู่มือครู และนิเทศด้านเนื้อหาวิชา
2. ด้านการสอน โดยต้องการการนิเทศเกี่ยวกับวิธีสอน เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้ นอกจากนี้ต้องการการนิเทศด้านการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ด้านการเตรียมการสอน สื่อการสอน การสร้างข้อสอบ และการวิเคราะห์ข้อสอบ
3. นอกจากนี้ ครูสุขศึกษายังต้องการการนิเทศ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะคุณสมบัติของผู้ให้การนิเทศ และการจัดการนิเทศ

8.3 การนิเทศด้านการบริการสุขภาพ

เป็นด้านที่ต้องการการนิเทศมาก ในเรื่องต่อไปนี้

1. การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ
2. การวางแผนงานบริการสุขภาพ
3. การส่งเสริมโภชนาการ
4. ต้องการนิเทศการให้ความรู้ และทักษะ ในการปฐมพยาบาล
5. การจัดห้องพยาบาล
6. การแนะแนวสุขภาพ
7. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
8. การประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อพัฒนาสุขภาพ
9. การบริการตรวจสุขภาพโดยแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

8.4 ศึกษานิเทศก์ จากการรวบรวมผลงานวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์มีปัญหากับเวลาในการนิเทศก์ เนื่องจากศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมาก หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กว้างเกินไป การสนับสนุนงบประมาณน้อย โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายจะจัดกระจายห่างไกล

ทำให้ไม่สามารถออกเยี่ยมโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง

9. โครงการสนับสนุนงานผู้ศึกษาในโรงเรียน โครงการสนับสนุนงานผู้ศึกษาในโรงเรียน มีการวิจัยทั้งหมด 8 เรื่อง สรุปผลได้ดังนี้

9.1 โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย และโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ยังมีปัญหาในด้านต่อไปนี้

1. ปัญหาการนับเขตติดตามผล และประเมินผล
2. ปัญหาการวางแผนจัดดำเนินงาน
3. ปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการ
4. ปัญหาในการคัดเลือกผู้นำเยาวชนฯ
5. ปัญหาการสนับสนุนทรัพยากร
6. ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนส่งเสริมอนามัยและการปฏิบัติงานของ

ผู้นำเยาวชนสาธารณสุข

9.2 การประเมินบริษัท กปฐ. ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสามารถที่จะปฏิบัติตามเกณฑ์ปฏิบัติขั้นพื้นฐาน 8 ข้อ ได้ จนบรรลุผลตามเป้าหมาย

9.3 กิจกรรมสุขศึกษาสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐาน

กิจกรรมสุขศึกษาที่สนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานมี จำนวน 10 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การสอนสุขศึกษา
2. การโภชนาการ
3. การรักษาพยาบาล
4. การจัดยาที่จำเป็น
5. การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและน้ำสะอาด
6. งานทันตสาธารณสุข
7. การส่งเสริมสุขภาพจิต

8. การอนามัยแม่และ เด็กและการวางแผนครอบครัว
9. การป้องกันโรคและความคุ้มครองโรคในท้องถิ่น
10. การสร้างภูมิคุ้มกันโรค

จากกิจกรรมสุขศึกษา 10 เรื่อง ดังกล่าว ผลสรุปของงานวิจัยพบว่า ครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความเห็นว่าสำคัญเหมือนกัน 2 เรื่อง คือ การป้องกันโรคและความคุ้มครองโรคในท้องถิ่น การสร้างภูมิคุ้มกันโรค เพราะการร่วมมือและประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตลอด จนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องเหล่านี้ได้

ส่วนที่เหลือ 8 เรื่อง ครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความคิดเห็นแตกต่างกันและ เรื่องที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ เรื่องการสอนสุขศึกษา โดยครูสุขศึกษาเห็นว่าสำคัญมาก เพราะช่วยแก้ปัญหาสาธารณสุขได้ แต่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเห็นว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรสุขศึกษาให้สอดคล้อง และเหมาะสมกว่านี้

10. ด้านสุขภาพจิต ผลของงานวิจัยด้านสุขภาพจิต พบว่า การมีสุขภาพจิตดีมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา สำหรับปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนชายและหญิงที่มีตรงกัน 2 ด้าน คือ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น และกลัวโดยไม่มีเหตุผล ส่วนด้านการปรับตัว พบว่านักเรียนชายและหญิง มีปัญหาามากที่สุดในด้านการปรับตัวทางการเรียน ด้านอนาคตและอาชีพ และการศึกษา และการปรับตัวทางอารมณ์ และเรื่องส่วนตัว (จากงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง)

11. ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานคิสโก้) เป็นการสรุปจากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง พบว่า นักเรียนที่ไปเที่ยวครั้งแรกอายุเฉลี่ยประมาณ 15.6 โดยไปประมาณเดือนละ 1 ครั้ง ที่ไปเที่ยวเพราะอยากหาประสบการณ์รวมทั้งเพื่อนชวนให้ไป การไปเที่ยวส่วนมากพ่อแม่ไม่ทราบ การไปเที่ยวสถานคิสโก้เป็นเพราะอยากเดินรา อยากพักผ่อน มากกว่าความรู้สึกอื่น ๆ

การเลิกไปสถานคิสโก้ พบว่า นักเรียนทราบว่าอันตรายต่อสุขภาพ ส่วนผู้ที่ไม่เคยไปเที่ยวเลย เพราะมีความคิดว่าสิ้นเปลืองเงิน ผู้ปกครองห้าม และไม่ชอบเที่ยว

ส่วนที่ 2 เป็นการสรุปผลของงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษาในขอบเขตสุศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข

จากงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษาในขอบเขตสุศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข มีจำนวนงานวิจัยทั้งสิ้น 26 เรื่อง ซึ่งเนื้อหาการวิจัยทั้งหมด เกี่ยวกับการจัดโปรแกรมสุศึกษาในเรื่องโรคต่างๆ มีจำนวนถึง 17 เรื่อง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า

มีการจัดโปรแกรมสุศึกษาในเรื่องเหล่านี้ได้แก่ โรคเรื้อน โรคมะเร็งปากมดลูก โรคเบาหวาน โรคกระเพาะอาหาร ความดันโลหิตสูง โรคหนองใน โรคข้อเข่าเสื่อม ก้อนที่เต้านม โรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง การผ่าตัดหน้าท้องทางนารีเวชกรรม ได้ผลดีกว่าก่อนการจัดโปรแกรมในทุก ๆ เรื่อง โดยผู้ป่วยของโรคต่าง ๆ มีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติดีขึ้น และถูกต้องกว่าก่อนได้รับการสอนสุศึกษาโดยการจัดโปรแกรม

ด้านการรับบริการการวางแผนครอบครัว ระหว่างของรัฐและเอกชน ผลงานการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการการวางแผนครอบครัวส่วนมากมารับบริการเพราะความสะดวก และใกล้บ้าน ผู้รับบริการจากหน่วยงานเอกชนให้เหตุผลในการไม่ไปรับบริการจากหน่วยงานของรัฐ เพราะให้เหตุผลว่า ยามีคคุมกำเนิดของหน่วยงานของรัฐรับประทานแล้วมีอาการแพ้ และมีอาการข้างเคียงเกิดขึ้นมาก และผู้รับบริการจากหน่วยงานของรัฐให้เหตุผลว่า การไม่ไปรับบริการจากหน่วยงานเอกชน เพราะราคาแพง ทำให้สิ้นเปลืองเงิน (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)

สภาวะการติดยาเสพติดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ป่วยมีอายุเฉลี่ย 29 ปี ส่วนใหญ่เป็นโสด มีการศึกษาค่าว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีอาชีพลูกจ้าง เป็นผู้ที่ทำงานทุกวัน มีรายได้ประจำเฉลี่ย 2,351.81 บาทต่อเดือน และใช้ในการเสพยาเสพติด 99.50 บาทต่อวัน ปริมาณยาเสพติดที่ใช้ต่อวันเฉลี่ย 280.33 มิลลิกรัม ผู้ป่วยส่วนมากมีเพื่อนสนิทที่ติดยาเสพติดอยู่ในละแวกบ้านเดียวกัน บริเวณที่อาศัยเป็นแหล่งค้ายาเสพติดร้อยละ 36.60 การติดยาของผู้ป่วยครั้งแรกเกิดจากการอยากทดลอง เพื่อนแนะนำชักชวน และการติดยาเสพติดซ้ำ เกิดจากเพื่อนชักชวนและมีเรื่องไม่สบายใจ (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)

ส่วนที่ 3 เป็นการสรุปผลของงานวิจัย สาขาวิชาสุขศึกษาในขอบเขตสุขศึกษาในชุมชน ซึ่งมีจำนวนงานวิจัยทั้งหมด 24 เรื่อง ผลงานวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สุขศึกษาในบ้าน เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน ซึ่งมีการวิจัยทั้งหมด 5 เรื่อง พบว่า

บิดาหรือมารดาที่มีระดับการศึกษา ฐานะทางครอบครัว จำนวนบุตรและสถานภาพการทำงานที่ต่างกัน มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนในด้านโภชนาการและด้านบริโภคนิยม นอกจากนี้ยังพบว่า มารดาที่นับถือศาสนาต่างกัน (พุทธและมุสลิม) มีความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียนแตกต่างกันด้วย

สำหรับความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของผู้ปกครองที่มีต่อสุขภาพนักเรียน พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดเกี่ยวกับสุขปฏิบัติของนักเรียน เรื่องยาเสพติดให้โทษ และพบว่าสุขปฏิบัติของนักเรียนที่สอดคล้อง และตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. สุขภาพผู้บริโภคน
2. สิ่งเสพติดให้โทษ
3. สุขภาพจิต
4. สุขากีฬาส่งแวดล้อม
5. การปฐมพยาบาล
6. โรคติดต่อ
7. สุขภาพส่วนบุคคล
8. โภชนาการ
9. สวัสดิศึกษา

ส่วนสุขปฏิบัติของนักเรียนที่ไม่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองมากที่สุดได้แก่ เรื่องต่อไปนี้คือ

1. เพศศึกษา

2. โรคไม่ติดต่อ

3. การรับบริการสาธารณสุขและการแพทย์

สำหรับการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญาถึงระดับปริญญา มีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้านสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาค่ำ

สุขศึกษาในโรงงาน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาประสิทธิภาพของการให้สุขศึกษาแก่คนงาน โดยใช้คนงานที่หุ้ดงจากการทพาน และคนงานที่ใช้อุปกรณ์อุดหูสมาเสมอเป็นวิทยากรร่วมพบว่า หลังการให้สุขศึกษาคนงานกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเรื่องอันตรายของเสียง และการป้องกันดีขึ้น (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)

สุขศึกษาในสถานที่ราชการ เป็นการจัดโปรแกรมสุขศึกษา เพื่อการงดสูบบุหรี่ของตำรวจตระเวชชายแดน ผลการวิจัย พบว่า ตำรวจตระเวชชายแดนกลุ่มที่ตั้งใจงดสูบบุหรี่ หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษาเพื่องงดสูบบุหรี่แล้ว มีความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ดีขึ้น และมีพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ได้มากขึ้น (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)

สุขศึกษาในสถานเริงรมย์ เป็นการจัดโปรแกรมการสอนสุขศึกษา เรื่องกามโรค แก่หญิงอาชีพพิเศษ โดยใช้วิธีแบบเพื่อนสอนเพื่อน หลังการสอนสุขศึกษา พบว่า หญิงอาชีพพิเศษที่ได้รับการสอนจากเพื่อนมีความรู้ทางด้านสุขศึกษาเรื่องกามโรค ได้ผลดีกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้และข่าวสารจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง)

งานสาธารณสุขมูลฐาน จะสรุปในเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขมูลฐาน

1. เกี่ยวกับเจตคติที่มีต่องานสาธารณสุขมูลฐาน จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง พบว่าเจตคติของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน โดย อสม.ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำ แต่รายได้ของครอบครัวของ อสม. มีผลทำให้ อสม.มีเจตคติต่องานสาธารณสุขมูลฐานแตกต่างกัน 3 กิจกรรม คือ การสอนสุขศึกษา โภชนาการ และการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

กลุ่มประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการมี อสม. การเลือก อสม. การวางตัวของ อสม. และการปฏิบัติงานของ อสม. ตามกิจกรรมที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำ แต่อายุของประชาชนที่ต่างกันทำให้ผลต่อการมีเจตคติต่อการปฏิบัติงานในด้านโภชนาการของ อสม. ต่างกัน

ส่วน อสม. และประชาชนมีเจตคติต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานแตกต่างกัน จากการสอบถาม อสม. และประชาชน พบว่า ทั้ง อสม. และประชาชนมีความเห็นต่อกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐานตรงกันดังนี้

1. กิจกรรมที่ อสม. ปฏิบัติเป็นประจำไม่มีเลย
2. กิจกรรมที่ อสม. ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ได้แก่
  - 2.1 การสุศึกษา
  - 2.2 การโภชนาการ
  - 2.3 การให้ภูมิคุ้มกันโรค
  - 2.4 การรักษาพยาบาลเบื้องต้น
  - 2.5 การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการจัดหาน้ำสะอาด
3. กิจกรรมที่ อสม. ไม่เคยทำเลย ได้แก่
  - 3.1 การวางแผนครอบครัว
  - 3.2 การควบคุมโรคติดต่อในท้องถิ่น

และพบว่าการสร้างที่เก็บน้ำฝนประจำครอบครัว ในกิจกรรมการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการจัดหาน้ำสะอาด อสม. ส่วนใหญ่ไม่เคยให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านเลย

นอกจากนี้ ยังพบว่าการจะแก้ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ในตับ ควรจะใช้กลุ่มแม่บ้าน จะได้ผลดีกว่าการใช้ ผสส. เพียงอย่างเดียว เพราะการใช้กลุ่มแม่บ้านทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ในตับดีขึ้น ประชาชนมีเจตคติเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ในตับดีขึ้น ตลอดจนคำนิยมในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับและการปฏิบัติตัวในการประกอบอาหาร เพื่อป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับของประชาชนสูงกว่า

ในด้านบัตรสุขภาพ พบว่ากลุ่มแม่บ้านสามารถให้ความรู้ที่ถูกต้อง เจตคติที่ดี และความตั้งใจในการซื้อบัตรสุขภาพได้มากขึ้นและดีกว่า

ในด้านการใช้หอกระจายข่าวสาร จากผลการสรุปงานวิจัย จำนวน 2 เรื่อง
ที่เกี่ยวข้องในด้านการใช้หอกระจายข่าวสาร พบว่า

การใช้หอกระจายข่าวสารจะเป็นการแจ้งข่าวสารของพระ ผู้ใหญ่บ้านและกำนันมากกว่า
ผสส. และ อสม. และพบว่า ผสส. และ อสม. ไม่ค่อยได้มีโอกาสใช้หอกระจายข่าวสารประจำ
หมู่บ้านมากนัก การรับฟังข่าวสารพบว่าประชาชนรับฟังในเวลาว่าง เย็นมากขึ้น และพบว่าประชาชน
มีความรู้เรื่องสาธารณสุข ด้านการอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว การโภชนาการ
การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการจัดหาที่พักอาศัย การสร้างภูมิคุ้มกันโรคมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยในเรื่องการใช้หอกระจายข่าวสารอย่างมีระบบคู่กับการใช้
แบบเรียนด้วยตนเอง ในเนื้อหาการใช้เข็มฉีดยาที่สะอาด การกำจัดขยะ และการใช้ผ้ามีคุณภาพดี
ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับความรู้ในวิธีการใช้หอกระจายข่าวสาร ได้ดีกว่าการใช้แบบเรียน
ด้วยตนเอง

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบปริมาณของงานวิจัย ในลักษณะของปริญญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522-2531
2. เพื่อทราบตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา จำแนกตามประเภท และลักษณะการวิจัย
3. เพื่อทราบเนื้อหาในงานวิจัย และผลการวิจัยที่สำคัญ

ประชากร

เป็นปริญญานิพนธ์สาขาวิชาสุขศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522-2531 แบ่งเป็น

1. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 92 เรื่อง
2. ปริญญานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 67 เรื่อง
3. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 79 เรื่อง
รวมงานวิจัยในลักษณะปริญญานิพนธ์ทั้งสิ้น จำนวน 238 เรื่อง (จากการสำรวจพบงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 239 เรื่อง โดยของมหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวน 93 เรื่อง แต่ไม่พบต้นฉบับจำนวน 1 เรื่อง เป็นงานวิจัยของ สุพร พูนสุข เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคระหว่างนักศึกษา วิชาเอกสุขศึกษา กับ นักศึกษาริชาเอกอื่น ๆ ในวิทยาลัยครู" เป็นงานวิจัย ปี พ.ศ.2522 ผู้วิจัยจึงตัดออก)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 2 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัย
  - ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของงานวิจัย

การจัดกระทำข้อมูล

1. รายละเอียดที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วหาจำนวน และหาค่าร้อยละ ตามข้อบ่งชี้ที่ต้องการศึกษา
2. นานที่ได้จากการหาค่าร้อยละมาอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ในช่วงปี พ.ศ. 2522-2531 มีงานวิจัยในลักษณะปริญญาทิพนธ์ สาขาวิชาสุศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 238 เรื่อง เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 92 เรื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 79 เรื่อง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 67 เรื่อง
2. ขอบเขตของงานสุศึกษา พบว่า สุศึกษาในสถานศึกษา มีจำนวนมากที่สุด 188 เรื่อง สุศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข มีจำนวน 26 เรื่อง และสุศึกษาในชุมชนมีจำนวน 24 เรื่อง
3. วิธีการวิจัยที่นิยมใช้มากที่สุด ในงานวิจัยสาขาวิชาสุศึกษา ได้แก่ วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จำนวน 178 เรื่อง วิธีวิจัยเชิงทดลองจำนวน 59 เรื่อง และวิธีวิจัยสนาม จำนวน 1 เรื่อง
4. ข้อบ่งชี้เนื้อหาของงานวิจัยด้านสุศึกษาในสถานศึกษา มีการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้
  1. โครงการพิเศษ
  2. การเรียนการสอนสุศึกษา

3. สุขภาพส่วนบุคคลและครอบครัว
  4. เพศศึกษา
  5. ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ
  6. โภชนาการ
  7. การนิเทศ
  8. สวัสดิศึกษา
  9. โครงการสนับสนุน
  10. ทันทสุขภาพ
  11. สุขภาพจิต
  12. โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ
  13. การดำเนินงานสุขศึกษา
  14. การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
  15. กายวิภาคและสรีรวิทยา
  16. สุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานศึกษาให้เหตุผล)
5. ขอบข่ายเนื้อหาของงานวิจัยด้านสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข มีการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
1. ประสิทธิภาพการจัดโปรแกรมสุขศึกษา
  2. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
  3. สุขภาพจิต
  4. การวางแผนครอบครัว
  5. สภาวะการติดยาเสพติด
  6. พฤติกรรมการเลี้ยงดูทารก
6. ขอบข่ายเนื้อหาของงานวิจัยด้านสุขศึกษาในชุมชน มีการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
1. งานสาธารณสุขมูลฐาน
  2. สุขศึกษาในบ้าน

3. สุขศึกษาในโรงงาน
4. สุขศึกษาในสถานที่ราชการ
5. สุขศึกษาในสถานเริงรมย์

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 งานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา

จากแนกตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัยและปี พ.ศ.ที่จัดทำวิจัย ผลการรวบรวมข้อมูล พบว่า ในช่วง 10 ปี คือ พ.ศ.2522-2531 ปริมาณงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวนมากที่สุด คือ 92 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.66 ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลเปิดทำการสอนนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสุขศึกษาก่อนสถาบันอื่น ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงแม้ว่าจะเปิดสอนนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสุขศึกษาก่อนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 ปี แต่จำนวนงานวิจัยมีน้อยกว่า โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีงานวิจัย จำนวน 79 เรื่อง แต่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีงานวิจัย จำนวน 67 เรื่อง ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนของนิสิตที่จบการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนมากกว่า ผู้วิจัยได้ตรวจสอบรายชื่อ นิสิตที่จบการศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาในแต่ละปี จากหน่วยงานที่รับผิดชอบพบว่า นิสิตของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีจำนวนการจบการศึกษาน้อยมากเมื่อเทียบกับ จำนวนนิสิตที่เข้าเรียน และสถานภาพของนิสิตแต่ละสถาบันก็ต่างกัน โดยมหาวิทยาลัยมหิดล และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการกำหนดให้นิสิตลาศึกษาต่อเต็มเวลา ส่วนของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไม่จำกัดสิทธิในเรื่องนี้ จึงทำให้ไม่สามารถท่อมเท เวลาในการ ทำวิจัยได้เท่าที่ควร

สำหรับปีที่มีงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษามากที่สุดได้แก่ ปี พ.ศ.2531 จำนวน 51 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.43 รองลงมาได้แก่ ปี พ.ศ.2529 มีงานวิจัย จำนวน 49 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.59 ส่วนปีที่มีงานวิจัยน้อยที่สุดได้แก่ ปี พ.ศ.2522 มีจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.84 ทั้งนี้เนื่องจากในปี พ.ศ.2531 เป็นปีที่นิสิตจบการศึกษามากใกล้เคียงกันทั้ง 3 สถาบัน ส่วนปี พ.ศ.2522 นั้น มีจำนวนงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง เพราะในปีนั้นมีนิสิตที่จบการศึกษามี จำนวนเพียง 2 คน จากการเข้าศึกษาในรุ่นแรก จำนวน 5 คน

ตอนที่ 2 ขอบเขตของงานสุขศึกษา

จากการจำแนกงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษาตามขอบเขตของงานสุขศึกษา พบว่างานสุขศึกษาสามารถจำแนกได้ 3 ขอบเขต ได้แก่ สุขศึกษาในสถานศึกษา สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข และสุขศึกษาในชุมชน หากพิจารณาเป็นขอบเขตพบว่า สุขศึกษาในสถานศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 188 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 79.00 ขอบเขตที่มีการศึกษาจำนวนรองลงมาได้แก่ สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.92 และสุขศึกษาในชุมชน เป็นขอบเขตที่มีการศึกษาน้อยที่สุด จำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.08

หากพิจารณาขอบเขตของงานสุขศึกษา ตามสถาบันที่ผลิตงานวิจัยพบว่า

สุขศึกษาในสถานศึกษา มีการวิจัยมากที่สุดที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 77 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40.96 รองลงมาเป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 60 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.91 และน้อยที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 51 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.13

สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข พบว่ามหาวิทยาลัยมหิดลมีงานวิจัยด้านนี้มากที่สุด คือ จำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 88.46 ซึ่งต่างจากสถาบันอื่นเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีงานวิจัยด้านนี้ จำนวนเพียง 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.54 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่มีการศึกษาด้านนี้เลย

สุขศึกษาในชุมชน พบว่ามหาวิทยาลัยมหิดลมีงานวิจัยด้านนี้มากที่สุดคือ จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75.00 ส่วนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนเพียง 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.33

จากการรวบรวมข้อมูลด้านขอบเขตงานสุขศึกษาทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันในแต่ละสถาบันนั้น เนื่องจากปรัชญาของแต่ละสถาบันต่างกัน จะเห็นได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีงานวิจัยในขอบเขตสุขศึกษาในสถานศึกษามากกว่ามหาวิทยาลัยมหิดลนั้น หากพิจารณาตามโครงสร้างของหลักสูตรพบว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เน้นเพื่อให้มหาบัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัย แก้ปัญหา และเป็นผู้นำ เกี่ยวกับ

หลักสูตรการเรียนการสอน ประเมินผล การนิเทศ การวางแผนและพัฒนาโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์. 2527 : 1-2) สำหรับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จะมีโครงสร้างคล้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนมหาวิทยาลัยมหิดลนั้นโครงสร้างของหลักสูตรเน้นในการวางแผน ปฏิบัติงาน นิเทศงาน วิจัย ปัญหาสาธารณสุขในสังคมไทย และเน้นในแง่การเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการด้านสุขศึกษาแก่หน่วยงานราชการ เอกชน และประชาชน (หลักสูตรวิทยาศาสตรสาธาณสุขมหาบัณฑิต. 2527 : 1) ซึ่งทำให้ขอบข่ายของงานวิจัย ครอบคลุมทุกเขตและเน้นในสถานบริการสาธารณสุข และชุมชน

ตอนที่ 3 วิธีการวิจัยที่ใช้ในงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า มีการใช้วิธีการวิจัยเพียง 3 วิธี ได้แก่ วิธีวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการวิจัยเชิงทดลองและวิธีวิจัยสนาม และทั้ง 3 วิธีนี้ พบว่ามีการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด จำนวน 178 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 74.79 รองลงมาเป็นวิธีวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 59 เรื่องคิดเป็นร้อยละ 24.79 และวิจัยสนามเพียง 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.42

การวิจัยเชิงสำรวจ ในงานวิจัยของทั้ง 3 สถาบัน โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีมากที่สุด จำนวน 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 62 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.84 และมหาวิทยาลัยมหิดล มีน้อยที่สุด จำนวน 37 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.78

การวิจัยเชิงทดลอง มีเพียง 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 54 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.53 และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.47 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีงานวิจัยด้านนี้เลย

การวิจัยสนาม มีเพียง 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.42 ได้แก่งานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล

จะเห็นได้ว่างานวิจัยมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบของการวิจัยที่นิยมใช้ในงานสุขศึกษา มีเพียง 3 รูปแบบ คือ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลองและการวิจัยสนาม (นิภา มนูญิจ. 2528 : 34-36) จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าวิธีวิจัยได้มีการใช้แตกต่างกัน ตามที่เสนอข้างบนนั้น อาจขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เราศึกษา เพราะการวิจัยเชิงสำรวจจะเหมาะสมกับ

การศึกษาปัญหาสาธารณสุข งานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะใช้วิธีการสำรวจเพียงวิธีเดียว สำหรับการวิจัยเชิงทดลองนั้น เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับวิธีการให้สุขศึกษาวิธีต่างๆ ซึ่งตรงกับวิธีการในงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนการวิจัยสนามเหมาะสมกับการศึกษาพฤติกรรม การปฏิบัติทางสุขภาพ (นิภา มนูญปัจ. 2528 : 34-36)

หากพิจารณาถึงวิธีการวิจัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2522-2531 พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดล มีการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522-2531 ยกเว้นปี พ.ศ.2528 และพ.ศ.2530 ที่ไม่มีการใช้วิธีการวิจัยนี้เลย ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจตั้งแต่ ปี พ.ศ.2526-2531 และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527-2531 จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่างานวิจัยเชิงสำรวจมีมาก ในช่วงปี พ.ศ.2527-2531 ทั้งนี้เนื่องจากมีงานวิจัยเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 2 สถาบัน คือ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง พบว่า เกือบทั้งหมดเป็นของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองของมหาวิทยาลัยมหิดล มีตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2531 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีตั้งแต่ปี พ.ศ.2529-2531 ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีการใช้วิธีการวิจัยในด้านนี้เลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมหิดลพยายามที่จะคิดค้นวิธีการให้สุขศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายของ โครงสร้างหลักสูตรที่มุ่งให้นิสิตได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยปัญหาสาธารณสุขในสังคมไทย และเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยกระบวนการทางสุขศึกษา (หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. 2527:1) สำหรับงานวิจัยที่มุ่งแต่การสำรวจประเมินปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่มีพร้อมอยู่แล้ว พบว่า สนองความต้องการทางสังคมได้น้อยกว่างานวิจัยที่มุ่งสร้างแนวความคิด ทฤษฎี วิธีปฏิบัติที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์จะนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพได้ตรงเป้าหมายกว่า (สุชาติ โสมประยูร. 2533 : 16-18)

ตอนที่ 4 งานวิจัยเกี่ยวกับสุขศึกษาในสถานศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า มีการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย)

1. โครงการพิเศษ

2. การเรียนการสอนสุขศึกษา
3. สุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว
4. เพศศึกษา
5. ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ
6. โภชนาการ
7. การนิเทศ
8. สวัสดิศึกษา
9. โครงการสนับสนุน
10. ทันทสุขภาพ
11. สุขภาพจิต
12. โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ
13. การดำเนินงานสุขศึกษา
14. การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
15. กายวิภาคและสรีรวิทยา
16. สุขภาพสิ่งแวดล้อม (สถานศึกษาให้)

โครงการพิเศษ หรือ โครงการสุขภาพในโรงเรียน

จากผลงานวิจัย พบว่า เนื้อหาด้านโครงการพิเศษ มีผู้ศึกษาวิจัยมากที่สุด งานวิจัยด้านนี้ส่วนมากเป็นการวิจัยโดยรวมกิจกรรมทั้ง 3 ด้านเข้าด้วยกัน ซึ่งมีจำนวนถึง 12 เรื่อง และงานวิจัยที่แยกศึกษาเฉพาะกิจกรรม ได้แก่ การบริการสุขภาพในโรงเรียน มีจำนวน 10 เรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีจำนวน 4 เรื่อง โครงการอาหารกลางวันมีจำนวน 3 เรื่อง บทบาทบุคลากรที่มีต่องานโครงการสุขภาพในโรงเรียน มีจำนวน 7 เรื่อง และการพัฒนาสุขภาพนักเรียน มีจำนวน 2 เรื่อง งานวิจัยด้านโครงการพิเศษมีการศึกษามากในระดับประถมศึกษา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยด้านโครงการพิเศษได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและครู/อาจารย์ สำหรับกลุ่มนักเรียนไม่มีการศึกษาเลย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการสุขภาพในโรงเรียนนั้นจะต้องจัดขึ้นมาได้ด้วยความพยายามของผู้บริหาร ครูประจำการ และบุคลากร ในบทบาทที่จัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียนทุกรูปแบบ ทั้งในด้านการสอนสุขศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดสิ่งแวดล้อมมาให้ผู้น่าอยู่นั้น อยู่ที่ความสัมพันธ์ที่กระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน (กัญญา กาญจนบูรานนท์).

2529 : 725) แต่ในการรวบรวมผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กิจกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน ยังมีการศึกษาน้อยมาก และในการที่มีการวิจัยในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาากนั้น อาจเป็นเพราะ เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ยังรับผิดชอบตนเองในเรื่องสุขภาพยังไม่ดีเท่ากับ วัยอื่น ๆ ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงต้องปลูกฝังดูแล เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัวและชุมชน (นิภา มนูญิจ และ วสันต์ ศิลปสุวรรณ. 2520 : 1)

การเรียนการสอนสุขศึกษา

จากผลงานวิจัย พบว่า เนื้อหาด้านการเรียนการสอน มีผู้ศึกษาวิจัยมากเป็นอันดับสอง หากพิจารณาในรายละเอียดของงานวิจัยจะพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร ความคิดเห็น ทักษะและความสนใจในเนื้อหาหลักสูตร การนำความรู้จากหลักสูตรไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนสุขศึกษา สมรรถนะด้านการสอน สุขศึกษา คุณลักษณะของครูสุขศึกษา พฤติกรรมการสอนของครูสุขศึกษา และการใช้สื่อการสอนสุขศึกษา กลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มที่มีการศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอาจารย์สุขศึกษา ระดับที่มีการศึกษามากที่สุดได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา และขอบเขตพื้นที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ ส่วนระดับประถมศึกษามีการศึกษาในเรื่องการเรียนการสอนเพียง 1 เรื่องเท่านั้น และในระดับอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยครู ยังมีงานวิจัยในด้านนี้น้อยมาก

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในสถานศึกษา ที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาสุขภาพและมีสุขภาพที่ดีขึ้น ซึ่งการมีสุขภาพดีนั้นย่อมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2531:1-2) ส่วนที่มีการศึกษาด้านการเรียนการสอนมากในระดับมัธยมศึกษา นั้นอาจเป็นเพราะว่าโครงสร้างของหลักสูตร ระดับมัศึกษามีรูปแบบที่ชัดเจน และเป็นวิชาเฉพาะ ซึ่งผิดกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาที่เป็นแบบบูรณาการ จึงทำให้นักวิจัยได้ไปชัดเจน

สุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว

งานวิจัยเกือบทั้งหมด จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาครอบคลุมในหลักสูตรสุขศึกษา หากพิจารณาตามเนื้อหา พบว่า มีการศึกษาในด้านทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่ผิด ความสนใจด้านสุขภาพเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้านักเรียน

หรือบุคคลมีความคิด มีค่านิยม มีทัศนคติ และความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพในทางที่ถูกต้อง ก็จะไปสู่ การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจด้วย (สุธี เสถียรยานนท์. 2532 : 41)

งานวิจัยด้านสุขภาพส่วนบุคคล-ครอบครัว มีการศึกษามากที่สุดในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษามีการศึกษาเกือบทุกภาคของ ประเทศ ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ไม่มีการวิจัยด้านนี้ ส่วนระดับมัธยมศึกษามีการศึกษา เกือบทุกภาคของประเทศเช่นกัน ยกเว้น ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ไม่มีการวิจัย เรื่องนี้ หากพิจารณาข้อมูลจะพบว่า กรุงเทพมหานครมีการศึกษาด้านนี้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีสภาพครอบครัวที่แตกต่าง จากกลุ่มประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ เพราะชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครจะต้องเต็มไปด้วย การแก่งแย่งพยายามหาผลประโยชน์เฉพาะตน ผู้ที่อพยพหรือย้ายถิ่นฐานมาจากชนบทหรือต่างจังหวัด ส่วนมากมาจากฐานะทาง เศรษฐกิจไม่ดี มีการศึกษาต่ำ ไม่มีความชำนาญเฉพาะทาง จึงกลายเป็น แรงงานที่ไร้ฝีมือ ประกอบอาชีพรายได้ต่ำและไม่แน่นอน ผลตามมาก็คือ ความเจ็บป่วย เนื่องจากไม่รู้ ไม่สามารถปฏิบัติตนให้ถูกสุขลักษณะ ได้ ความจนทำให้ไม่สามารถซื้ออาหารที่ดีได้ (จรรยาวัตร คมพยัคฆ์ และ อุตม คมพยัคฆ์. 2526 : 20)

เพศศึกษา

เป็นงานวิจัยที่มีการศึกษามากที่สุดในระดับมัธยมศึกษา รองลงมาเป็นระดับวิทยาลัยครู วิทยาลัยพลศึกษา อาชีวศึกษา และระดับประถมศึกษา น้อยที่สุด พื้นที่ที่มีการศึกษามากที่สุดของระดับ มัธยมศึกษาได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคกลางยังไม่มีการวิจัยเลย จะเห็นได้ว่าเรื่อง เพศศึกษามีการศึกษาครอบคลุมทุกกลุ่มนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันพฤติกรรม ทางด้านเพศของกลุ่มวัยรุ่น กำลังมีปัญหามาก โดยเฉพาะปัญหาในด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา ตลอดจนการทานทั้ง (ชวนชม สกนธวัฒน์ และคณะ. 2532 : 91) และที่มีการศึกษามากในระดับมัธยมศึกษา ระดับวิทยาลัยครู วิทยาลัยพลศึกษา และระดับอาชีวศึกษา นั้น เป็นเพราะว่าเด็กในระดับนี้อยู่ในวัยเรียนและวัยรุ่นทั้งสิ้น

ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ

พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด นอกนั้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มสุรา และสูบบุหรี่ ระดับที่ศึกษามากที่สุดคือ ระดับมัธยมศึกษา รองลงมา เป็นระดับประถมศึกษา และวิทยาลัยพลศึกษา ส่วนในวิทยาลัยครูมีจำนวนน้อยที่สุด จะเห็นได้ว่าเรื่องยาเสพติดยังมีการศึกษาวិจัยน้อยมาก ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง และยังไม่ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ แต่ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะ เด็กวัยนี้กำลังเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลง มีปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว จึงทำให้มีโอกาสเสี่ยงที่จะติดยาเสพติดได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

โภชนาการ

พบว่ามีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของผู้บริโภค หรือบริโภคน้อย มากที่สุด ระดับประถมศึกษาเป็นระดับที่มีการศึกษามากที่สุด ขอบเขตที่ศึกษาเกือบครอบคลุมทั้งประเทศ ยังคงขาดการท้าวิจัยที่ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โภชนาการเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของปัญหาสุขภาพเด็กวัยเรียน นอกเหนือจากโรคฟันผุ พยาธิลาไส้ เหา และโรคผิวหนัง (กระทรวงสาธารณสุข. 2530:127) และพบว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์สูงกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 71)

การนิเทศ

เป็นงานวิจัยที่มีการศึกษาเพียง 2 ระดับเท่านั้น ได้แก่ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยระดับมัศึกษามีการศึกษามากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามากนั้นได้แก่ กลุ่มครูสุศึกษา รองลงมาเป็นผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูสุศึกษาเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานนิเทศ และการที่มีการวิจัยมากในระดับมัศึกษามากนั้น อาจเป็นเพราะรูปแบบของงานสุศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีรูปแบบที่ชัดเจน ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังไม่มีงานวิจัยด้านการนิเทศเลย

สวัสดีศึกษา

งานวิจัยด้านสวัสดีศึกษานี้ในรายละเอียดจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้หมวกนิรภัย ตัวแปรที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ สวัสดีภาพคนเดินเท้า และการใช้จักรยาน การใช้เครื่องหมายป้องกันอันตราย มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเท่า ๆ กัน ส่วนในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับอาชีวศึกษา ระดับวิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยครู มีงานวิจัยระดับละ 1 เรื่อง กรุงเทพมหานครเป็นเขตพื้นที่ที่มีการศึกษามากที่สุด

สวัสดีศึกษาเป็นเรื่องที่ยังมีผู้วิจัยน้อยมาก เพราะส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การที่จะมีการศึกษาในด้านอื่น ๆ ให้มากกว่านี้ เพราะอุบัติเหตุเป็นปัญหาทางสาธารณสุขในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ คือ โรคหัวใจ เบาหวาน มะเร็ง และอุบัติเหตุจากจราจร (หทัย ชิตานนท์. 2532 : 24)

โครงการสนับสนุน

งานวิจัยในด้านนี้ยังมีน้อยมาก อาจเป็นเพราะยังเป็นโครงการใหม่ ผลงานวิจัยพบว่าโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียน มีการศึกษามากที่สุดในระดับประถมศึกษาที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นโครงการสำหรับระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ ส่วนโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขมีการศึกษาเพียง 1 เรื่อง ในระดับมัธยมศึกษา กบฏ มีการศึกษาเพียง 1 เรื่อง กิจกรรมสุขศึกษาที่สนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานมีจำนวน 1 เรื่อง ขอบเขตพื้นที่ที่มีการวิจัยมากที่สุดเกี่ยวกับโครงการเหล่านี้ ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

สำหรับงานวิจัยด้านทันตสุขภาพ ด้านสุขภาพจิต โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ และเรื่องอื่น ๆ ยังมีงานวิจัยน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่เรื่องเหล่านี้ก็เป็นปัญหาสำคัญของงานสาธารณสุขเช่นกัน

ตอนที่ 5 เป็นงานวิจัยสาขาวิชาสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข

พบว่ามีงานวิจัยด้านประสิทธิผลการจัดโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อผู้รับบริการ มีจำนวนมากที่สุดถึง 17 เรื่อง ซึ่งเป็นผู้ป่วยด้วยโรคเบาหวาน โรคเรื้อน มะเร็งปากมดลูก ยาเสพติด

โรคกระเพาะอาหาร ความดันโลหิตสูง โรคหนองใน โรคข้อเข่าเสื่อม ก้อนที่เต้านม โรคหูชั้นนอก
เรื้อรัง และสำหรับหญิงตั้งครรภ์ มารดา และทารก

จะเห็นได้ว่างานวิจัยด้านประสิทธิผลจากการจัดโปรแกรมสุขศึกษาได้นำเอาโมเดล
หรือรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะโรค ซึ่งการค้นคว้าเพื่อหารูปแบบ
หรือโมเดลต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานสุขศึกษา หรือเพื่อแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ในเรื่องใด
เรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะแล้ว จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
(ธนวรรณ อัมสมบูรณ์. 2532 : 30) นอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยเหล่านี้ มีการศึกษามากที่สุดใน
โรงพยาบาล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าโรงพยาบาลเป็นสถานที่ที่มีความพร้อมในการให้ความรู้กับ
ผู้ป่วยเกี่ยวกับปัญหาความเจ็บป่วยได้เป็นอย่างดี และมีระบบ
(สุรีย์ จันทร์ไมลี. 2528 : 5-6)

ตอนที่ 6 งานวิจัยในขอบเขตสุขศึกษาในชุมชน

จากผลงานวิจัย พบว่า มีการวิจัยด้านสาธารณสุขมูลฐานมากที่สุด หากพิจารณาตามปี
พ.ศ. 2525-2531 จำนวนทั้งสิ้น 15 เรื่อง และเนื้อหาของงานวิจัยส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิ
ผลการให้สุขศึกษา ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้หอกระจายข่าวสาร การใช้แรงสนับสนุนทาง
สังคม การใช้กลุ่มบุคคลอ้างอิง การนิเทศ การใช้สื่อประสม นอกจากนี้ยังพบว่า เนื้อหาที่มีการ
วิจัยมากมีอยู่ 4 เรื่อง คือ การให้ภูมิคุ้มกันและการป้องกันโรคติดต่อ การจัดหาพื้นที่สะอาด และ
การสุกดิบ (ส้วม, ชยะ) อนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว โภชนาการ นอกนั้น
มีการศึกษาน้อยมาก เช่น การรักษาพยาบาลง่าย ๆ การจัดยาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน โรคประจำถิ่น
บัตรสุขภาพ ส่วนเรื่องทันตสุขภาพและสุขภาพจิตยังไม่มีการวิจัยเลย

งานวิจัยสาขาสุขศึกษาทั้ง 3 ขอบเขต อันได้แก่ สุขศึกษาในสถานศึกษา สุขศึกษาใน
สถานบริการสาธารณสุข สุขศึกษาในชุมชน มีจำนวน 238 เรื่อง ซึ่งนับว่ามีจำนวนมาก หากมีการ
นำงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง จะมีคุณค่าอย่างมาก โดยเฉพาะงานวิจัยในขอบเขต
สถานศึกษา

สำหรับรูปแบบของงานวิจัยนั้น หากผู้วิจัยต้องการวิจัยเพื่อพัฒนางานสุขศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยต้องทราบถึงปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทยเสียก่อน ซึ่งปัจจุบันปัญหาสาธารณสุข

แบ่งได้ 2 กลุ่ม

1. กลุ่มโรคติดต่อ ที่สำคัญ ได้แก่ โรคอุจจาระร่วง โรคใช้เลือดออก โรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน โรคพิษสุนัขบ้า โรคเอดส์
2. กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ได้แก่ โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง อุบัติเหตุจากการจราจร (หทัย ชิตานนท์, 2532 : 24-25)

หลังจากได้ทราบสภาพปัญหาสาธารณสุขแล้ว จึงมาศึกษาว่าอะไรเป็นพฤติกรรมเด่น ๆ ที่จะก่อให้เกิดปัญหา และการแก้ปัญหาใช้วิธีอะไรตามลำดับ

งานวิจัยที่ผ่าน ๆ มา เป็นงานวิจัยเพื่อค้นหาว่า กลุ่มบุคคลเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ความเชื่อ และการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพกันอย่างไรบ้าง ผลสรุปจากการวิจัยในแต่ละเรื่องก็คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันก็ไม่มากนัก สรุปได้ว่า คนส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และการรักษาพยาบาลยังไม่เหมาะสม (ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์, 2532 : 29-33) หรือกล่าวได้ว่า งานวิจัยที่ผ่านมาเป็นเพียงศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นปัญหาสุขภาพของแต่ละเรื่องเท่านั้น แต่งานวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยควรที่จะหารูปแบบที่เหมาะสมเพื่อสามารถแก้ปัญหาสาธารณสุข และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้น ผู้วิจัยควรจะทันเหตุการณ์และพยายามศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ให้ทันสมัยยิ่ง ๆ ขึ้นอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเผยแพร่ให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ศึกษาให้กว้างขวางขึ้น
2. การศึกษาวิจัยควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา และจะได้นำผลของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้
3. ควรนำผลงานวิจัยที่มีอยู่ในงานวิจัยนี้ (จำนวน 238 เรื่อง) ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานและดำเนินงาน ตลอดจนจรรยาบรรณในการป้องกันปัญหาสุขภาพ และปัญหาสาธารณสุข
4. ควรให้อาจารย์ในสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการทางวิชาการ

ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานวิชาการของสถาบัน และเพื่อให้สถาบัน การศึกษาได้ทราบทิศทางของปัญหา และความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะนำมา สันับสนุนการทํารว้จ้ยของนิสิต ตลอดจนเป็นการลดปัญหาความสูญเปล่าของงานวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. งานวิจัยในขอบข่ายงานสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุขยังมีน้อย ควรมีการวิจัย เพิ่มเติม และพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสาธารณสุขของประเทศ
2. งานวิจัยในหัวข้อโครงการสุขภาพในโรงเรียน มีการวิจัยครอบคลุมทุกภาคของ ประเทศแล้ว หากต้องการจะศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ควรที่จะศึกษาในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับวิทยาลัย พลศึกษา วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะในระดับประถมศึกษามีการศึกษาเกี่ยวกับโครงการ สุขภาพในโรงเรียน มีจำนวน 18 เรื่อง และระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 34 เรื่อง
3. สำหรับงานวิจัยด้านหลักสูตรและการสอนสุขศึกษา มีจำนวน 34 เรื่อง ในระดับ มัธยมศึกษา มีจำนวน 23 เรื่อง และมีการศึกษาครอบคลุมทุกภาคของประเทศ ซึ่งนับว่าเพียงพอแล้ว หากมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม ควรจะศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับอุดมศึกษา
4. งานวิจัยด้านเพศศึกษา ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม ในทุก ๆ ระดับ เพราะในระดับ ประถมศึกษา มีจำนวนเพียง 1 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาในภาคกลาง ระดับมัธยมศึกษายังขาดงานวิจัย ในภาคกลางและภาคเหนือ ระดับอาชีวศึกษา มีการศึกษาเฉพาะในกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยพลศึกษา มีการศึกษาในภาคใต้ มีจำนวนเพียง 1 เรื่อง และเป็นการวิจัยเฉพาะในวิทยาเขตที่เปิดสอนวิชา สุขศึกษา 2 เรื่อง สำหรับวิทยาลัยครูมีการศึกษาเฉพาะที่ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียง เหนือ ภาคอื่น ๆ ยังไม่มีการศึกษาเลย
5. ด้านยาเสพติดให้โทษ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมทุกระดับ ทั้งนี้เพราะระดับประถมศึกษา มีการวิจัยเพียง 3 เรื่อง โดยมีการวิจัยในภาคกลาง กรุงเทพมหานครและภาคเหนือ ระดับมัธยมศึกษา มีการวิจัย จำนวน 5 เรื่อง โดยมีการวิจัยเฉพาะในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียง เหนือ ส่วนระดับวิทยาลัยพลศึกษาและวิทยาลัยครู มีการศึกษาเฉพาะในภาคกลาง
6. ด้านสวัสดิศึกษา ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมอีก เนื่องจากยังไม่ครอบคลุมกลุ่มประชากร

และยังไม่ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยในกรุงเทพมหานคร เกือบทั้งหมด
ในภาคกลาง และภาคเหนือมีการศึกษาเพียงภาคละ 1 เรื่องเท่านั้น ส่วนภาคอื่น ๆ ยังไม่มีการศึกษา
วิจัยกันเลย .

7. เรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วก็ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญญา กาญจนบุรานนท์. ปัญหาสุขภาพของคนไทย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529. (เอกสารการสอนชุดวิชาสุขภาพศึกษา หน่วยที่ 1-7)
- _____ . งานสุขภาพศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529. (เอกสารการสอนชุดวิชาสุขภาพศึกษา หน่วยที่ 1-7)
- จรรย์วัตร คมพยัคฆ์ และอุดม คมพยัคฆ์. การดำเนินงานอนามัยในชุมชน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์, 2526.
- จุมพล สวัสดิยากร. การร่างแบบสอบถามและ ABC ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวรรณภูมิ, 2520.
- ชานชม สกนธวัฒน์ และคณะ. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- เชิดศักดิ์ ไชวาสินธ์. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โอเดียน-สโตร์, 2522.
- ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร. หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 2531.
- ธนาวรรณ อัมสมบุรณ์. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- ธัชชัย มุ่งการดี. คู่มือการอบรมพื้นความรู้ ครูฝึก ระดับจังหวัด/อำเภอ เรื่อง การดำเนินงานสุขภาพและการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- นิภา มนุญปิจุ. การวิจัยทางสุขภาพ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.
- นิภา มนุญปิจุ และวสันต์ ศิลปสุวรรณ. บริการอนามัยโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2520.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. การสอนสุขภาพ : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.
- ประยงค์ เต็มชวาลา. บทวิเคราะห์แผนพัฒนาการสาธารณสุขในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงานสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2531.

- ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, สำนักงาน. การบรรยายสรุปของกองสุขศึกษางบประมาณรายจ่าย
ปี 2532. กรุงเทพฯ : กองสุขศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวง
สาธารณสุข, 2531.
-
- . แผนพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534). กรุงเทพฯ : กองสุขศึกษา
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. หลักการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษร-
เจริญทัศน์, 2523.
- พจน์ สะเพียรชัย. หลักเบื้องต้นสำหรับการวิจัยทางการศึกษาเล่ม 1. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย-
วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- พวงรัตน์ บุญญานุกฤษ. "ความสัมพันธ์ของการศึกษากับสุขภาพ", ครุศาสตร์. 17(2):1-2;
ตุลาคม-ธันวาคม 2531.
- พะยอม แก้วกำเนิด. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3 เรื่อง
แนวทางการดำเนินงานสุขศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2530.
-
- . หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.
- พิชัย รัตตกุล. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ม.ป.ท., 2530.
- วสันต์ ศิลปสุวรรณ. การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.(เอกสารการสอน ชุดวิชาสุขศึกษา
หน่วยที่ 8-15)
-
- . ความหมายของการวิจัยและประโยชน์ของการวิจัย. กรุงเทพฯ : สาขา
วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.(เอกสารการสอน
ชุดวิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 8-15)
- วารี ระกิติ. ความหมายสุขศึกษาในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ : สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.(เอกสารการสอน ชุดวิชาสุขศึกษา
หน่วยที่ 8-15)

- _____ . สุขศึกษาในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2529. (เอกสารการสอน ชุดวิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 8-15)
- สภากิจยแห่งชาติ, สำนักงาน. ประมวลคำบรรยายหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภากิจยแห่งชาติ, 2510.
- สาธารณสุข, กระทรวง. นวัตกรรมสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข, 2529.
- _____ . แผนพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพฯ : กองแผนงานสาธารณสุข กระทรวง
สาธารณสุข, 2530.
- _____ . สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพฯ : กองแผนงานสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.
- _____ . รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
กองอนามัยโรงเรียน กระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- สุชาติ โสมประยูร. การบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2525.
- _____ . การบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2526.
- _____ . ข่าวสารสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : พิเศษการพิมพ์, 2533.
- _____ . งานสุขศึกษาในโรงเรียนคืออะไร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- สุธี เสถียรยานนท์. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- สุบรรณ พันธุ์วิภาส และ ชัยวัฒน์ ปัญพจน์. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2522.
- สุรีย์ จันทรมาลี. สุขศึกษาในสถานบริการทางการแพทย์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขศึกษา
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- สุวรรณ สุวรรณเวช. หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวการเขียนวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. รวบรวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรือง-
สาส์นการพิมพ์, 2530.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. ความหมายของพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529. (เอกสารการสอน ชุดวิชาสุขศึกษา
หน่วยที่ 1-7)
- เสถียร สภาพงษ์. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อแสวงหาทาง ไปสู่สุขภาพที่ดีก้าวหน้า
เมื่อปี 2534. กรุงเทพฯ : งานสุขศึกษา ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ กองส่งเสริมผลศึกษา
และสุขภาพ กรมพลศึกษา, 2530.
- ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. การประชุมวิชาการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชาพลศึกษา.
และสาขาวิชาสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, 2527.
_____ . คู่มือการเขียนบทนิพนธ์ (รายงานภาคินิพนธ์ ปริญญาโท).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, 2530.
_____ . หลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2523. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, 2530.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สัมมนอบุคคลากรสาธารณสุขมูลฐานในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ กองส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,
2532.
_____ . รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- หทัย ชิตานนท์. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- อนันต์ ศรีโสภณ. หลักการวิจัยเบื้องต้น เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- อานนท์ สุนทรภักดิ์ ฅ พัทลุง. รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติ
ครั้งที่ 3 เรื่องแนวทางการดำเนินงานสุขศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ :
สมาคมวิชาชีพสุขศึกษา, 2530.
- เอกสารประกอบการอบรมสัมมนอบุคคลากร สาธารณสุขมูลฐานในสถานศึกษา เรื่องงาน
สาธารณสุขในเยาวชนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ
กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.

อุทุมพร จามรมาน. การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : พันนี้พับบลิชซิ่ง,
2531.

David B, Garainik. Webster's Third New International Dictionary.
New York : World Pub. Co., 1970.

Good, Cater V. Dictionary of Education. 3 Rd. Ed. New York :
McGraw-Hill, 1973.

Haag, Jessie H. School Health Program. New York : Holt, Rinehart &
Winstor, 1975.

"New Definitions : Report of the 1972-1973. Joint Committee on Health
Education Terminology", Journal of School Health. XLIV(1) :
35 ; January, 1974.

ภาคผนวก

.

- 1 RECORD'S NAME สัพฒัน อีรเวชเจริญชัย INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL ยาเสพติด
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2522
 TITLE การศึกษาสภาวะการติดยาเสพติดซ้ำ ของผู้ป่วยซึ่งมารับการรักษาที่
 โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และโรงพยาบาลอภัยภูรังค์
- 2 RECORD'S NAME จริญญา บัณฑิตวงศ์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดสิ่งแวดล้อม
 ADVISER ดร.ประกาเพ็ญ สารธร DATE 2522
 TITLE การศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมของเขตการศึกษา 10
- 3 RECORD'S NAME ปรีชา กิจวัฒน์ชัย INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL งานอนามัยโรงเรียน
 ADVISER ดร.ประกาเพ็ญ สารธร DATE 2523
 TITLE การศึกษาผลการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนของผู้ผ่านการอบรมงานอนามัยโรงเรียน
 จัดโดยศูนย์อนามัยโรงเรียน เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา ปี 2520
- 4 RECORD'S NAME ราตรี โอกาส INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL การวางแผนครอบครัว
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2523
 TITLE การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อการรับบริการ
 วางแผนครอบครัว ของผู้รับบริการระหว่างหน่วยงานของรัฐ กับหน่วยงาน
 เอกชน
- 5 RECORD'S NAME ชัยยง ชามรัตน์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL วิชาสุขศึกษา
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2523
 TITLE เจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาต่อการเรียนวิชาเอกสุขศึกษา

- 6 RECORD'S NAME พเยาว์ ตัมมณี INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL วิชาสุขศึกษา
 ADVISER* ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2523
 TITLE การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อวิชาสุขศึกษา
 ของนักเรียนรัฐบาล และโรงเรียนสาธิต
- 7 RECORD'S NAME ฉวีวรรณ อารยาพันธ์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL หันตสุขภาพ
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2524
 TITLE การศึกษาพฤติกรรมหันตสุขภาพ และสภาวะสุขภาพในช่องปากของนักศึกษา
 ในวิทยาลัยครูภาคใต้
- 8 RECORD'S NAME กนอมศรี ชูทอง INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL สมรรถนะของครูสุขศึกษา
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2524
 TITLE สมรรถนะของครูสุขศึกษาในทัศนะของผู้บริหารและครูสอนสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาในภาคใต้
- 9 RECORD'S NAME บังอร ชูคง INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL ผลการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2524
 TITLE การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูชั้นประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาชั้นสูง ที่เรียนโดยใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีบรรยาย
- 10 RECORD'S NAME วิชิต ธาตเพ็ชร INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสุขภาพ
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2524
 TITLE การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านสุขภาพระหว่างนักเรียนไทยพหุกับ
 นักเรียนไทยมุสลิม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 2

- 11 RECORD'S NAME ศุภลักษณ์ กลุ่โกวิท INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL ความสนใจด้านสุขภาพ
 ADVISER* ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2524
 TITLE ความสนใจทางด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 3
- 12 RECORD'S NAME สุภาพ กลับบัว INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสุขภาพ
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2524
 TITLE ความรู้ด้านอนามัยและสภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร
- 13 RECORD'S NAME สุขชัย อรรถธรรม INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL งานสาธารณสุขมูลฐาน
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
 TITLE ทัศนคติของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชน ในจังหวัดชัยภูมิ
 หมดองานสาธารณสุขมูลฐาน
- 14 RECORD'S NAME จินดา ธีระพันธ์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL การปฏิบัติงานของผดุงครรภ์อนามัย
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
 TITLE การศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของผดุงครรภ์อนามัย
 ไทยพุทธ และไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 15 RECORD'S NAME ถาวร บุตรีไสมา INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL สุขภาพจิต
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
 TITLE สุขภาพจิตของผู้ป่วยทหารราชการสนามที่มารับการรักษาพยาบาล ในโรงพยาบาล
 พระมงกุฎเกล้า

- 16 RECORD'S NAME สมบูรณ์ ขอสกุล INSTITUTION มหิดล
AREA สถาบันการสาธารณสุข DETAIL การผ่าตัดหน้าท้องทางนรีเวชกรรม
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
TITLE เปรียบเทียบการจัดโปรแกรมสหศึกษา และการให้สหศึกษาตามปกติแก่ผู้ป่วย
ที่มารับการผ่าตัดหน้าท้องทางนรีเวชกรรม
- 17 RECORD'S NAME กนิษฐา กล่อมเกล้า INSTITUTION มหิดล
AREA สถาบันศึกษา DETAIL สมรรถนะด้านการสอน
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
TITLE สมรรถนะของอาจารย์สอนวิชาสหศึกษาในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของ
นักศึกษาวิชาสหศึกษา
- 18 RECORD'S NAME กาบแก้ว เสงี่ยมไปร้ง INSTITUTION มหิดล
AREA สถาบันศึกษา DETAIL พฤติกรรมอนามัย
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
TITLE การศึกษาพฤติกรรมอนามัยในเรื่องโรคเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาและอาจารย์
วิทยาลัยครูภาคเหนือ
- 19 RECORD'S NAME ทวีวรรณ สระพันธ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถาบันศึกษา DETAIL ยาเสพติดให้โทษ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
TITLE ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
- 20 RECORD'S NAME ปราณี สวัสดิ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถาบันศึกษา DETAIL การสอนของครูสหศึกษา
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
TITLE ประสิทธิภาพการสอนวิชาสหศึกษาของครูสหศึกษาและครูพลศึกษา ระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

- 21 RECORD'S NAME เพ็ญศรี สุทธิสุวรรณ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมการสอนของครูสหศึกษา
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
TITLE พฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิชาเอกสหศึกษาในระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นสูง และปริญญาตรีของวิทยาลัยครู
- 22 RECORD'S NAME รณฤทธิ์ บุตรแสนคม INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การสูบบุหรี่
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
TITLE ผลของการจัดโปรแกรมการงดสูบบุหรี่ให้กับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
จังหวัดมหาสารคาม
- 23 RECORD'S NAME เรณู เจริญศรี INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง
ADVISER ดร.ชัยวัฒน์ ปัญงพงษ์ DATE 2525
TITLE ทิศนคติของนักศึกษาอาชีวศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง
- 24 RECORD'S NAME ศุภลักษณ์ เกอวารกุลชัย INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพจิต
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
TITLE สุขภาพจิตของครูในเขตแทรกซึมของผู่ก่อการวิจัยจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 25 RECORD'S NAME สรชาติ ศรีสอาด INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การผลิตและการใช้ไส้ตทัศน์วัสดุ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2525
TITLE การศึกษาการผลิตและการใช้ไส้ตทัศน์วัสดุของครูผู้สอนวิชาสหศึกษา
ระดับประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี

- 26 RECORD'S NAME อนุลักษณ์ นิตริช INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL การวางแผนครอบครัว
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
 TITLE ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การสมรส และ
 การหย่าร้างของนักศึกษา วิทยาลัยครุภาควัดวันออก
- 27 RECORD'S NAME อิศนีย์ แสงวงศ์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทของครอบครัวโรงเรียน
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2525
 TITLE ความคิดเห็นของนบริหารและครูหมวดพละนวมัยห่มตอบทบาทครอบครัว
 โรงเรียนมัธยมศึกษากาควัดวันออกเจียงเหนือ
- 28 RECORD'S NAME ทศนีย์ เมธาคุปต์ INSTITUTION มศว
 AREA ชมชน DETAIL บริโภคนิสัย
 ADVISER ดร.ธนาวรรณ อัมสมบูรณ์ DATE 2526
 TITLE อิทธิพลของครอบครัวห่มตอบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ในตำบล
 ดอนคลัง อำเภอดพนิ่นสะตวก จังหวัดราชบุรี
- 29 RECORD'S NAME เรืองชัย บุญศักดิ์ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ยาเสพติด
 ADVISER ดร.ธนาวรรณ อัมสมบูรณ์ DATE 2526
 TITLE ทศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11 ห่มตอปัญหายาเสพติด
- 30 RECORD'S NAME กริษา วงศ์นาม INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2526
 TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสขศึกษาของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษปีที่ 6 โดยวิธีการสอนด้วยหนังสือการ์ตูน กับวิธีสอนแบบบรรยาย

- 31 RECORD'S NAME สุชาดา มิ่งเมือง INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรชัยสัน DATE 2526
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้น
ชั้น ปกศ.สูง วิทยาลัยครูสกลนคร ระหว่างบทเรียนไม่ผลกับการสอนปกติ
- 32 RECORD'S NAME อารารณ ทัศนดี INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL สภาวะสุขภาพ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรชัยสัน DATE 2526
TITLE สภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
- 33 RECORD'S NAME จินดา สรายุทธพิทักษ์ INSTITUTION จุฬา
AREA ชุมชน DETAIL สุขบัญญัติ
ADVISER รศ.รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2527
TITLE การเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพจริงเกี่ยวกับสุขบัญญัติของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร
ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง
- 34 RECORD'S NAME จินดา วงศ์สวัสดิ์ INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสุขภาพ
ADVISER ผศ.วราณี สรัสสี DATE 2527
TITLE การเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพตามการรายงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ระหว่างโรงเรียนในโครงการสุศึกษาสายการศึกษากับโรงเรียนอื่นฯ ในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
- 35 RECORD'S NAME ชัยยัท กุลตั้งวัฒนา INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การใช้หลักสูตรสุศึกษา
ADVISER ดร.เทพาวดี หอมสนธิ DATE 2527
TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชา
สุศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ใน
โรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร

- 36 RECORD'S NAME วัณภา เกียรติศิริ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการอาหารกลางวัน
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนาวังษ์ DATE 2527
TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันใน
โรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ชนบทยากจน จังหวัดอุทัยธานี
- 37 RECORD'S NAME สายทิพย์ ประสิทธิ์วังษ์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL ความสนใจด้านสุขภาพ
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยูร DATE 2527
TITLE ความสนใจในด้านการเรียนรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในกรุงเทพมหานคร
- 38 RECORD'S NAME อัจฉราลักษณ์ บันทับทิม INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
ADVISER รศ.รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2527
TITLE ความต้องการนิเทศของครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในเขตการศึกษา 2 .
- 39 RECORD'S NAME พวงทอง ป็องกัย INSTITUTION มศว
AREA ชุมชน DETAIL ความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพ
ADVISER ดร.ธนวรรณ อัมสมบูรณ์ DATE 2527
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของ
มารดาไทยพุทธและไทยมุสลิม ในจังหวัดปัตตานี
- 40 RECORD'S NAME กาญจนา บุญมี INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
TITLE สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพ
ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

- 41 RECORD'S NAME ณรงค์ นาคเจริญ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL หลักสูตรวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบรณ์ DATE 2527
TITLE ความคิดเห็นของครูผู้สอนสุขศึกษาในเขตการศึกษา 11 เกี่ยวกับหลักสูตรวิชา
สุขศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
- 42 RECORD'S NAME ดางใจ ดวงจันทร์ทิพย์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL ความสนใจวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
TITLE ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตการศึกษา 9 ที่มอดอวิชาสุขศึกษา
- 43 RECORD'S NAME ประดิษฐ์ ปิ่นนวม INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การวางแผนครอบครัว
ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบรณ์ DATE 2527
TITLE ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มอดอการวางแผนครอบครัว
- 44 RECORD'S NAME เพ็ญศรี ลักษณะงาม INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการอาหารกลางวัน
ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบรณ์ DATE 2527
TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มอดอการจัดโครงการ
อาหารกลางวันของโรงเรียน ในเขตการศึกษา 9
- 45 RECORD'S NAME มาลินี วงศ์นาม INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL เจตคติต่อวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
TITLE เจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มอดอวิชาสุขศึกษา
- 46 RECORD'S NAME สมปอง ยางสอาด INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การดแลสุขภาพ
ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบรณ์ DATE 2527
TITLE เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มอดอการดแลสุขภาพ

- 47 RECORD'S NAME สิริมา หมอนไหม INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL สมรรถนะด้านการสอน
 ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
 TITLE การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการสอนตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
 ของอาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตวิชาเอกสุขศึกษา
- 48 RECORD'S NAME สุชิน บ้างาม INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ความรู้เรื่องเพศ
 ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
 TITLE การศึกษาเจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อความรู้เรื่องเพศ
- 49 RECORD'S NAME สุรเดช สำราญจิตต์ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ความเชื่อทัศนคติด้านสุขภาพ
 ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
 TITLE ความเชื่อทัศนคติด้านสุขภาพของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 12
- 50 RECORD'S NAME อาไพ หวังไพโรจน์กิจ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL อุบัติเหตุ
 ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2527
 TITLE การศึกษาตัวแปรที่ผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 51 RECORD'S NAME จิตติมา ภาวะกล INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL อนามัยแม่และเด็ก
 ADVISER ดร.ประภาพร สุวรรณ DATE 2527
 TITLE การปฏิบัติด้านอนามัยแม่และเด็ก ของมารดาชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง
 ในหมู่บ้านที่มีและไม่มีโครงการพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

- 52 RECORD'S NAME วัชร กัดไถ่ INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL ใช้เลือดออก
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2527
 TITLE ผลกระทบของการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการให้สุขศึกษา สำหรับการป้องกัน
 และควบคุมใช้เลือดออก จังหวัดกาฬสินธุ์
- 53 RECORD'S NAME สมศักดิ์ กระจายกลิ่น INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL ใช้มาลาเรีย
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2527
 TITLE ปัจจัยหมต่อกรยอมรับและการปฏิเสธการฟัน ดีดีที เพื่อควบคุมยุงพาหะ
 นำเชื้อใช้มาลาเรีย
- 54 RECORD'S NAME วันเพ็ญ วิสารณ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL โรคเบาหวาน
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2527
 TITLE เปรียบเทียบผลการใช้สุขศึกษา แบบการจัดโปรแกรมสุขศึกษาและ
 การให้สุขศึกษาตามปกติแก่ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ตักผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชวิถี
- 55 RECORD'S NAME ทาเนียบ ไส้แสนน้อย INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL คำนิยมทางสุขภาพ
 ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2527
 TITLE คำนิยมทางสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตจังหวัดขอนแก่น
- 56 RECORD'S NAME บุญศรี ศิริช่วง INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL งานสุขศึกษาในโรงเรียน
 ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2527
 TITLE สภาพการจัดและการบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
 สำนึกศึกษา เขตการศึกษา 2

- 57 RECORD'S NAME ยพหา ชุสทธิสกุล INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การต้มสุรา
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2527
TITLE ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการต้มสุรากับพฤติกรรมการณ์ต้มสุราของนักศึกษา
- 58 RECORD'S NAME ละออ คุณีอาจ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การป้องกันโรค
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณหัตถ์ DATE 2527
TITLE การเปรียบเทียบการสอนวิชาสุขภาพส่วนบุคคล เรื่องการป้องกันโรคนักศึกษาระดับ
ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
โดยการใช้บทเรียน โมเดลและการสอนปกติ
- 59 RECORD'S NAME วรพรรณ รุ่งศรีวงศ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณหัตถ์ DATE 2527
TITLE ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้นำนักเรียนส่งเสริมอนามัยใน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี
- 60 RECORD'S NAME สมบัติ ทรัพย์พันธ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL งานสุขศึกษาในโรงเรียน
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2527
TITLE สภาพการจัดและการบริหารงานสุขศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญ ในเขตการศึกษา 6
- 61 RECORD'S NAME สุกี โจนวิเชียร INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2527
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ของนักศึกษา
ชั้น ปกศ.สูง วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง

- 62 RECORD'S NAME อนชา กิตชัยชาญ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL งานสุขศึกษาในโรงเรียน
 ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สวรรณ DATE 2527
 TITLE สภาพการจัดและการบริหารงานสุขศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่
- 63 RECORD'S NAME เอม่อชมา รัตนริมจง INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL สิ่งเสพติด
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2527
 TITLE ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง "สิ่งเสพติด"
 โดยใช้เทคนิคการสอน แบบนักเรียนสอนกันเอง
- 64 RECORD'S NAME กิตติศักดิ์ ชัยนการ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมการสอนของครูสุขศึกษา
 ADVISER ผศ.วราณี สุรัสวดี DATE 2528
 TITLE พฤติกรรมการสอนวิชาสุขศึกษา ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการสุขศึกษาสายการศึกษา เขตการศึกษา 8
- 65 RECORD'S NAME จินดา บุญช่วยเกื้อกุล INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การบริการสุขภาพ
 ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยร DATE 2528
 TITLE การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการ
 สุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียง
- 66 RECORD'S NAME ฉวีวรรณ ไหวพริบ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
 ADVISER ดร.เทพาวณี หอมสินท DATE 2528
 TITLE ปัญหาการนิเทศวิชาสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

- 67 RECORD'S NAME เฉลา เพ็ชรชอบ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การดูแลสุขภาพ
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยูร DATE 2528
TITLE การศึกษาการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในกรุงเทพมหานคร
- 68 RECORD'S NAME พรชัย ปางริยางค์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การใช้ยา
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2528
TITLE พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการใช้ยาตามการรับรู้อาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร
- 69 RECORD'S NAME สุกัญญา งามบรรจง INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยูร DATE 2528
TITLE ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร
- 70 RECORD'S NAME สุภาภรณ์ สิทธิคง INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การดูแลสุขภาพ
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยูร DATE 2528
TITLE การศึกษาดูแลสุขภาพตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในกรุงเทพมหานคร
- 71 RECORD'S NAME สุรินทร์ ฤทธิสาร INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การสอนวิชาสุขศึกษา
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยูร DATE 2528
TITLE ความคิดเห็นของครูสุขศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร

- 72 RECORD'S NAME อรรถ ปัตตานนท์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL เรื่องเพศ
ADVISER* ดร.เทพวดี หอมสนิท DATE 2528
TITLE การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 73 RECORD'S NAME อรุณี สุขนิรันต INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทของครูสุขศึกษา
ADVISER ดร.เทพวดี หอมสนิท DATE 2528
TITLE การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูสุขศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 6
- 74 RECORD'S NAME อัจฉรา เกิดมงคล INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การดูแลสุขภาพ
ADVISER ศ.สชาติ ไส้มประยูร DATE 2528
TITLE การศึกษาการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร
- 75 RECORD'S NAME จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL ยาเสพติด
ADVISER ดร.ธนารักษ์ อัมสมบรณ์ DATE 2528
TITLE การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9
- 76 RECORD'S NAME เปรมสุข สระแก้ว INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน
ADVISER ดร.ธนารักษ์ อัมสมบรณ์ DATE 2528
TITLE ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางสุขภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 77 RECORD'S NAME เรณู เพ็ญอาวี INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL เนื้อหาวิชาสหศึกษา
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2528
TITLE ความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต่อเนื่องวิชาสหศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นสูง ของวิทยาลัยพลศึกษา พ.ศ.2525
- 78 RECORD'S NAME เรณู สุวรรณภาค INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL สมรรถนะด้านการสอนวิชา สุข 101
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2528
TITLE ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการสอนวิชาสุข101
สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชนในวิทยาลัยครูภาคกลาง
- 79 RECORD'S NAME ลักษณ์า สุขมล INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL สภาพสิ่งแวดล้อมที่ถกถึงลักษณะ
ADVISER ดร.ธนาภรณ์ อิ่มสมบูรณ์ DATE 2528
TITLE ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ถกถึงลักษณะ ในวิทยาลัยครู
- 80 RECORD'S NAME วรจิตร์ วงศ์วัฒน์สิทธิ์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL สวัสดิ์นิสัย
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2528
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิ์นิสัยของนักศึกษาในวิทยาลัยครู และวิทยาลัยพลศึกษา
- 81 RECORD'S NAME วัลลาวัลย์ วรรณศรี INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การบริการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2528
TITLE การบริการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8
- 82 RECORD'S NAME ศิริรัตน์ บุญदानนท์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดสิ่งแวดล้อม
ADVISER ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ DATE 2528
TITLE การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

- 83 RECORD'S NAME สุกัญ ไชยนาถ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทของครูอนามัยโรงเรียน
 ADVISER ผศ.พิชัย ผดุงรัตน์ DATE 2528
 TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มติดอบบาทของครูอนามัยโรงเรียน
- 84 RECORD'S NAME สุรีย์พร แม่เก INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ทิศนคติด้านสุขภาพ
 ADVISER ผศ.พิชัย แก้วลาภ DATE 2528
 TITLE ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ในจังหวัดยะลา
- 85 RECORD'S NAME ระเด่น หัสดี INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL สาธารณสุขมูลฐาน
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณหัตถ์ DATE 2528
 TITLE ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสาธารณสุขของคณะกรรมการหมู่บ้าน
 ที่ผ่านการฝึกอบรม โดยคณะกรรมการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล
- 86 RECORD'S NAME จันทรีวิภา ดิลกสัมพันธ์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL ก่อนที่เต้านม
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณหัตถ์ DATE 2528
 TITLE ประสิทธิภาพของการสอนสุขศึกษาในคลินิกสุขศึกษาแก่ผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัด
 ก่อนที่เต้านมในโรงพยาบาลศิริราช
- 87 RECORD'S NAME เพ็ญศรี หงส์สวัสดิ์ INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL การพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน
 ADVISER ดร.ประกายเพ็ญ สวรรณ DATE 2528
 TITLE ผลของการฝึกอบรมการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานของผดุงครรภ์สาธารณสุข
 จังหวัดนราธิวาส

- 88 RECORD'S NAME เพ็ญศรี สายจันทร์ดี INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL เพศศึกษา
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สวรรณ DATE 2528
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา เรื่องเพศศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างบทเรียนไม่ผลกับการสอนปกติ
- 89 RECORD'S NAME เขาวลัภษณ์ อนุรักษ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2528
TITLE ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมในโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
โดยทีมครูฝึกระดับอำเภอ กับทีมครูฝึกระดับจังหวัด
- 90 RECORD'S NAME วิภา ทองวิเศษสุข INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสุขภาพ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2528
TITLE ผลของการให้การเสริมแรงทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 91 RECORD'S NAME สายสนีย์ ทับทิมเทศ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ท้นตสุขภาพ
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สวรรณ DATE 2528
TITLE ผลการฝึกการอดได้ รอได้ ทีมผลต่อการปฏิบัติด้านท้นตสุขภาพ
- 92 RECORD'S NAME งามทรัพย์ เทศะบำรุง INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดบริการสุขภาพ
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนรัณย์ DATE 2529
TITLE ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการการจัด
บริการสุขภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

- 93 RECORD'S NAME จารุวรรณ ดงศ์ริมงคล INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพจิต
ADVISER รศ. พิชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
TITLE สุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล
ในกรุงเทพมหานคร
- 94 RECORD'S NAME ชูจันทร์ จันทร์มา INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การรับประทานอาหาร
ADVISER รศ. รัชณี ชำนาญกุล DATE 2529
TITLE ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติในการรับประทานอาหารและภาวะโภชนาการ
ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัด
โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
- 95 RECORD'S NAME ยวีธาดี หงษ์ทอง INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL ลักษณะของครูสุศึกษา
ADVISER ดร. เทพาวดี ทอมสันท์ DATE 2529
TITLE ลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
และครูสุศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร
- 96 RECORD'S NAME ดวงพร บุญโชติ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพผู้สูงอายุ
ADVISER ศ. สุชาติ โสมประยูร DATE 2529
TITLE ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 97 RECORD'S NAME ดวงสมร พันธุ์เสน INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพผู้สูงอายุ
ADVISER ศ. สุชาติ โสมประยูร DATE 2529
TITLE ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

- 98 RECORD'S NAME เด็ดแก้ว ต้วเศษศิลป์ INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การพัฒนาสุขภาพนักเรียน
ADVISER รศ. รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2529
TITLE การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้น
ในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11
- 99 RECORD'S NAME อีจวรรณ อีมากุล INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER รศ. พิชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
TITLE สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ และ
ไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร สุราษฎร์ธานี
- 100 RECORD'S NAME นกมล เจริญกุล INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพสาขาการสาธารณสุข
ADVISER ศ. สุชาติ โสภประยูร DATE 2529
TITLE ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับหลักสูตร
พื้นฐานวิชาชีพสาขาการสาธารณสุข ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 101 RECORD'S NAME นันทนา วรรณคำ INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การปฏิบัติงานของครูสุขศึกษา
ADVISER รศ. รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2529
TITLE ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของตนเอง
- 102 RECORD'S NAME นิมิตร มิ่งมีทรัพย์ INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER รศ. รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2529
TITLE การเปรียบเทียบการปฏิบัติที่คาดหวัง กับการปฏิบัติจริงในการบริหาร
โครงการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
เขตการศึกษา 1

- 103 RECORD'S NAME พรภินันท์ เลาะหนับ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สวัสดิภาพ
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
TITLE ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับ สวัสดิภาพ ของ นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร
- 104 RECORD'S NAME ไพบูลย์ ดาริห์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดการสุขภาพ
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
TITLE การเปรียบเทียบการจัดการสุขภาพระหว่าง โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใน
ในและนอกโครงการสุขภาพการศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา
- 105 RECORD'S NAME กัทรบูรณ์ พิษณุไพบูลย์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การเรียนการสอนวิชาสุขภาพ
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยกร DATE 2529
TITLE การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เกี่ยวกับ
การเรียนการสอนวิชาสุขภาพ ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
- 106 RECORD'S NAME มณฑิรา ขุนวงศ์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสุขภาพ
ADVISER ดร.เทพวณี หอมสนิท DATE 2529
TITLE พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล
กรุงเทพมหานคร
- 107 RECORD'S NAME มัณฑนา จรรย์รัตน์ไพศาล INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดส่งแวดล้อมภายในโรงเรียน
ADVISER ศ.สุชาติ โสมประยกร DATE 2529
TITLE การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการจัดส่งแวดล้อม
ทางสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

- 108 RECORD'S NAME วิจารณ์ รุ่งนัฐ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 AREA สถานศึกษา DETAIL เพศศึกษา
 ADVISER รศ. รัชณี ขำบุญจัน DATE 2529
 TITLE การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศศึกษาระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2
- 109 RECORD'S NAME สมศักดิ์ เจริญรัมย์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดการบริการสุขภาพ
 ADVISER ดร. เทพาณี หอมสนิท DATE 2529
 TITLE ปัญหาและความต้องการของครุอนามัยโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 110 RECORD'S NAME สุกัญญา จงเอกวุฒิ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 AREA สถานศึกษา DETAIL กิจกรรมสุขศึกษา
 ADVISER ศ. สุธาดี ไสยมประยูร DATE 2529
 TITLE ความคิดเห็นของครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับกิจกรรมสุขศึกษาในโรงเรียนในการสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐาน : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสิงห์บุรี
- 111 RECORD'S NAME เสาวนิต โพธิ์ทัพพะ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการพัฒนาการเรียนผ่านส่งเสริมอนามัย
 ADVISER รศ. พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
 TITLE ปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการพัฒนาการเรียนผ่านส่งเสริมอนามัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 112 RECORD'S NAME อภินันท์ วงศ์ข้าหลวง INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพจิต
 ADVISER รศ. พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
 TITLE ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

- 113 RECORD'S NAME เออมอร เสาวลักษณ์ INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทของครุอนามัยโรงเรียน
ADVISER รศ.พีชรา กาญจนารัตน์ DATE 2529
TITLE บทบาทของครุอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพใน
โรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
- 114 RECORD'S NAME ประสพ ยุทธเมธางกูร INSTITUTION มศว
AREA ชุมชน DETAIL การปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ
ADVISER ผศ.บุญผ่อง วรรณภิรมย์ DATE 2529
TITLE บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ ให้แก่นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น
- 115 RECORD'S NAME ดุลยา แสงสว่าง INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การบริการสุขภาพ
ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
TITLE ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพปัจจุบัน และความต้องการ
ในด้านการบริการสุขภาพในวิทยาลัยพลศึกษา
- 116 RECORD'S NAME นฤมล โพธิ์สัตย์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL บริโภคนิสัย
ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
TITLE บริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา
- 117 RECORD'S NAME นัยนา มีศิริ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ADVISER ผศ.สัจฉินต์ ปรีชาमारถ DATE 2529
TITLE สุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสงคราม

- 118 RECORD'S NAME บุปผา คุณพีโน INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL พุทธกรรมจักร่วมเพศ
 ADVISER นศ.ทวิสิทธิ์ สีทธิกร DATE 2529
 TITLE การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมจักร่วมเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร
- 119 RECORD'S NAME ประเสริฐ ทองถม INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดการบริการสุขภาพ
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับการจัด
 การบริการสุขภาพในโรงเรียน
- 120 RECORD'S NAME ปราณี เล้าตระกูล INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL แบบประเมินการปฏิบัติงาน
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เขตการศึกษา 8
- 121 RECORD'S NAME ปราณี วันธงชัย INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
 ADVISER อ.สมพล จุลโลบล DATE 2529
 TITLE ความต้องการการนิเทศของครูสุศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา
 ในเขตกรุงเทพมหานคร
- 122 RECORD'S NAME มนตรี บุญบรรจง INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การทำแท้ง
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE ความรู้และเจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อ
 การทำแท้ง

- 123 RECORD'S NAME มาลี สร้อยสุวรรณ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การบริการสุขภาพ
 ADVISER ดร.ธนารธรณ์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE การบริการสุขภาพในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ตามความคิดเห็น
 ของนักศึกษา
- 124 RECORD'S NAME วรรณภา เขียวบัวแก้ว INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การใช้สื่อการสอน
 ADVISER ผศ.สัจฉิณี ปรีชามารภ DATE 2529
 TITLE การใช้สื่อต่างชนิดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสวัสดิภาพของผู้เดินเท้า
 และการใช้จักรยานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 125 RECORD'S NAME วสันต์ นาวาเหนียว INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL เพศศึกษา
 ADVISER ดร.ธนารธรณ์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE ความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและ
 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีต่อเพศศึกษาในระดับประถมศึกษา
- 126 RECORD'S NAME ศิริพร พุทธิรังษี INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การบริการสุขภาพในโรงพยาบาล
 ADVISER ดร.ธนารธรณ์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE สภาพและปัญหาการบริการสุขภาพในโรงพยาบาลโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 127 RECORD'S NAME สุธี เสถียรยานนท์ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL คำนิยมทางสุขภาพ
 ADVISER ดร.ธนารธรณ์ อัมสมบูรณ์ DATE 2529
 TITLE คำนิยมทางสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

- 128 RECORD'S NAME สุนทร จันทร์พรหม INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL คุณลักษณะของครูผู้ศึกษา
ADVISER ผศ. ทวีสิทธิ์ สิทธิกร DATE 2529
TITLE คุณลักษณะของครูผู้ศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 7
- 129 RECORD'S NAME อนงค์นาฎ พงลา INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL ความเชื่อที่ผิดด้านสุขภาพ
ADVISER ผศ. สุจินต์ ปรีชามารภ DATE 2529
TITLE ความเชื่อที่ผิดด้านสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยครู
- 130 RECORD'S NAME อรุณี พุกประเสริฐ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การประเมินผลโครงการสุขภาพ
ADVISER ดร. ธนารักษ์ อัมสมบรณ์ DATE 2529
TITLE การประเมินโครงการสุขภาพ สายการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1
- 131 RECORD'S NAME อารีย์ ศรีสังวาลย์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทครูพลศึกษาต่องานสุขภาพ
ADVISER ดร. ธนารักษ์ อัมสมบรณ์ DATE 2529
TITLE บทบาทของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่องานสุขภาพในโรงเรียน
- 132 RECORD'S NAME ศำกน ปวีณวัฒน์ INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
ADVISER ดร. สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2529
TITLE ประสิทธิภาพของวิธีการศึกษา 2 วิธี ในการส่งเสริมให้คนงานที่
สัมผัสเสียงดัง ในโรงงาน ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
- 133 RECORD'S NAME อไรรัตน์ สิงหนาท INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL การทำหมันชาย
ADVISER ดร. สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2529
TITLE ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการรับบริการทำหมันชาย และ
ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมในการรับบริการ
ทำหมันชายของประชากรกลุ่มเป้าหมาย จังหวัดสุพรรณบุรี

- 134 RECORD'S NAME นิตยา เพ็ญศรีรักษา INSTITUTE มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL โรคหน้าทวนกเรื้อรัง
 ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตรีกลางษ์ DATE 2529
 TITLE ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมสุขศึกษาสำหรับผู้ป่วยโรคหน้าทวนกเรื้อรัง
 ตักผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และ โรงพยาบาลรามารินทร์
- 135 RECORD'S NAME ปราณี ภาพภาส INSTITUTE มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL ยาเสพติด
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2529
 TITLE ผลของการฝึกอบรมการพัฒนาดตนเองที่ต่อพฤติกรรมการบำบัดรักษา ยาเสพติด
 ขนก่อนพิษยา
- 136 RECORD'S NAME พรทิพย์ ลยานนท์ INSTITUTE มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL อนามัยแม่และเด็ก
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2529
 TITLE ประสิทธิภาพของวิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ต่อการดูแลทารกแรกเกิด
 เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการอาบน้ำ
- 137 RECORD'S NAME มาลี วิทยุวิทย์ INSTITUTE มหิดล
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL วัณโรคปอด
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2529
 TITLE การศึกษาผลของวิธีการติดตามผู้ป่วยวัณโรคปอดให้มารับบริการ
 ณ โรงพยาบาลโรคทรวงอก นนทบุรี
- 138 RECORD'S NAME เกษม แก้วคำ INSTITUTE มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL กิจกรรมกลุ่มพลศึกษา
 ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตรีกลางษ์ DATE 2529
 TITLE การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับปริญญาตรี ที่มีต่อกิจกรรม
 กลุ่มทางพลศึกษา

- 139 RECORD'S NAME ชำช นวลนล INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL พยาธิปากขอ
 ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตระกลวงษ์ DATE 2529
 TITLE ประสิทธิภาพการสอนวิชาสุขศึกษา เรื่อง โรคพยาธิปากขอในนักเรียนระดับประถมศึกษา
 โดยใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหา กับวิธีสอนแบบปกติ
- 140 RECORD'S NAME บุษบา จีรกุลสมโชค INSTITUTION มหิดล
 AREA สถานศึกษา DETAIL หัตถกรรม
 ADVISER ดร.นิรัตน์ อีมา มี DATE 2529
 TITLE ประสิทธิภาพของการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 และนักเรียนกับพ่อแม่ที่หัตถกรรมด้านหัตถกรรม
- 141 RECORD'S NAME ปานดา เข้มกรวด INSTITUTION จุฬา
 AREA ชุมชน DETAIL ความต้องการด้านสุขภาพ
 ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
 TITLE ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย
- 142 RECORD'S NAME กาญจนา วงษ์สวัสดิ์ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL เนื้อหาวิชาสุขศึกษา
 ADVISER ดร.ลาวัญย์ สกกรี DATE 2530
 TITLE ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสุขศึกษา
 ในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
- 143 RECORD'S NAME ขวัญตา วงศ์สมทร INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การพัฒนาสุขภาพ
 ADVISER ดร.ลาวัญย์ สกกรี DATE 2530
 TITLE การเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นใน
 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 5

- 144 RECORD'S NAME ชำญติก มีพร้อม INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
ADVISER รศ. รัชณี ชำญติกวน DATE 2530
TITLE ความต้องการการนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11
- 145 RECORD'S NAME ดารณี เกตุไธสง INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER ดร. เทพวดี หอมสนิท DATE 2530
TITLE การเปรียบเทียบความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการบริหาร
โครงการสุขภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 146 RECORD'S NAME นพรัตน์ สุขมาลพงศกุล INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สื่อการสอน
ADVISER ดร. เทพวดี หอมสนิท DATE 2530
TITLE ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
เขตการศึกษา 12 .
- 147 RECORD'S NAME นวลสมร ชมะสุนทร INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการอาหารกลางวัน
ADVISER ดร. ลาวัญย์ สกกริ DATE 2530
TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหา
ในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11
- 148 RECORD'S NAME ประเสริฐ ศรีจันทร์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การบริการทางแพทย์และสาธารณสุข
ADVISER รศ. พิชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
TITLE ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เกี่ยวกับบริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุขในโรงเรียนรัฐบาล
เขตการศึกษา 11

- 149 RECORD'S NAME ปิยานี สมบูรณ์ทรัพย์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER ศ.สุชาติ โสภณประยูร DATE 2530
TITLE ความคาดหวังและการปฏิบัติในการจัดดำเนินงาน โครงการสุขภาพในโรงเรียน
ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 10
- 150 RECORD'S NAME พรรณีภา ทวีระรัตน์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL หลักสูตรสุขภาพ
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
TITLE ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่
สายสามัญ ระดับ 5 กรุงเทพมหานคร
- 151 RECORD'S NAME พะเยาว์ เพ็ญประพัฒน์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การพัฒนาสุขภาพ
ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
TITLE สภาพและปัญหาการจัดดำเนินการพัฒนาสุขภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 1
- 152 RECORD'S NAME ทิมพร ยศแก้ว INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพผู้บริโภค
ADVISER ดร.เทพวดี หอมสนธิ DATE 2530
TITLE ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภคของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 8
- 153 RECORD'S NAME ภิญญา วิทวัสดีกุล INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสวัสดิภาพ
ADVISER รศ.รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2530
TITLE สภาพและปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

- 154 RECORD'S NAME วนิดา พุ่มอยู่ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดการบริการสุขภาพ
ADVISER ดร.ลาวัญญ์ สุกกรี DATE 2530
TITLE การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการจัดการบริการสุขภาพตามการรับรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 155 RECORD'S NAME วิภา กระแสร์กุลรัตน์ INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
ADVISER รศ. รัชณี ขำบุญญาน DATE 2530
TITLE ความรู้ ที่สคัญเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร
- 156 RECORD'S NAME สมใจ วจนรจนา INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER ศ. สุชาติ โสมประยูร DATE 2530
TITLE ปัญหาและความต้องการในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9
- 157 RECORD'S NAME สมชัย ชาลิตธาดา INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL สิ่งเสพติด
ADVISER รศ. พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
TITLE ความรู้ ที่สคัญและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1
- 158 RECORD'S NAME สมพงษ์ เรืองศรี INSTITUTION จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
AREA สถานศึกษา DETAIL การจัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร. เทวาวดี หอมสนิท DATE 2530
TITLE ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3

- 159 RECORD'S NAME ศิมสมร มหาวิจิตร INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การนำประสบการณ์จากวิชาศึกษาไปใช้
ADVISER รศ.พีชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
TITLE การนำประสบการณ์การเรียนรู้จากวิชาศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
ไปใช้ในชีวิตประจำวันตามรายงานของนักเรียน เขตการศึกษา 9
- 160 RECORD'S NAME สุขุม ชันแก้ว INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
ADVISER รศ.รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2530
TITLE การปฏิบัติงานนิเทศวิชาศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย ตามการรับรู้
ของตนเองและครูศึกษา
- 161 RECORD'S NAME สุชาดา จันทรทอง INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
ADVISER ดร.เทพาวดี หอมสนิท DATE 2530
TITLE ปัญหาการบริหารและความต้องการ การนิเทศด้านสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7
- 162 RECORD'S NAME สุนทร ป้านสกุล INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL ท้นตสุขภาพ
ADVISER ดร.รัชณี ขวัญบุญจันทร์ DATE 2530
TITLE ความรู้ ท้นตคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับท้นตสุขภาพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 5
- 163 RECORD'S NAME สุภาภรณ์ โรจน์รังสีธรรม INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL สุขภาพผู้บริโภค
ADVISER ศ.สชาติ โสมประยูร DATE 2530
TITLE การศึกษาเรื่องความรู้ ท้นตคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

- 164 RECORD'S NAME สุรีย์ แก้วเศษ INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
ADVISER รศ. รัชณี ชัยบุญจันทร์ DATE 2530
TITLE ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศ โครงการสุขภาพ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1
- 165 RECORD'S NAME อรชร อินทกุล INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL การใช้หลักสูตรสุขภาพ
ADVISER ดร. เทพาวดี หอมสนธิ DATE 2530
TITLE ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาสุขภาพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 ตามการรับรู้ของครูสุขภาพ เขตการศึกษา 8
- 166 RECORD'S NAME อรสา อติเรกพลิน INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสุขภาพในโรงเรียน
ADVISER รศ. พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2530
TITLE การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาสุขภาพ
เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร
- 167 RECORD'S NAME อุไรวรรณ คำไทย INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL ความเชื่อที่ผดด้วนโภชนาการ
ADVISER ดร. ลาวัญย์ สุกกรี DATE 2530
TITLE ความเชื่อที่ผดด้วนโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8
- 168 RECORD'S NAME จันท์ โทศล INSTITUTION มศว
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL สุขภาพจิต
ADVISER ผศ. สัจฉินต์ ปรีชาमारก DATE 2530
TITLE สุขภาพจิตของพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในประเทศไทย

- 169 RECORD'S NAME กาญจนา มั่งวงศ์ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
 ADVISER ผศ.พิชัย แก้วลาภ DATE 2530
 TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีแบบศูนย์การเรียนกับวิธีสอน
 แบบปกติ
- 170 RECORD'S NAME คำพันธ์ เทียนไสว INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ท้นตสขภพ
 ADVISER ผศ.สุจินต์ ปรีชามารภ DATE 2530
 TITLE ผลของการสอนท้นตสขศึกษา ควบค้บการใช้สื่ออมแผ่นคราบจลนทรีย
 ท้มตอพฤติกรรมท้นตสขภพ และด้ชนความสะอาดในช้องปาก
- 171 RECORD'S NAME ธงชัย ศิริทัพ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสขภพ
 ADVISER ดร.พรสข ทั้นน้รันดร DATE 2530
 TITLE การเปรียบเทียบพฤติกรรมสขภพของนักเรียนชั้นประถมศีกษาที่ 6 ใน
 จ้งท้าวคนครสวรรค์ ระหว่างโรงเรยนในโครงการส่งเสริมสมรรถภพการสอ
 กับโรงเรยนนอกโครงการส่งเสริมสมรรถภพการสอ
- 172 RECORD'S NAME นารี คุหาเรื่งรอง INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทศีกษานิเทศก
 ADVISER อ.สมพล จุลไลบล DATE 2530
 TITLE บทบาทของศีกษานิเทศกในการพัฒนาการเรียนการสอนกล้มสร้างเสริม
 ประสขการมีชีวิตในทัศนคติของผู้บริหาร ครวัชาการกล้มและครประจําการ
 ในโรงเรยนประถมศีกษาสังกัดสํานักงานการประถมศีกษาจ้งท้าว
- 173 RECORD'S NAME ปราโมทย์ ปานกําเนิด INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL เพศศีกษา
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อ้มสมบรณ DATE 2530
 TITLE เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวก้บการสอนเพศศีกษาที่บาน
 ในจ้งท้าวตปทมธานี

- 174 RECORD'S NAME วิจารณ์ จานงค้อย INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL ทศภาคกันน็อก
ADVISER ดร.พรสุข ทัศนรินทร์ DATE 2530
TITLE ทศภาคกันน็อกเกี่ยวกับทศภาคกันน็อกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครราชสีมา
- 175 RECORD'S NAME ศรีบังอร สุวรรณพานิช INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การวางแผนครอบครัว
ADVISER ดร.ธนาพรธน์ อัมสมบุรณ์ DATE 2530
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้
ทีมต่อการวางแผนครอบครัว
- 176 RECORD'S NAME สุภาพ คำวัง INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL สมรรถฐานของครูสาขา
ADVISER ดร.ธนาพรธน์ อัมสมบุรณ์ DATE 2530
TITLE สมรรถฐานของครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาสาธารณสุข ในทัศนะของ
ผู้บริหารครู และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 177 RECORD'S NAME ธงชัย เล็กกัมพร INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL สาธารณสุขมูลฐาน
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของการให้การศึกษาด้านสาธารณสุขมูลฐานแก่ครอบครัว โดยใช้
หอกระจายข่าวสารอย่างมีระบบและแบบเรียนด้วยตนเอง
- 178 RECORD'S NAME พวงพลอย ชัยทวีจิตรา INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL พฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์
ADVISER ดร.นิรัตน์ อิมามิ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของแรงสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการสร้างสัมพันธ์

- 179 RECORD'S NAME รุ่งกานต์ ศรีลัมภ์ INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL กามโรค
ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตรีกลางชัย DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของการสอนสุขศึกษาเรื่องกามโรคแก่หญิงอาชีพพิเศษแบบ
เพื่อนสอนเพื่อนในสถานบริการ อำเภอสีต๊ะ จังหวัดชลบุรี
- 180 RECORD'S NAME สมปอง เจริญชัย INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL โรคเรื้อน
ADVISER ดร.ประกาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2530
TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลของวิธีการสุขศึกษาต่อการยอมรับผู้ป่วยโรคเรื้อน
ของประชาชน ตำบลพลับพลา อำเภอนายูง จังหวัดนครราชสีมา
- 181 RECORD'S NAME กมลมาลัย วิรัตน์เศรษฐ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL โรคข้อเข่าเสื่อม
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพการสอนสุขศึกษาตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพต่อการปฏิบัติ
ตามคำแนะนำของผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อม โดยใช้วีดีโอเทป
- 182 RECORD'S NAME ตรีรัตน์ เวชพาณิชย์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL ยาเสพติด
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีพฤติกรรมการบำบัดรักษา ยาเสพติด
ชนิดกอนพิช แบบผู้ป่วยนอก
- 183 RECORD'S NAME นวลน้อย วงศ์สุนันท์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL โรคหนองใน
ADVISER ดร.นิรัตน์ อิมามิ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของวิธีการศึกษารายบุคคล ซึ่งนำเอาแบบแผนความเชื่อ
ด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยชาย โรคหนองใน ณ สถานกามโรค
บางรัก

- 184 RECORD'S NAME วัฒนะ คล้ายดี INSTITUTION มหิดล
AREA สถาบันบริการสาธารณสุข DETAIL ไรดเบาหวาน
ADVISER* ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมสุขศึกษาโดยการสอนผู้ป่วยร่วมกับการใช้
แรงสนับสนุนทางสังคมจากญาติผู้ป่วย ในผู้ป่วยไรดเบาหวาน โรงพยาบาล
อินทบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
- 185 RECORD'S NAME ไกร ชัยวิเศษ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ประสิทธิภาพการสอนวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพของการสอนวิชาสุขศึกษาโดยใช้โมเดลการสอนแบบ GPDM แก่นักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทดอวยสัมฤทธิ์ในวิชาสุขศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์
- 186 RECORD'S NAME จรรยา นาคหมื่นไวย INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL เหา
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2530
TITLE ผลของการให้สุขศึกษาร่วมกับการให้การสนับสนุนของครูและบิดาหรือมารดา
ที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการเป็นเหาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 187 RECORD'S NAME ไพศาล วงศ์โรจน์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL กิจกรรมสุขศึกษา
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2530
TITLE ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมสุขศึกษาต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียน
ฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง
- 188 RECORD'S NAME กัญญา เกียรติบุตร INSTITUTION จุฬา
AREA สถานศึกษา DETAIL คุณลักษณะของครูสุขศึกษา
ADVISER ดร.เทพวดี ทอมสินท์ DATE 2531
TITLE คุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษาตามการรับรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร

- 189 RECORD'S NAME จุไรรัตน์ แพรพพราย INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การน้เทศ
 ADVISER รศ.รัชณี ชำญบุญจัน DATE 2531
 TITLE ปัญหาการสอนสุขศึกษาและความต้องการการน้เทศของครูสุขศึกษาโรงเรียน
 เอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
- 190 RECORD'S NAME นัฐติยา ยุคตะนันท์ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL หลักสูตรพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข
 ADVISER ดร.เทพาวดี หอมสนิท DATE 2531
 TITLE สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข
 ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
- 191 RECORD'S NAME เบญจวรรณ วงศ์อนันต์ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุข
 ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2531
 TITLE ความคิดเห็นของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารโครงการผู้นำเยาวชน
 สาธารณสุข ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
- 192 RECORD'S NAME มณี เกษพภา INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การฝึกประสบการณ์วิชาชีพลูกศึกษา
 ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2531
 TITLE ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพลูกศึกษาของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา
- 193 RECORD'S NAME มนัสดา บุญรักษา INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL โครงการสุขภาพในโรงเรียน
 ADVISER ศ.สุชาติ โสภประยร DATE 2531
 TITLE สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขต
 และนอกเขตเทศบาลในส่วนภูมิภาค

- 194 RECORD'S NAME รัชนิสารณ จินธรรม INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การดูแลสุขภาพ
 ADVISER ดร.เทพวดี หอมสนิท DATE 2531
 TITLE มโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
- 195 RECORD'S NAME ศิริศรี ศิริบุญ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การบริโภคอาหาร
 ADVISER ดร.ลาวัณย์ สุกกรี DATE 2531
 TITLE ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 เขตการศึกษา 11
- 196 RECORD'S NAME ศิวาไล กสิกิจสกุลผล INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา
 ADVISER ดร.เทพวดี หอมสนิท DATE 2531
 TITLE ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ของโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 6
- 197 RECORD'S NAME สมใจ แก่นสิงห์ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL บทบาทของครูต่อโครงการสุขภาพ
 ADVISER รศ.พัชรา กาญจนารัตน์ DATE 2531
 TITLE บทบาทของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
 กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ตามการรับรู้ของตนเอง
- 198 RECORD'S NAME สุจิตรา แสงหิรัญ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมการสอนของครูสุขศึกษา
 ADVISER ดร.ลาวัณย์ สุกกรี DATE 2531
 TITLE พฤติกรรมการสอนของครูสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา
 กรุงเทพมหานคร

- 199 RECORD'S NAME สุนันท์ ใหญ่สายทอง INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การดูแลสุขภาพ
 ADVISER ดร.เทพวดี ทอมสัน DATE 2531
 TITLE มโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 เขตการศึกษา 12
- 200 RECORD'S NAME ทงญา อารังค์ INSTITUTION จุฬา
 AREA สถานศึกษา DETAIL การดูแลสุขภาพ
 ADVISER ศ.สชาติ โสมประยูร DATE 2531
 TITLE มโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองของครูที่ทำงานด้านสุขภาพ
 กับครูที่ไม่ได้ทำงานด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
 เขตการศึกษา 1
- 201 RECORD'S NAME สัพตรา โต้วัน INSTITUTION มศว
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL พฤติกรรมการเลี้ยงดูทารก
 ADVISER ดร.ธนวรรณ อัมสมบรม DATE 2531
 TITLE พฤติกรรมการเลี้ยงดูทารกของมารดาที่นำบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี ไปรับบริการ
 สุขภาพในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
- 202 RECORD'S NAME สุภาพร ธาตุเพชร INSTITUTION มศว
 AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL ความเชื่อที่ผิดด้านสุขภาพ
 ADVISER ผศ.สุจินต์ ปรีชามารภ DATE 2531
 TITLE ความเชื่อที่ผิดด้านการดูแลสุขภาพเด็กวัยทารกของมารดาที่พาเด็กป่วย
 มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
- 203 RECORD'S NAME จงกลณี คงเขี้ยว INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ADVISER ผศ.พิชัย แก้วสำภา DATE 2531
 TITLE การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ระบบวงจรโลหิตและระบบหายใจ
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้แผ่นภาพโปร่งใสด้วยจอแสง
 และการสอนตามปกติ

- 204 RECORD'S NAME จันทนา ชนศักดิ์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การสุขาภิบาลอาหาร
ADVISER ผศ.สุจินต์ ปรีชาमार DATE 2531
TITLE สภาพและปัญหาในการจัดสุขาภิบาลอาหารในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
- 205 RECORD'S NAME ดนัย ไชยสิงห์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL เจตคติด้านสุขภาพ
ADVISER ผศ.ทวีสิทธิ์ สีทธิกร DATE 2531
TITLE เจตคติทางด้านสุขภาพของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในภาคเหนือ
- 206 RECORD'S NAME ดลฤดี เนตรเจริญ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL กปฐ
ADVISER ดร.ธนาพรธน์ อัมสมบรณ DATE 2531
TITLE การประเมินบริบทของการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน ไปปฏิบัติ ในสถานศึกษา
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน และประชาชน ของครูระดับประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
- 207 RECORD'S NAME ต่อศักดิ์ ธรรมวงศ์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL การต้มสุรา
ADVISER ผศ.พิชัย แก้วลาภ DATE 2531
TITLE การศึกษาพฤติกรรมการต้มสุราของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา
- 208 RECORD'S NAME ประครองศรี แซ่เต็ง INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL ยาเสพติด
ADVISER ผศ.ทวีสิทธิ์ สีทธิกร DATE 2531
TITLE ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับกับเจตคติต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร

- 209 RECORD'S NAME พจนาน สุวรรณประทีป INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การบริโภคนอาหาร
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2531
 TITLE การบริโภคนเกี่ยวกับพิษภัยของการบริโภคอาหารหมักสังปนเปอนของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี
- 210 RECORD'S NAME ไพโรจน์ โฉมดี INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การสูบบุหรี่
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2531
 TITLE เจตคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย
- 211 RECORD'S NAME ภรณ์ สุศิริ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL สวัสดิศึกษา
 ADVISER ดร.พรสุข หันนรินทร์ DATE 2531
 TITLE การปฏิบัติตนเองทางด้านความปลอดภัยของนักศึกษาในวิทยาลัยศึกษา
- 212 RECORD'S NAME วรากรณ์ เทพสุนทร INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL การนิเทศ
 ADVISER อ.สมพล จุลโบล DATE 2531
 TITLE ความต้องการในการนิเทศศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวด
 วิชาพลานามัย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ กรุงเทพมหานคร
- 213 RECORD'S NAME ศิริสุข อัมสุดใจ INSTITUTION มศว
 AREA สถานศึกษา DETAIL ไรคเอดส์
 ADVISER ดร.ธนวรรธน์ อัมสมบูรณ์ DATE 2531
 TITLE ความรู้เรื่องไรคเอดส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชลบุรี

- 214 RECORD'S NAME คำพร ไชติกเสถียร INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL หินดงสุภาพ
ADVISER ดร.ธนารรัตน์ อิ่มสมบูรณ์ DATE 2531
TITLE ผลของการส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบสอนน้องพี่ต่อพฤติกรรมหินดงสุภาพ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา
- 215 RECORD'S NAME สัตย์ จิณแพทย์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL เรืองเพชร
ADVISER ผศ.พิชัย ผดุงรัตน์ DATE 2531
TITLE ทศนคติในเรื่องและความต้องการที่จะศึกษาในเรื่องเพชร ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกาญจนบุรี
- 216 RECORD'S NAME อำนวยชัย จำรัสสินธุ์ INSTITUTION มศว
AREA สถานศึกษา DETAIL คำนิยมทางสุขภาพ
ADVISER ดร.ธนารรัตน์ อิ่มสมบูรณ์ DATE 2531
TITLE คำนิยมทางสุขภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดอ่างทอง
- 217 RECORD'S NAME จันทรเพ็ญ ปรียัต INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL บัตรสุขภาพ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของการใช้แรงสนับสนุนทางสังคม โดยอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน และผู้สื่อข่าวสาธารณสุขกับกลุ่มแม่บ้าน ในเรื่องบัตรสุขภาพ
- 218 RECORD'S NAME กวาร์ กมลทิพย์ INSTITUTION มหิดล
AREA ชุมชน DETAIL สมรรถภาพของคณะกรรมการหมู่บ้าน
ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตรีกลางษ์ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพการอบรมพัฒนาสมรรถภาพตามกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติของ
คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความจำเป็นพื้นฐาน

- 219 RECORD'S NAME ไพโรจน์ ศรีจันทร์ INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL การนี้เฝ้างานสาธารณสุขมูลฐาน
 ADVISER ดร.นිරัตน์ อิมามิ DATE 2531
 TITLE ประสิทธิภาพการเฝ้างานของหัวหน้าคุ้ม เพื่อสนับสนุนงานสาธารณสุข
 จังหวัดนครราชสีมา
- 220 RECORD'S NAME วิจารณ์ คหัญธา INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL การใช้หอกระจายข่าว
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2531
 TITLE ประสิทธิภาพของทีมงานในการใช้หอกระจายข่าวสาร เพื่อการสนับสนุน
 งานสาธารณสุขมูลฐาน
- 221 RECORD'S NAME สิริวัฒน์ ลิมปวิทยากุล INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL โรคพยาธิใบไม้ตับ
 ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2531
 TITLE เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการให้สุขศึกษาโดยแม่บ้าน และนี้สื่อข่าว
 สาธารณสุข (ผสส.) เพื่อป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับของประชาชนในชนบท
 จังหวัดอุบลราชธานี
- 222 RECORD'S NAME อังคณาพร สอน่าย INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL โรคอุจจาระร่วง
 ADVISER ดร.นिरัตน์ อิมามิ DATE 2531
 TITLE การจัดกิจกรรมสุขศึกษาโดยยึดแนวความเชื่อของประชาชน ผ่านกลุ่มบุคคล
 อ่างอิงพื้นฐาน เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมป้องกัน และรักษาโรคอุจจาระร่วง
 ของมารดาที่บุตรอายุต่ำกว่า 5 ปี
- 223 RECORD'S NAME อัจฉนา เสาวนีย์ประยูร INSTITUTION มหิดล
 AREA ชุมชน DETAIL การสูบบุหรี่
 ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2531
 TITLE ประสิทธิภาพของโปรแกรมการงดสูบบุหรี่ และการใช้แรงสนับสนุน
 ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของตำรวจตระเวนชายแดน

- 224 RECORD'S NAME พุทากรณ์ ตรีไธษฐ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL ฆราวาส ทารก
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของโครงการสหศึกษาเพื่อเตรียมฆราวาสให้มีความพร้อม
ในการคลอด ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 4 ขอนแก่น
- 225 RECORD'S NAME ชัยสิทธิ์ ลูกรักษ์ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL การให้สหศึกษาผู้ป่วยโรคเรื้อน
ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ DATE 2531
TITLE เปรียบเทียบประสิทธิผลของการให้สหศึกษา โดยผู้ป่วยโรคเรื้อน
ที่หายแล้วกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- 226 RECORD'S NAME พิชรี ดำรงสุนทรชัย INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL โรคความดันโลหิตสูง
ADVISER ดร.นิรัตน์ อิมาม DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมสหศึกษา โดยการใช้เทปคำบรรยายประกอบ
ภาพพลิก ในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงคลินิกโรคความดันโลหิตสูง ตึกผู้ป่วยนอก
วชิรพยาบาล
- 227 RECORD'S NAME สมควร วิเชียรศรี INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL โรคกระเพาะอาหาร
ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพการสอนสหศึกษา โดยประยุกต์วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา ที่มีต่อ
พฤติกรรมของผู้ป่วยโรคกระเพาะอาหาร โรงพยาบาลสระบุรี
- 228 RECORD'S NAME สุดา กิจกัญญา INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL สุขภาพหญิงตั้งครรภ์
ADVISER ดร.สรีย์ จันทรมโน DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมสหศึกษาแบบพิเศษ ต่อพฤติกรรมการส่งเสริม
สุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

- 229 RECORD'S NAME อุมากรัย ไทศาลสิทธิ์เดช INSTITUTION มหิดล
AREA สถานบริการสาธารณสุข DETAIL มะเร็งปากมดลูก
ADVISER ดร.บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ DATE 2531
TITLE ผลการสอนสัศึกษาร่วมกับการนำธรรมะมาประยุกต์ในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก
ที่ได้รับรังสีรักษาในด้านการลดความวิตกกังวล ลดความซึมเศร้า เพื่อการยอมรับ
สภาพความเจ็บป่วย และการให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล
- 230 RECORD'S NAME ชูศรี ประกอบกุล INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การสวมหมวกนิรภัย
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมสัศึกษา เรื่องการป้องกันการกระแทกกระแทก
ทางสมองเมื่อเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ โดยการสวมหมวกนิรภัยให้นักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี
- 231 RECORD'S NAME ฐิตีมา วาณิชบุตร INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL พฤติกรรมสุขภาพ
ADVISER ดร.สรีย์ จันทโรไมล์ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของการฝึกการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพส่วนบุคคล
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 232 RECORD'S NAME พรณี บัญชรหัตถกิจ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL เครื่องหมายระวังอันตราย
ADVISER ดร.สมจิตต์ สพรหมทัศน์ DATE 2531
TITLE ผลของการใช้เครื่องหมายระวังอันตรายในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 233 RECORD'S NAME เพ็ชรพันธ์ กิตติวงศ์โสภาก INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสัศึกษา
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สวรรณ DATE 2531
TITLE การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดเห็น และความคงทน
ในการเรียนวิชาสัศึกษาของนักศึกษาเจ้าพนักงานสาธารณสุข โดยใช้บทเรียน
แบบโปรแกรมประกอบสื่อประสม กับการสอนปกติ

- 234 RECORD'S NAME ยูพา อภิโกมลกร INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การปรับพฤติกรรมสุขภาพ
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2531
TITLE ผลของการปรับพฤติกรรมสุขภาพด้วยวิธีการควบคุมตนเองของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 235 RECORD'S NAME สุรีย์พันธุ์ บุญยะสุนทร INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การควบคุมน้ำหนัก
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขภาพเพื่อควบคุมน้ำหนักนักเรียนที่มีน้ำหนัก
เกินมาตรฐาน
- 236 RECORD'S NAME อนงค์ มหาวินสุ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2531
TITLE การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ของนักศึกษาพยาบาล
และผดุงครรภ์ กรมอนามัย โดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนปกติ
- 237 RECORD'S NAME อรอนงค์ บุรีเลิศ INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL ครอบครัวยุติธรรม
ADVISER ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ DATE 2531
TITLE ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมลูกเสือสามัญและเนตรนารีสามัญ แบบที่เน้น
การเผยแพร่แบบเพื่อนสอนเพื่อน กับแบบที่เน้นการเผยแพร่แบบจัดนิทรรศการ
ที่มีผลต่อการเผยแพร่ความรู้ เรื่องชีวิตครอบครัวศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา
- 238 RECORD'S NAME อาเรีย สัตยกุล INSTITUTION มหิดล
AREA สถานศึกษา DETAIL การใช้สถานดีสโกเฮด
ADVISER ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ DATE 2531
TITLE การศึกษาพฤติกรรมการใช้สถานดีสโกเฮดและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการใช้สถานดีสโกเฮดของนักเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

Page No. 48   Sorted records by date
Total records : 238

219
Date 12/01/90

การศึกษาปริญญาโทเพื่อสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในประเภทโท

ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2531

บทคัดย่อ

ของ

ดุษณี ศุภการธนะกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2533

การศึกษาคั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบปริมาณและขอบข่ายเนื้อหาของปริญาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2522-2531

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาสุขศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 92 เรื่อง ปริญาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษาจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 67 เรื่อง และวิทยานิพนธ์สาขาวิชาสุขศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 79 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 238 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า

1. มีงานวิจัยในขอบเขตสุขศึกษาในสถานศึกษามากที่สุด จำนวน 188 เรื่อง สุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข จำนวน 26 เรื่อง และสุขศึกษาในชุมชนมีจำนวน 24 เรื่อง
2. วิธีวิจัยที่นิยมใช้ในงานวิจัยในงานสุขศึกษามากที่สุด ได้แก่ วิธีวิจัยเชิงสำรวจ จำนวน 178 เรื่อง วิธีวิจัยเชิงทดลองมีจำนวน 59 เรื่อง และวิธีวิจัยสนามจำนวน 1 เรื่อง
3. เนื้อหาที่มีการศึกษามากที่สุดในขอบเขตสุขศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ เรื่อง โครงการสุขภาพในโรงเรียน
4. เนื้อหาที่มีการศึกษามากที่สุดในขอบเขตสุขศึกษาในสถานบริการสาธารณสุข ได้แก่ เรื่อง ประสิทธิภาพการจัดโปรแกรมสุขศึกษา
5. เนื้อหาที่มีการศึกษามากที่สุดในสุขศึกษาชุมชน ได้แก่ เรื่อง สาธารณสุขมูลฐาน

A STUDY ON HEALTH EDUCATION THESES
IN THAILAND DURING B.E.2522-2531

AN ABSTRACT

BY

DUSANEE SUPAVANTANAKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Health Education
at Srinakharinwirot University

October 1990

The objective of this study is to explore significant characteristics and extents of Master's Theses for health education degree carried out in Thailand during B.E.2522-2531

The population of this study are 92 theses of Mahidol University, 67 theses of Srinakarinwirot University and 79 theses of Chulalongkorn University. The data were collected and analysed with the help of computer.

Findings of this investigation are as follows.

1. There are 24 theses on community health education, 26 theses on hospital health education and 188 theses on school health education.

2. There are only one thesis on field research method, 59 theses for experimental research method and 178 theses for survey research method.

3. "School Health Program" is the most frequent area for school health education research.

4. "The Effectiveness of Health Program" is the most frequent area for hospital health education research.

5. "Primary Health Care" is the most frequent area for community health education research.